

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 18 - 24 Kasım 2008	Yayımlandığı Tarih 25 Kasım 2008	Sayı 389
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [13/11/2008 Tarih Ve 5811 Sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun](#)
(R.G. 22 Kasım 2008 – 27062)
- [Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 18 Kasım 2008 – 27058)
- [Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#)
(R.G. 18 Kasım 2008 – 27058)
- [Çevre Denetimi Yönetmeliği](#)
(R.G. 21 Kasım 2008 – 27061)
- [Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 19 Kasım 2008 – 27059)
- [Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Alacaklarının Takip ve Tahsiline İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik](#) (R.G. 22 Kasım 2008 – 27062)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/34, K: 2008/25 \(Yürürlüğü Durdurma\) Sayılı Kararı](#) (R.G. 18 Kasım 2008 – 27058)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/39, K: 2008/134 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 18 Kasım 2008 – 27058)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/26, K: 2008/147 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 18 Kasım 2008 – 27058)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/101, K: 2008/126 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 19 Kasım 2008 – 27059)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/64, K: 2008/129 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 19 Kasım 2008 – 27059)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/68, K: 2008/102 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 20 Kasım 2008 – 27060)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar](#)
(R.G. 19 Kasım 2008 – 27059)
- [Maliye Bakanlığında Kurumlar Vergisi Genel Tebliği \(Seri No: 3\)](#)
(R.G. 20 Kasım 2008 – 27060)
- [Maliye Bakanlığında Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği \(Sıra No: 387\)](#)
(R.G. 20 Kasım 2008 – 27060)
- [Maliye Bakanlığında Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği \(Seri No: 17\)](#)

(R.G. 22 Kasım 2008 – 27062)

- [Sosyal Güvenlik Kurumundan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ](#)

(R.G. 23 Kasım 2008 – 27063)

- [Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün “Yardım Kampanyası” Konulu Duyurusu](#)

 [İçindekilere dön](#)

Kanun

BAZI VARLIKLARIN MİLLİ EKONOMİYE KAZANDIRILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5811

Kabul Tarihi: 13/11/2008

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Kanunun amacı; gerçek ve tüzel kişilere ait olup yurt dışında bulunan para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının ekonomiye kazandırılması ve taşınmazların kayda alınması ile yurt içinde bulunan ancak işletmelerin özkaynakları içinde yer almayan bu türden varlıkların sermaye olarak konulmak suretiyle işletmelerin sermaye yapılarının güçlendirilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun; para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazların yurda getirilmesi veya beyan üzerine kayda alınmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Tanımlar

MADDE 2 – (1) Bu Kanunda geçen;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

b) Aracı kurumlar: 28/7/1981 tarihli ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan aracı kurumları,

c) Kanaat verici belge: Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi, noter gibi kurum ve kuruluşların kayıt ve belgelerini, 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun İkinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeler ve muadili belgeler ile bilgi değişiminde bulunulan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeleri,
ifade eder.

Uygulama esasları

MADDE 3 – (1) Gerçek veya tüzel kişilerce, 1/10/2008 tarihi itibarıyla sahip olunan ve yurt dışında bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle banka veya aracı kuruma bildirilir ya da vergi dairelerine beyan edilir. Bu kıymetler, 213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur, sermayeye ilave dışında başka bir amaçla kullanılamaz, işletmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmez. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz.

(2) Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1/10/2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında işletmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümlerine göre 213 sayılı Kanun uyarınca kanuni defterlerine, taşınmazlar dışındaki varlıklarını banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırmak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü addolunur ve beyan tarihinden itibaren altı ay içinde sermayeye ilave olunur. Serbest meslek kazanç defteri ile işletme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca gösterirler. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaz. Defter tutma yükümlülüğü bulunmayan gelir vergisi mükellefleri, taşınmazlar dışındaki varlıklarına ait tutarları banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırır, bunlar için ayrıca diğer şartlar aranmaz.

(3) Vergi dairelerine birinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 2, ikinci fıkraya göre beyan edilen varlıkların değeri üzerinden % 5 oranında vergi tarhedilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. Bu fıkraya ve dördüncü fıkraya göre ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez.

(4) Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak % 2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın onbeşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

(5) Birinci ve ikinci fıkralar kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Ancak, diğer nedenlerle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan 1/1/2008 tarihinden önceki dönemlere ilişkin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma değer vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılır.

(6) Beyan edilen varlıklarla ilgili olarak 213 sayılı Kanunun amortismanlara ilişkin hükümleri uygulanmaz. Bu varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

(7) Birinci fıkra uyarınca bildirildiği veya beyan edildiği halde, 1/10/2008 tarihi itibarıyla yurt dışında bulunduğu kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen ve bildirim veya beyanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmeyen veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen para, döviz, altın, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları dolayısıyla veya ikinci fıkra uyarınca beyanda bulunulduğu halde bilanço esasına göre defter tutmayan mükelleflerce söz konusu varlıklara ilişkin tutarların banka ve aracı kurumlara yatırılmaması, bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerce ise süresi içinde sermaye artırımında bulunulmaması hallerinde beşinci fıkra hükmünden yararlanılamaz.

(8) İlgili kurum ve kuruluşlar, gerçek ve tüzel kişilerin bu madde uyarınca yapılacak işlemlere ilişkin taleplerini yerine getirmeye mecburdurlar.

Düzenleme yetkisi

MADDE 4 – (1) Bu Kanun uyarınca verilmesi gereken beyannamelerin şekil, içerik ve ekleri ile verileceği yeri ve Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların;

a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumlara ilişkin iştirak hisselerinin satışından doğan kazançları,

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri iştirak kazançları,

c) Yurt dışında bulunan işyeri ve daimi temsilcileri aracılığıyla elde ettikleri ticari kazançları,

30/4/2009 tarihine kadar elde edilenler de dahil olmak üzere, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 31/5/2009 tarihine kadar Türkiye'ye transfer edilmesi kaydıyla gelir veya kurumlar vergisinden müstesnadır.

(2) Tam mükellefiyete tabi gerçek kişiler ile kurumların kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan kurumların tasfiyesinden doğan kazançları, 31/10/2009 tarihine kadar Türkiye'ye transfer edilmiş olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesnadır.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 63 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonlarının kapsamını ve tutarını belirlemeye ilişkin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kuruluna verilen yetkiler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl süreyle doğrudan Bakanlar Kurulu tarafından kullanılır. Bakanlar Kurulu, bu süre içerisinde tasarruf mevduatının ve gerçek kişilere ait katılım fonunun yanı sıra, sigortaya tabi olacak diğer mevduatın ve katılım fonlarının kapsamını ve/veya tutarını ve sigorta kapsamı dışında tutulacak mevduat ve katılım fonlarının niteliğini belirlemeye de yetkilidir.

(2) Bakanlar Kurulu tarafından sigortaya tabi tutulan mevduat ve katılım fonları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından sigorta edilir ve kredi kuruluşları, nezdlerinde bulunan bu kapsamdaki mevduat ve katılım fonlarını, sigortaya tabi kısım üzerinden sigorta ettirmek ve bunun üzerinden prim ödemek zorundadırlar. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek kapsam ve tutardaki sigortaya tabi mevduat ve katılım fonu için ödenecek sigorta priminin oranını, tarifesini, tahsil zamanını, şeklini ve diğer hususları, 5411 sayılı Kanunun 63 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirlenen usul ve esaslara tabi olmaksızın Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun görüşünü alarak belirler.

Yürürlük

MADDE 5 – (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 6 – (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21/11/2008

[R.G. 22 Kasım 2008 – 27062]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

ÜCRET, PRİM, İKRAMIYE VE BU NİTELİKTEKİ HER TÜRLÜ İSTİHKAKIN BANKALAR ARACILIĞIYLA ÖDENMESİNE DAİR YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; işçinin, gazetecinin ve gemi adamının; ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkakının bankalar aracılığıyla ödenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu, 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun, 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu ile 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında çalıştırılan işçi, gazeteci ve gemi adamının ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkakını kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; Borçlar Kanununun 323 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkraları, Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrası, Deniz İş Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrası ile İş Kanununun 32 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Banka: Mevduat bankaları ile katılım bankalarını,
- Borçlar Kanunu: 22/4/1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanununu,
- Deniz İş Kanunu: 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanununu,
- Hesap: Mevduat bankaları nezdinde açılan vadesiz mevduat hesabını veya katılım bankaları nezdinde açılan özel cari hesabı,
- İş Kanunu: 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununu,
- Ödeme: Ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her türlü istihkak ödemelerini,
- 5953 sayılı Kanun: 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanunu,

(2) Bu Yönetmelikte geçen diğer kavramlar; Borçlar Kanunu, 5953 sayılı Kanun, Deniz İş Kanunu, İş Kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen anlamlarıyla kullanılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

İşçiye, Gazeteciye ve Gemi Adamına Yapılan Ödemelerin

Bankalar Aracılığıyla Yapılması

Borçlar Kanununa tabi olarak çalışan işçiye yapılan ödemeler

MADDE 5 – (1) Borçlar Kanununa tabi olarak işçi çalıştıran iş sahiplerince, işçinin sözleşmede gösterilen veya adet olan ya da kendisinin bağlı bulunduğu genel vekâletname ile belirlenen her türlü ödemelerden öncelikle kanunî kesintiler yapıldıktan sonra işçiye net olarak ödenecek bakiye tutarının bankalar aracılığıyla ödenmesi hususunda iş sahiplerine zorunluluk getirilip getirilmemesi ve bu zorunluluğun kapsamı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.

5953 sayılı Kanuna tabi olarak çalışan gazeteciye yapılan ödemeler

MADDE 6 – (1) 5953 sayılı Kanuna tabi olarak Türkiye genelinde en az 10 gazeteci çalıştıran işverenler, çalıştırdıkları gazeteciye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler.

Gazete ve mevkutelerde, haber ve fotoğraf ajanslarında gazeteci haricinde çalıştırılan işçiye yapılan ödemeler

MADDE 7 – (1) Gazeteci çalıştıran işverenler, aynı zamanda 5953 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan ve İş Kanununda “işçi” tanımına giren kimseleri çalıştırmaları hâlinde, çalıştırılan gazeteci sayısı ile işçi sayısı toplamının en az 10 olması durumunda, çalıştırdıkları gazeteci ve işçiye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler.

Deniz İş Kanununa tabi olarak çalışan gemi adamına yapılan ödemeler

MADDE 8 – (1) Deniz İş Kanununa tabi olarak Türkiye genelinde en az 10 gemi adamı çalıştıran işverenler veya işveren vekilleri, çalıştırdıkları gemi adamına, o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler.

Gemi adamına yapılan ödemeler için açılan banka hesap numarasına akitte yer verilmesi

MADDE 9 – (1) Hizmet akdi, işveren veya işveren vekili ile gemi adamı arasında, yazılı olarak Deniz İş Kanununun 6 ncı maddesinde belirtilen unsurları içerecek şekilde yapılır.

(2) Hizmet akdinde, ücretin ödeme zamanı ve yeri ile gemi adamının ödemelerinin yapılacağı banka hesap numarası da bulunur.

İş Kanununa tabi olarak çalışan işçiye yapılan ödemeler

MADDE 10 – (1) İşyerleri ve işletmelerinde İş Kanunu hükümlerinin uygulandığı işverenler ile üçüncü kişiler, Türkiye genelinde çalıştırdıkları işçi sayısının en az 10 olması hâlinde, çalıştırdıkları işçiye o ay içinde yapacakları her türlü ödemenin kanunî kesintiler düşüldükten sonra kalan net tutarını, bankalar aracılığıyla ödemekle yükümlüdürler.

Zorunluluk hâli

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında banka aracılığıyla ödeme yapması gereken işverenler, işveren vekilleri veya üçüncü kişiler, işyerlerinin bulunduğu mahalde banka şubesi bulunmaması ya da çalışanlara banka aracılığıyla ödeme yapılmasına imkân bulunmaması hâlinde ödemeler, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü şubeleri aracılığıyla yapılır.

Ödemelerin niteliğinin belirtilmesi

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki işveren, işveren vekili ve üçüncü kişiler tarafından yine bu Yönetmelikte belirtilen kişilere bankalar aracılığıyla yapılan her türlü ödemelerde ödemelerin niteliği, hesabın açıklamasında belirtilir.

Ödemelerin brüt olarak hesaba yatırılma zorunluluğunun getirilmesi

MADDE 13 – (1) Bu Yönetmelikte belirtilen işverenleri veya işveren vekillerini veyahut üçüncü kişileri, yapacakları ödemeleri bankalar nezdinde açılacak hesaplara brüt olarak yatırmaları hususunda zorunlu tutmaya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık müştereken yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İdarî Para Cezaları

Gazeteciye yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu hâlde gazeteciye yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene, 5953 sayılı Kanununun 27 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından idarî para cezası verilir.

Gemi adamına yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu hâlde gemi adamına yapılan ödemeleri bankalar aracılığıyla yapmayan işverene veya işveren vekiline, Deniz İş Kanununun 51 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının geminin bağlama limanının bulunduğu yer ilgili birimince idarî para cezası verilir.

İşçiye yapılan ödemelerin bankalar aracılığıyla yapılmaması hâlinde uygulanacak idarî para cezası

MADDE 16 – (1) İşçiye, İş Kanunundan veya toplu iş sözleşmesinden veyahut iş sözleşmesinden doğan alacaklarını, bu Yönetmelik kapsamında zorunlu tutulduğu hâlde bankalar aracılığıyla ödemeyen işverene veya işveren vekiline veyahut üçüncü kişiye, İş Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi uyarınca, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimi tarafından idarî para cezası verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Maliye Bakanı ve Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan birlikte yürütür.

[R.G. 18 Kasım 2008 – 27058]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kültür ve Turizm Bakanlığından:

SİNEMA FİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE SINIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 18/2/2005 tarihli ve 25731 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan (A+) ibaresi (A) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek- A, ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

EK

İÇERİK BELİRTEN İŞARET VE İBARELER

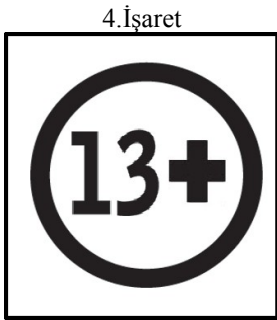
İbare: Genel İzleyici Kitlesi

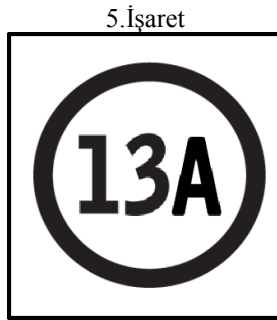
İbare : 7 yaş ve üzeri izleyici kitlesi içindir.

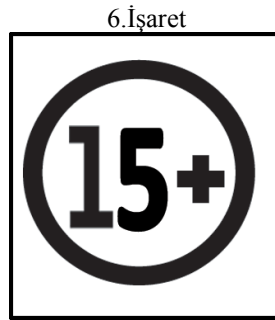
İbare: 7 yaş altı izleyici kitlesi aile eşliğinde izleyebilir

İbare: 13 yaş ve üzeri izleyici kitlesi içindir.

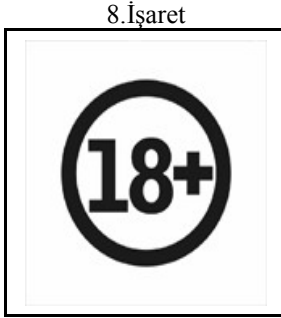
İbare: 13 yaş altı izleyici kitlesi aile eşliğinde izleyebilir.

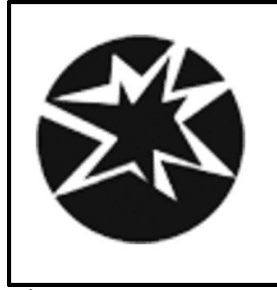
İbare: 15 yaş ve üzeri izleyici kitlesi içindir.

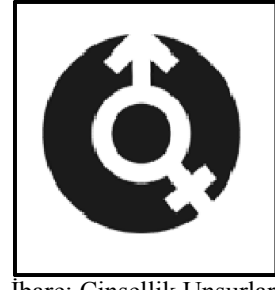
İbare: 15 yaş altı izleyici kitlesi aile eşliğinde izleyebilir.

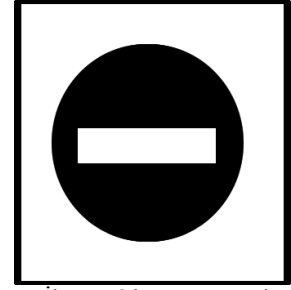
İbare: 18 yaş ve üzeri izleyici kitlesi içindir.

İbare: Şiddet ve korku unsurları içerir

İbare: Cinsellik Unsurları içerir

İbare: Olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar içerir.”

[R.G. 18 Kasım 2008 – 27058]

[İçindekilere dön](#)

Çevre ve Orman Bakanlığından:

ÇEVRE DENETİMİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, çevrenin korunması için tesis veya faaliyetin çalışmaya başlamasından sona erdirilmesine kadar olan süreçte çevre denetiminin usul ve

esaslarını; denetim yapacak personelin, çevre yönetim birimi/çevre görevlisinin, çevre hizmeti konusunda yetkilendirilmiş firmaların nitelikleri ile yükümlülüklerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) Çevre denetimiyle ilgili iş ve işlemleri, çevre denetim görevlisi niteliklerini, faaliyet veya tesis sahiplerinin yükümlülükleri ile denetimle ilgili birimlerin görev ve yetkilerini,
- b) Çevre yönetimi hizmeti konusunda çalışacak çevre danışmanlık firmalarının yetkilendirilme, hizmet verme usul ve esaslarını,
- c) Çevre yönetim biriminin, çevre görevlisinin ve çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının görev, sorumluluk ve yetkilerini,
- ç) Çevre gönüllüsünün nitelik ve görevlerini kapsar.

(2) Bu Yönetmelik, askeri işyerleri, askeri bölgelerin ve tatbikatların, 9/7/1982 tarihli ve 2690 sayılı Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Kanunu uyarınca Atom Enerjisi Kurumunun yetki alanına giren kurum, kuruluş ve işletmelerin denetimi ile 11/1/1974 tarihli ve 14765 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü kapsamına giren konuların denetiminde uygulanmaz.

(3) Atom Enerjisi Kurumunun yetki alanına giren kurum, kuruluş ve işletmelerin denetiminde ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü kapsamına giren konularda Bakanlık ve ilgili kuruluş arasında bir protokol yapılması durumunda bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen konularda bu Yönetmelik hükümleri uyarınca ilgili kuruluşla ortak denetim yapılabilir.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 12 ve 15 inci maddeleri ile Ek Madde 2 ve Ek Madde 3 ile 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci ve 9 uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakan: Çevre ve Orman Bakanını,
- b) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- c) Birleşik denetim: Tesis veya faaliyetlerin, çalışmalarının Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren hava, su, toprak, atık, kimyasallar, deniz ve gürültüye ilişkin tüm yönetmeliklere uygunluğunun bir arada ele alındığı denetimleri,
- ç) Çevre baş denetim görevlisi: Çevreyle ilgili denetimleri yapabilecek, yönetebilecek özelliklere sahip olup 35 inci maddede yer alan eğitim programını tamamlayarak eğitim belgesi alanlardan 80 ve üzeri puana sahip bakanlıkça görevlendirilen kişiyi,
- d) Çevre denetim görevlisi: Çevre ile ilgili denetim yapabilecek ve 35 inci maddede yer alan eğitim programını tamamlayarak eğitim belgesi alanlardan 70 ve üzeri puana sahip bakanlıkça görevlendirilen kişiyi,
- e) Çevre denetim görevlisi adayı: Bakanlık merkez veya taşra teşkilatında çalışmakta olup 35 inci maddede yer alan eğitim programına katılan kişiyi,
- f) Çevre denetimi: Tesis veya faaliyetlerin çalışmasının Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren yönetmeliklere uygunluğunu kontrol etmek için, bu mevzuatın yetkili kıldığı kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyon sağlanarak, faaliyetlere ilişkin bilgilerin tarafsız bir şekilde toplanmasını, değerlendirilmesini, rapor haline getirilmesini ve idari yaptırım kararı ile yetkilendirilmiş makama bildirilmesini,
- g) Çevre gönüllüsü: Bakanlıkça, uygun niteliklere sahip kişiler arasından seçilen ve Çevre Kanunu ve bu Kanuna göre yürürlüğe konulan düzenlemelere aykırı faaliyetleri Bakanlığa iletmekle görevli ve yetkili kişiyi,
- ğ) Çevre görevlisi: Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanununa göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tâbi

kurum, kuruluş veya işletmelerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren, tesis içi yıllık iç tetkik programları düzenleyen tesiste veya çevre yönetim hizmeti veren firmada çalışan görevliyi,

h) Çevre yönetim birimi: Faaliyetleri sonucu çevre kirliliğine neden olan ve/veya neden olabilecek ve Çevre Kanununa göre yürürlüğe konulan düzenlemeler uyarınca denetime tâbi kurum, kuruluş veya işletmelerin faaliyetlerinin mevzuata uygunluğunu, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığını değerlendiren, tesis içi yıllık iç tetkik programları düzenleyen birimi,

i) Denetim planı: Denetim otoritesinin önceliklerini ve hedeflerini belirleyen stratejik ve halka açık dokümanı,

i) Denetim programı: Denetim planı çerçevesinde gerçekleştirilecek operasyonel faaliyetleri içeren içsel dokümanı,

j) İç tetkik: Tesis veya faaliyetlerin, Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren yönetmeliklere uygunluğunun, alınan tedbirlerin etkili olarak uygulanıp uygulanmadığının çevre yönetim birimi, çevre görevlisi veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları aracılığı ile değerlendirilmesini ve rapor haline getirilmesini,

k) İzleme: Havaya, suya, toprağa verilen kirletici unsur taşıyan her türlü proses çıktısının ölçüm ve analizlerinin yapılmasını/yaptırılmasını,

l) Kanun: 2872 sayılı Çevre Kanununu,

m) Ortam bazlı denetim: Tesis veya faaliyetlerin Çevre Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren hava, su, toprak ortamları ile atıklara, kimyasallara ve gürültüye ilişkin mevzuattan birinin uygunluğunun ele alındığı denetimleri,

n) Sertifika: Çevre görevlisi eğitimi sonrasındaki sınavda başarılı olanlara verilecek belgeyi,

o) Uygunsuzluk: Çevre mevzuatında belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Denetime Tabi Tesis veya Faaliyetler ve Yükümlülükleri

Denetime tabi tesisler veya faaliyetler

MADDE 5 – (1) Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler çevre denetimi kapsamındadır.

Denetime tabi tesislerin veya faaliyetlerin yükümlülükleri

MADDE 6 – (1) Denetime tabi tesis veya faaliyetler;

a) Geçici 1 inci maddede belirtilen süreler içinde tesis veya faaliyetler, en az üç çevre görevlisinden oluşan çevre yönetim birimi kurmak ve/veya çevre görevlisi çalıştırmak veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş firmalardan bu amaçla çevre yönetim hizmeti satın almakla,

b) İlgili mevzuat kapsamında gerekli ölçüm ve analizleri, Bakanlığa ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş özel veya kamu kurum ve kuruluşların laboratuvarlarına yaptırmakla,

c) Denetim sırasında çevre denetim görevlisinin tesis veya faaliyetlerin alanlarına girmesini, güvenliğini ve denetim için gerekli görülen personel ve her türlü ekipmanı sağlamakla,

ç) Çevre denetim görevlisinin gerekli gördüğü hallerde ve/veya itiraz durumunda ölçüm ve analizlerin giderlerini karşılamakla,

d) Denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında istenilen bilgi ve belgeleri öngörülen sürede ve eksiksiz olarak sağlamakla,

e) Yıllık iç tetkik programları düzenlemekle ve kendi faaliyet alanına uygun niteliklere sahip bir çevre görevlisi veya çevre yönetim birimi aracılığı ile tesis içi tetkikin faaliyet veya tesisin çalışma ömrü süresince en az yılda bir defa yapılmasını sağlamak, iç tetkik ve analizlerin sonuçlarını dosyalamak ve beş yıl süre ile muhafaza etmekle,

f) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre danışmanlığı hizmet satın alımı sözleşmesi yapılması durumunda en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

g) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarıyla yapılmış olan çevre danışmanlığı hizmet satın alım sözleşmelerinin iptal edilmesi durumunda en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

ğ) Çevre yönetimi hizmeti konusunda yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarıyla yapılmış olan çevre danışmanlığı hizmet alım sözleşmelerinin iptal edildiği tarihten itibaren en geç iki ay içerisinde diğer bir yetkilendirilmiş firma ile yeni bir anlaşma yapmakla veya çevre yönetim birimi kurmak ya da çevre görevlisi istihdam etmekle, yükümlüdür.

Tesis veya faaliyetlerin kendini izlemesi ve iç tetkik

MADDE 7 – (1) Tesis veya faaliyetlerin kendini izlemesi ve iç tetkikin gerçekleştirilmesi çevre yönetim birimi veya çevre görevlisi tarafından yapılır. Çevre yönetim birimi kurmayan ya da çevre görevlisi istihdam etmeyen tesis veya faaliyetler bu amaçla Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş firmalardan hizmet satın alır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Görevlisinin Nitelikleri ve Görevleri

Tesis veya faaliyetlerde, tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlisinde aranacak nitelikler

MADDE 8 – (1) Tesis veya faaliyetlerde, tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimlerinde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlisinin en az dört yıllık yükseköğretim kurumlarının mühendislik, fizik, kimya veya biyoloji bölümlerinden mezun olması zorunludur.

(2) Yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çalışacak çevre görevlilerinin Bakanlıkça düzenlenecek çevre görevlisi eğitimine katılıp, sonunda yapılacak sınavda başarılı olması zorunludur.

(3) Tesis veya faaliyetlerde çalışacak çevre görevlilerinin eğitime katılmadan Bakanlıkça açılacak sınavda başarılı olması zorunludur.

(4) Sınavda başarılı olanlara Çevre Görevlisi Sertifikası verilir.

(5) Üniversitelerin Çevre Mühendisliği bölümlerinden mezun olanlar veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış olanlar sınav şartı aranmaksızın Çevre Görevlisi Sertifikası alırlar.

(6) Çevre Görevlisi Sertifikası olmayanlar, faaliyet veya tesislerde, çevre yönetim biriminde veya yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çevre görevlisi olarak çalışamazlar.

(7) Çevre yönetim biriminde en az bir tane çevre mühendisi veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış personel çalıştırılması zorunludur.

Çevre yönetim birimi ya da tesis veya faaliyette çalışan çevre görevlisinin görevleri

MADDE 9 – (1) Çevre yönetim birimi ya da tesis veya faaliyette çalışan çevre görevlisi;

a) Tesis veya faaliyeti düzenli aralıklarla kontrol ederek Kanun ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe giren mevzuatta belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğini tespit etmekle,

b) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin yılda bir defadan az olmamak üzere ilgili mevzuat hükümlerine göre iç tetkikini gerçekleştirmekle ve iç tetkikin sonucunda bir İç Tetkik Raporu hazırlamakla, bu raporu tesis veya faaliyet sahibine/sorumlusuna sunmakla ve bir örneğini yönetim biriminde bulundurmamakla,

c) Uygunsuzluk tespit edildiğinde tesis veya faaliyetin sahibine/sorumlusuna uygunsuzluğun giderilmesi için önerilerde bulunmakla ve uygunsuzlukların giderilip giderilmediğinin takibini yapmakla,

- ç) Bakanlıkça yapılacak denetimler sırasında tesis veya faaliyette hazır bulunmakla,
d) Bakanlıkça yapılacak denetimler sırasında istenen bilgi ve belgeleri sağlamakla,
e) Öğrendikleri ticari sır mahiyetindeki bilgileri açıklamamakla yükümlüdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çevre Yönetim Birimi Kurma veya Çevre Görevlisi Çalıştırma Kriterleri Tesis veya faaliyetlerin çevre yönetim birimi kurma veya çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 10 – (1) Tesis veya faaliyetlerden;

a) Ek-1’de yer alan tesis veya faaliyetler, özellikleri 8 inci maddede belirtilmiş olan en az iki çevre görevlisini çalıştırmak veya en az üç çevre görevlisinden oluşan Çevre Yönetim Birimlerini kurmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak zorundadır.

b) Ek-2’de yer alan tesis veya faaliyetler öncelikle çevre görevlisi istihdam etmek veya en az üç çevre görevlisinden oluşan çevre yönetim birimini kurmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak zorundadır.

(2) Organize Sanayi Bölgeleri yönetimleri bünyesinde en az üç çevre görevlisinden oluşan Çevre Yönetim Biriminin kurulması veya en az iki çevre görevlisinin çalıştırılması ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmetinin alınması zorunludur.

(3) Belediyeler, mahalli idare birlikleri, sağlık kuruluşları veya hastanelerde çevre yönetim birimleri en az bir çevre görevlisinden oluşabilir.

Belediyelerin ve mahalli idare birliklerinin çevre yönetim birimi kurma ve çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 11 – (1) Belediyeler, atıksu arıtma, katı atık bertaraf, asfalt üretimi gibi çevreye etkisi olan tesislerini ve Bakanlar Kurulu kararıyla kurulan mahalli idare birlikleri, kendi bünyelerinde işlettikleri çevresel etkiye sahip tesislerini çevresel açıdan yönetmek üzere; çevre yönetim birimi kurmak veya çevre görevlisi çalıştırmakla ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmeti almakla yükümlüdürler.

(2) Çalıştırılacak çevre görevlisi sayısı, 5393 sayılı Belediyeler Kanununun 49 uncu maddesi ve 22/2/2007 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümleri göz önünde bulundurularak bu kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

Sağlık kuruluşları ve hastanelerde çevre yönetim birimi kurma ve çevre görevlisi çalıştırma kriterleri

MADDE 12 – (1) Hastane ve sağlık kuruluşlarından yatak kapasitesi 20 ve üzerinde olanlar, çevre yönetim birimi kurmak veya çevre görevlisi çalıştırmak ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından işletmesindeki çevresel faaliyetlerin yürütülmesi hususunda çevre yönetimi hizmeti almakla yükümlüdür.

(2) Çalıştırılacak çevre görevlisi sayısı, ihtiyaç ve kadro standartları göz önünde bulundurularak bu kurum ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çevre Yönetim Hizmeti Verecek Yetkilendirilmiş Çevre Danışmanlık Firmalarının Yükümlülükleri ve Yeterlik Belgesi

Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının nitelikleri

MADDE 13 – (1) Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları;

a) Kamu veya özel sektörde mesleği ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış çevre mühendisi veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve/veya doktora eğitimi almış bir çevre görevlisini sürekli ve koordinatör olarak istihdam etmekle,

b) Ayrıca kamu veya özel sektörde çevre ile ilgili olarak en az iki yıl çalışmış olan en az üç çevre görevlisini istihdam etmekle yükümlüdür.

Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının yükümlülükleri

MADDE 14 – (1) Çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmaları;

a) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin yılda bir defadan az olmamak üzere, ilgili mevzuat hükümleri de dikkate alınarak iç tetkikini gerçekleştirmekle,

b) Uygunsuzluk tespit edildiğinde tesis veya faaliyet sahibine uygunsuzluğun giderilmesi için yazılı önerilerde bulunmak, uygunsuzlukların giderilip giderilmediğinin takibini yapmak ve uygunsuzluğun giderilmediği durumda en geç onbeş gün içerisinde yetkili makama bildirmekle,

c) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin ya da belediyenin, çevre yönetimi faaliyetlerini koordine etmekle,

ç) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyetin çevresel konularda alması gerekli izin, lisans ve belgeleri alma ve/veya yenileme çalışmalarını yürütmekle,

d) Bakanlıkça ve il çevre ve orman müdürlüğüne istenecek bilgi ve belgeleri zamanında ve eksiksiz olarak iletmekle,

e) Sorumlusu olduğu tesis veya faaliyet ya da belediye adına belediyeler ve il çevre ve orman müdürlüğü ve Bakanlık ile gerektiğinde çevresel konular hakkında yazışmalar ve görüşmeler yapmakla,

f) Firma, tesis ve faaliyet çalışanlarına çevresel konularda bilgilendirici eğitim çalışmaları yapmak ve özendirici faaliyetler düzenlemekle,

g) Bakanlıkça veya il çevre ve orman müdürlüklerince yapılacak denetimler sırasında tesiste en az bir çevre görevlisini hazır bulundurmamakla,

ğ) Hizmet verdiği tesis ve faaliyetlerde ilgili çevre görevlisinin ayda en az iki tam gün çalışmasını sağlamakla,

h) Hizmet verdiği tesis veya faaliyetlerin çalışmaları esnasında öğrenilen ticari sır niteliğindeki bilgileri saklı tutmakla,

ı) Hizmet alımı sözleşmesi yapılması durumunda, hizmet verdiği tesis veya faaliyeti en geç bir ay içerisinde ilgili valiliğe bildirmekle,

i) İhtiyaç duyulan bilgi ve verileri öngörülen formatta ve zamanında Bakanlığa bildirmekle görevlidir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasının (ç), (d) ve (e) bentlerinde belirtilen görevlerin yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firması tarafından yerine getirilmemesi, çevre yönetimi hizmet alan tesisi, faaliyeti, belediyeyi ve hastaneyi sorumluluktan muaf tutmaz.

Çevre danışmanlık firmaları için yeterlik belgesi yükümlülüğü

MADDE 15 – (1) Çevresel konularda tesis ve faaliyetlere çevre yönetimi hizmeti verecek olan çevre danışmanlık firmaları Bakanlıktan Yeterlik Belgesi almakla yükümlüdürler. Yeterlik Belgesinin verilmesi ve iptali ile ilgili hususlar bir tebliğ ile belirlenir.

Eğitim

MADDE 16 – (1) Yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarında çevre görevlisi olarak hizmet verecek kişiler Bakanlık tarafından ya da Bakanlıkça yetki verilmiş kurum ve kuruluşlarca açılacak eğitime katılırlar.

(2) Eğitim sonrasında bir sınav düzenlenerek sınavda başarılı olanlara “Çevre Görevlisi” Sertifikası verilir.

(3) Çevre görevlisi eğitimi programı, çevre görevlisi adaylarına eğitim vermeye ve sınav yapmaya yetkili kurum ve kuruluşların ve bu kurum ve kuruluşlarda eğitim verecek personelin nitelikleri ile sertifikalandırma işlemleri bir tebliğ ile belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çevre Gönüllüsünün Nitelikleri ve Görevleri

Çevre gönüllüsünde aranacak nitelikler

MADDE 17 – (1) Çevre gönüllüsünün:

- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,
- Kamu hizmetlerinden yasaklı olmaması,
- En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olması,
- Kurum, kuruluş ve işletmelerde en az beş yıl süreyle çevre konularında çalışmış olması,
- Bakanlık tarafından düzenlenecek çevre mevzuatı eğitimine katılmış olması,
- Bakanlık tarafından açılacak sınavda başarılı olması gerekmektedir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasına ek olarak, Çevre ve Orman Bakanlığında Müsteşar ve Müsteşar Yardımcısı olarak görev yapmış olan kişiler çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre gönüllüsü olurlar.

(3) Çevre ve Orman Bakanlığının Teftiş Kurulu Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünde ve Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığında, kamu kurum ve kuruluşların çevre birimi bünyesinde en az beş yıl süre ile çalışmış ve üniversitelerin dört yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olan personel çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre gönüllüsü olurlar.

(4) Çevre Mühendisliği bölümlerinden doktor ve üzeri akademik unvan almış kişiler de Bakanlığa başvurdukları takdirde çevre mevzuatı eğitimi ve sınav koşulu aranmaksızın çevre gönüllüsü olurlar.

Çevre gönüllüsünün görevleri

MADDE 18 – (1) Çevre gönüllüsü, Kanuna ve ilgili mevzuata aykırı faaliyetleri Bakanlığın merkez veya taşra teşkilatına iletmekle yükümlüdür.

(2) Görevini kötüye kullandığı tespit edilen çevre gönüllülerinin bu görevleri sona erdirilir; bu kişiler yeniden çevre gönüllüsü olarak başvuruda bulunamazlar.

Çevre gönüllüsünün bildirimde bulunma yetkisi

MADDE 19 – (1) Çevre gönüllülerinin tesis veya faaliyetlere giderek denetleme yapma yetkisi olmayıp bildirim yapma yetkisi bulunmaktadır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çevre Denetiminin Usul ve Esasları

Yetkili birimler

MADDE 20 – (1) Bakanlığın tesis veya faaliyetleri denetlemekle yetkili birimleri, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, İl Çevre ve Orman Müdürlükleridir.

(2) 3/3/2005 tarihli ve 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanuna dayanılarak hazırlanmış olan ve 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama

Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hususlarda Bakanlık denetim yapmaya yetkilidir.

(3) Çevre Kanunu ve bu Kanun uyarınca yürürlüğe konulan yönetmeliklerin yetkili kıldığı kurum ve kuruluşların denetim yetkileri saklıdır.

(4) Kanun uyarınca yetki devri yapılacak kurum ve kuruluşlarda aranacak nitelikler tebliğ ile belirlenir.

Denetim planı

MADDE 21 – (1) Ülkenin çevre politikası ve stratejisi çerçevesinde Bakanlığın çevre denetimi konusundaki önceliklerini, genel amaç ve hedeflerini belirlemek üzere Bakanlık Denetim Birimi tarafından Denetim Planı hazırlanır. Bu plan veya planlar ulusal, bölgesel ve yerel ölçekte oluşturulabilir. Denetim planı hazırlanırken, önceki denetim faaliyetlerinden elde edilen verilerden yararlanır.

(2) Her çevre denetimi planı en azından:

a) Kapsadığı coğrafi alanı tanımlar,

b) Belli bir süreyi kapsar,

c) Gerekğinde değiştirilebilir,

ç) Kapsanan sahaların ve kontrol edilecek tesislerin türünü tanımlar,

d) Çevresel riskleri dikkate alarak rutin çevre denetimleri için bir program belirlenir, bu programlar, farklı tür tesisler veya belirlenmiş tesisler için saha ziyaretlerinin sıklığını içerir,

e) Şikâyet, kaza, uygunsuzluk ve izin verme amacı gibi durumlarda yapılan, rutin olmayan denetimlerin usulünü de içerir.

Yıllık denetim programı

MADDE 22 – (1) Birleşik denetimler için yıllık denetim programı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve il çevre ve orman müdürlüklerinin işbirliği ile bir önceki yılın Aralık ayında hazırlanır ve Bakan tarafından onaylanarak yürürlüğe girer.

(2) Bu programla, yıl içinde Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatınca birleşik denetim gerçekleştirilecek tesis veya faaliyetler belirlenir.

(3) Ortam bazlı denetimler konusunda Bakanlık ve Bakanlığın yetki verdiği kurum ve kuruluşlar, denetimleri kendilerinin belirlediği programlar çerçevesinde gerçekleştirir.

(4) Kaza, ihbar, şikâyet gibi durumlarda veya Bakanlıkça gerek görüldüğü hallerde denetim programına bağlı olmaksızın birleşik ve/veya ortam bazlı denetim yapılır.

Bildirim

MADDE 23 – (1) Yıllık denetim programına alınan tesis veya faaliyetlere, denetimlerin haberli yapılacak olması durumunda en az bir hafta önce yıllık denetim programına alındıkları bildirilir.

(2) Kaza, ihbar, şikâyet gibi durumlarda, ortam bazlı denetimlerde veya Bakanlığın program dışı denetime gerek gördüğü hallerde denetimin haberli yapılması zorunlu değildir.

Görevlendirme onayı

MADDE 24 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlilerini, bağlı buldukları denetimle yetkili birimin en üst amiri görevlendirir.

(2) Bakanlıkça, belirli bir denetim görevinin yapılması için en az iki çevre denetim görevlisi görevlendirilir.

(3) Birleşik denetimlerde, denetim ekibinde bir çevre baş denetim görevlisi bulunması zorunludur. Denetim ekibinde bulunan çevre denetim görevlilerinin puanı çevre baş denetim görevlisi olmaya yetmediği durumda denetim ekibi kendi içinde bir çevre denetim görevlisini, çevre baş denetim görevlisi olarak belirler.

(4) Gerekli durumlarda denetim ekibine çevre denetim görevlisi adayları da dâhil edilebilir. Denetim ekibinde yer alan çevre denetim görevlisi adayları gözlemci konumundadır.

Çevre baş denetim görevlilerinin görev ve sorumlulukları

MADDE 25 – (1) Çevre baş denetim görevlisinin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- a) Denetim öncesinde denetlenecek tesis veya faaliyet ile ilgili denetim ekibi içinde koordinasyonu ve işbölümünü sağlamak,
- b) Denetlenecek tesis veya faaliyetin prosesi, ürünleri, hizmetleri, daha önce yapılan denetim varsa bulguları toplamak, toplatmak ve değerlendirmek,
- c) Denetim esnasında ve sonrasında denetim ekibiyle gerekli koordinasyonu sağlamak ve belgeleri istemek,
- ç) Denetimin bitiminde, yerinde denetim tutanağının düzenlenmesini sağlamak,
- d) Denetim sonunda her çevre denetim görevlisinden kendi göreviyle ilgili denetim sonuçlarını toplamak ve denetim raporunu hazırlamak,
- e) Denetimin sonucuna göre İdari Yaptırım Karar Tutanağını hazırlamak ve onaylanmak üzere ilgili makama sunmak,
- f) Denetim raporunu, 32 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen yerlere göndermek,
- g) Gerektiğinde mahalli mülki amirinden kolluk kuvveti görevlendirilmesini talep etmek,
- h) Denetimini gerçekleştireceği kamu, özel sektör kurumları veya tüzel kişilik ile kişisel ilişkisi bulunmamak.

Çevre denetim görevlisinin görev ve sorumlulukları

MADDE 26 – (1) Çevre denetçisinin görev ve sorumlulukları şunlardır;

- a) Denetim öncesinde çevre baş denetim görevlisinin koordinasyon çalışmalarına destek olmak,
- b) Denetlenecek tesis veya faaliyetin prosesini incelemek, daha önce yapılan denetim varsa bulguları toplamak, değerlendirmek ve sonucunu çevre baş denetim görevlisine sunmak,
- c) Denetim esnasında yapılan işbölümü kapsamında kendisine verilen görevi tarafsız, etkin ve verimli bir şekilde planlayıp gerçekleştirmek,
- ç) Denetim sırasında etkin görüşme, gözlem ve kayıtlar da dahil olmak üzere dokümanların gözden geçirilmesi yoluyla bilgi toplamak,
- d) Denetim sonunda kendi göreviyle ilgili denetim bulgularını çevre baş denetim görevlisine sunmak ve denetim tutanağının düzenlenmesinde çevre baş denetim görevlisine yardımcı olmak,
- e) Denetim raporunda yer alacak görüşlerini denetim tarihinden sonra on iş günü içinde çevre baş denetim görevlisine vermek,
- f) Denetimini gerçekleştireceği kamu, özel sektör kurumları veya tüzel kişilik ile kişisel ilişkisi bulunmamak.

Tanıtım kartı

MADDE 27 – (1) 35 inci maddede yer alan koşulları sağlayan Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personeli için şekli ve içeriği Bakanlıkça belirlenecek tanıtım kartı düzenlenir. Çevre denetim görevlileri yaptıkları denetimler sırasında bu tanıtım kartlarını ve görevlendirme onaylarını tesis veya faaliyet sahibine göstermek zorundadır. Denetim görevinden herhangi bir nedenle süresiz ayrılanlar, tanıtım kartlarını, Bakanlığa gönderilmek üzere il çevre ve orman müdürlüklerine, Bakanlık merkezinde de Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğüne teslim eder.

Ölçüm ve analizler

MADDE 28 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlilerince, ölçüm ve analiz gerektiren hususlara uyulup uyulmadığı; firma tarafından Bakanlığa veya Bakanlıkça yetki verilmiş özel veya kamu kurum ve kuruluş laboratuvarlarına yaptırılacak ölçüm ve analiz sonuçlarına göre değerlendirilir.

Denetim tutanağı

MADDE 29 – (1) Denetim ekibi, denetimin bitiminde, 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmelikte özellikleri verilen ve Ek-3’te yer alan çevre denetim tutanağını üç nüsha olarak düzenler.

(2) Düzenlenen bu nüshalardan biri denetimin gerçekleştirildiği tesis veya faaliyet sahibine verilir.

İdari yaptırım kararı

MADDE 30 – (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen gerekliliklere uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda Kanunun 20 nci maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

(2) Söz konusu idari yaptırım kararına yol açan uygunsuzluk, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlara göre suç oluşturuyor ise kovuşturma yapılması için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur.

Süre verilmesi ve faaliyetin durdurulması

MADDE 31 – (1) Yapılan denetim sırasında, Kanunda belirtilen yasaklara uyulmadığının veya yükümlülüklerin yerine getirilmediğinin saptanması durumunda, idari para cezasının yanı sıra, yetkili makamca tesis veya faaliyetlere, yasaklara aykırı faaliyetin düzeltilmesi ve Kanunda belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için denetim ekibi tarafından;

a) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,

b) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,

c) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin ikinci alt bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için üç aya kadar,

ç) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için lisans almış tesislere yürürlükteki mevzuatın hükümleri ve sınır değerleri değerlendirilerek bir yıla kadar,

d) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için bir aya kadar,

e) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için fabrika, şantiye ve eğlence yerlerine uygulanacak kontrol tedbirlerine bağlı olarak en fazla bir yıla kadar,

f) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (ı) bendinin dokuzuncu alt bendinde belirtilen yükümlülüğe uymayan işletmeye taşıdığı kirlilik yükü ve atık su debisine bağlı olarak iki aya kadar,

g) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinin birinci alt bendinde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için altı aya kadar,

ğ) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (m) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için altı aya kadar,

h) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için işletmelerin taşıdığı kirlilik yükü ve atık su debisine göre iki aya kadar,

ı) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (r) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için lisans almış işletmeler hakkında yürürlükteki mevzuat hükümleri ve sınır değerler değerlendirilerek bir yıla kadar,

i) Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (v) bendinde belirtilen yükümlülüğün yerine getirilmesi için;

1) Lisans almış geri kazanım/bertaraf tesislerine aksaklıklarını giderecek termin planı için on iş gününe ve yatırımlarını tamamlamak için ise altı aya kadar,

2) Tehlikeli atık üreten tesislerde uygunsuzluk tespit edilirse, bu uygunsuzluğu gidermek üzere bir aya kadar, uygunsuzluğun giderilmesi için yatırım gerekmesi halinde termin planı verilmesi için on iş gününe ve yatırımın tamamlanması için de altı aya kadar,

3) Kaza durumunda tehlikeli atıkların ve tehlikeli kimyasalların döküldüğü yerde kirliliğin ortadan kaldırılması için bir aya kadar,

süre verilebilir.

(2) Bu süreler sonunda yasalara uymayan veya yükümlülüğünü yerine getirmeyen tesis veya faaliyetin çalışması, yasağın veya yerine getirilmeyen yükümlülüğün çeşit ve niteliğine göre kısmen veya tamamen süreli veya süresiz olarak durdurulur.

(3) Çevre kirliliğinin toplum sağlığı yönünden tehlike yarattığı hallerde tesis veya faaliyet, süre verilmeksizin kısmen veya tamamen durdurulur ve Sağlık Bakanlığına bildirilir.

Denetim raporu

MADDE 32 – (1) Bakanlık denetim ekibi, denetimin tamamlanmasını takip eden kırk iş günü içinde denetim raporunu hazırlar. Bu raporda;

a) Denetim sırasında tespit edilen eksiklikler ve uygunsuzluklar,

b) Cezai müeyyide uygulanmasını gerektiren durumlarda önerilen cezalar ile yasal dayanakları,

yer alır.

(2) Bakanlık denetim ekibi, denetim esnasında tespit ettikleri cezai müeyyide gerektiren durumları ve uygunsuzluğun giderilmesi için önerdikleri süreleri Kanunda belirtilen idari ceza vermeye yetkili amirlere bildirirler.

(3) Denetim raporlarının bir nüshası tesis veya faaliyetlere gönderilir ve diğer nüshaları Bakanlık ve/veya il müdürlüğünün ilgili birimince gereği yapıldıktan sonra muhafaza edilir.

Denetim sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 33 – (1) Denetim sonuçları, Bakanlıkça hazırlanan yıllık denetim programlarının sona ermesini müteakip denetimle yetkili birim amirlerince değerlendirilir. Değerlendirme sonuçları ile öneriler Bakanlık makamına sunulur; denetim planlarının ve yıllık denetim programlarının hazırlanmasında dikkate alınır.

Gizliliğe riayet

MADDE 34 – (1) Bakanlık çevre denetim görevlileri, denetim esnasında öğrendikleri ticari sır mahiyetindeki bilgileri açıklayamazlar.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Çevre Denetim Görevlileri

Çevre denetim görevlilerinde aranacak nitelikler

MADDE 35 – (1) En az dört yıllık yükseköğretim kurumu mezunu Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelinden aşağıda belirtilen eğitim programlarına katılarak eğitim belgesi alanlar bu madde uyarınca yapılacak puanlamaya göre Çevre Denetim Görevlisi olarak görevlendirilirler.

a) Kapsamı Bakanlıkça belirlenen çevre denetimi eğitimi; (35 puan)

b) Uluslararası yetkili kılınmış ve belgelendirilmiş kişi veya kuruluşlarca düzenlenen eğitim programları; (30 puan)

1) ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemleri - Özellikler ve Kullanım Kılavuzu, 2) ISO 14001 Çevre Tetkik Görevlisi Eğitimi.	30
--	----

c) Denetim Deneyimi (en fazla 20 puan)

Çevre Mevzuatı Kapsamında Yapılan Her Çevre Denetimi	1
--	---

d) Unvan Kadroları (en fazla 5 puan)

Daire Başkanı ve üzeri	5
Şube Müdürü	4
Çevre ve Orman Uzmanları	4
Çevre ve Orman Uzman Yardımcıları	3
Diğer Teknik Personel	2

e) İş Tecrübesi (en fazla 15 puan)

Çevre bilim ve teknolojisi, çevre işlem ve etkileri, çevre mevzuatı, çevre yönetim sistem ve standartları, çevre denetim işlem usul ve teknikleri ile cihazların teknik yönleri konularından herhangi birini kapsayan iş tecrübesi. Her yıl için 1 puan	1
--	---

(2) Çevre Denetim Görevlilerinin en az 70 puan, Çevre Baş Denetim Görevlilerinin ise en az 80 puan almaları zorunludur.

DOKUZUNCU BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim bilgilerinin bildirimini

MADDE 36 – (1) Bakanlık merkez birimleri, il çevre ve orman müdürlükleri ile yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar tarafından Kanuna göre yapılan tüm çevre denetimlerine dair bilgiler, ceza ile sonuçlanıp sonuçlanmamasına bakılmaksızın Bakanlıkça belirlenen şekilde Bakanlığa bildirilir.

İdari yaptırım karar defteri

MADDE 37 – (1) Bakanlık merkez teşkilatı birimleri, il çevre ve orman müdürlükleri ile yetki devri yapılan kurum ve kuruluşlar, Kanuna göre yaptıkları çevre denetimleri sonucunda ceza uygulamışlarsa bu cezalar İdari Yaptırım Karar Defterine işlenir.

(2) İdari Yaptırım Karar Defteri Bakanlık merkez teşkilatında her genel müdürlükte ve il çevre ve orman müdürlüklerinde bir adet bulunacak şekilde tutulur.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 38 – (1) 5/1/2002 tarihli ve 24631 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Çevre yönetim birimi kurma, çevre görevlisi istihdam etme veya çevre yönetimi hizmeti alma süresi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren bu Yönetmeliğin Ek-1 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler en geç 18 ay içerisinde; bu Yönetmeliğin Ek-2 listesinde yer alan tesis veya faaliyetler ise en geç 24 ay içerisinde Çevre Yönetim Birimlerini kurar veya çevre görevlisi istihdam eder ya da çevre yönetimi hizmeti alırlar.

Yürürlük

MADDE 39 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2009 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 40 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

EK-1

ÇEVREYE KİRLETİCİ ETKİSİ YÜKSEK OLAN FAALİYET VEYA TESİSLER

1. Ham Petrol, Doğal Gaz, Kömür ve Turba Çıkarma Endüstrisi
1.1. Ham Petrol çıkarılması:
1.1.1. Çıkarılan ham petrol miktarı günde 500 tondan fazla ise,
1.1.2. Kıtasal platformda petrol çıkarılması,
1.2. Doğal gaz çıkarılması, çıkarılan miktar günde 500,000 m ³ 'ten fazla olduğunda,
1.3. 150 ha'dan daha geniş alanlarda açık ocak madenciliği ile kömür çıkarılması,
1.4. 150 ha'dan daha geniş alanlarda turba çıkarılması,

1.5. Derin sondajlar: (i) jeotermal sondaj, (ii) nükleer atık maddelerin depolanması için yapılan sondajlar, (iii) su sağlama için sondaj. Toprağın stabilitesinin araştırılması için yapılan sondajlar hariçtir.
2. Enerji Endüstrisi
2.1. 50 MW ya da daha fazla ısı gücü olan elektrik, ısı, buhar ya da sıcak su üretme tesisleri dahil üzere termik santraller ve diğer yakma tesisleri,
2.2. Petrol ve gaz işleme rafinerileri,
2.3. Kok fırınları,
2.4. Kömür gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri,
2.5. Nükleer santraller.
3. Metal Üretimi ve İşlenmesi
3.1. Metal cevheri fırınlama veya sinterleme tesisleri (sülfür cevheri dahil),
3.2. 2,5 ton/saat kapasiteli kesintisiz döküm tesislerini de içeren pik demir veya çelik üretimi (birincil ve ikincil ergitme) için entegre tesisler,
3.3. Demir veya çelik işleme tesisleri:
3.3.1. Saatte 20 tondan fazla ham çelik işleyen sıcak haddeleme tesisleri,
3.3.2. Isıl gücün 20 MW'ı aştığı durumda birim gücün 50 kJ'den fazla olduğu şahmerdanlı veya tokmaklı tesisler,
3.3.3. Saatte 2 ton'dan fazla işleme kapasitesi olan demir ve çeliğin eritilmiş metal (çinko, kalay ve diğerleri) ile koruyucu yüzey kaplama uygulaması,
3.4. Günde 20 ton veya daha fazla üretim kapasiteli olan demir ve çeliğin döküldüğü dökümhaneler,
3.5. Aşağıdaki uygulamalara yönelik tesisler:
3.5.1. Cevherden, konsantreden ya da ikincil hammaddelerden metalürjik, kimyasal veya elektrolitik prosesler ile demir içermeyen ham metal üretim tesisleri,
3.5.2. Kurşun ve kadmiyum için günde 4 tondan fazla ya da diğer bütün metaller için günde 20 tondan fazla ergitme kapasiteli geri kazanılmış ürünleri de içeren (rafine etme, döküm vb.) alaşımlar dahil demir içermeyen metal ergitme ve/veya bileşiklerinin imali tesisleri,
3.6. İşleme tanklarının hacminin 30 m ³ 'den fazla olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzey işleminin yapıldığı tesisler.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Asbest ve asbest içeren ürünleri çıkarma, üretme, işleme, dönüşüm tesisleri,
4.2. Günlük kapasitesi 500 tondan fazla olan döner fırınlarda çimento klinkeri üretme tesisleri,
4.3. Günlük kapasitesi 50 tondan fazla olan döner fırınlarda ya da diğer fırınlarda kireç üretme tesisleri,
4.4. Eritme kapasitesi günde 20 tondan fazla olan cam elyaf dahil, cam üretme tesisleri,
4.5. Ergitme kapasitesi günde 20 tondan fazla olan mineral elyaf üretimi de dahil, mineral madde ergitme tesisleri,
4.6. Üretim kapasitesi günde 75 tondan fazla olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısı ile elde edildiği tesisler.
5. Kimya ve Petrokimya Endüstrisi
5.1. Entegre kimya tesisleri, örneğin, çeşitli ünitelerin bitişik ve fonksiyonel olarak birbirine bağlı olduğu, kimyasal dönüştürme proseslerini kullanarak endüstriyel ölçekte üretim yapan tesisler.
5.1.1. Temel organik kimyasalların üretimi:

a) basit hidrokarbonlar (lineer veya döngüsel, doymuş veya doymamış, alifatik veya aromatik),
b) alkoller, aldehitler, ketonlar, karboksilik asitler, esterler, asetatlar, peroksitler ve epoksi reçineler gibi oksijen içeren hidrokarbonlar,
c) kükürtlü hidrokarbonlar,
d) aminler, amidler, azotlu, nitritli ve nitratlı bileşikler, nitriller, siyanitler ve iso siyanitler gibi azot içeren hidrokarbonlar,
e) fosfor içeren hidrokarbonlar,
f) halojenik hidrokarbonlar,
g) organometalik bileşikler,
h) temel plastik maddeler (polimerler, sentetik elyaflar ve seluloz bazlı elyaflar);
i) sentetik kauçuk,
j) boya ve pigmentler,
k) yüzey aktif maddeler.
5.1.2. Basit inorganik kimyasalların üretimi:
a) amonyak, klor ya da hidrojen klorür, flor ya da hidrojen florür, karbon oksitler, kükürt bileşikleri, azot oksitler, hidrojen, kükürt di oksit, karbonil klorür gibi gazlar,
b) kromik asit, hidroflorik asit, fosforik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, sülfürik asit, oleum ve kükürtlü asitler gibi asitler,
c) amonyum hidroksit, potasyum hidroksit, sodyum hidroksit gibi bazlar,
d) amonyum klorür, sodyum klorit, potasyum klorit, potasyum karbonat, sodyum karbonat, perborat, gümüş nitrat, baryum sülfat gibi tuzlar,
e) ametaller, metal oksitler ya da kalsiyum karpit, bor ve bileşikleri, zırnık, dispeng oksit, silisyum, silisyum karpit gibi diğer inorganik maddeler,
5.1.3. Hammadde aşamasından başlamak suretiyle fosfor, azot ya da potasyum bazlı gübre üretimi (basit bileşik gübreler),
5.1.4. Bitki Koruma Ürünlerinin ve biyositlerin üretimi,
5.1.5. Kimyasal ya da biyolojik prosesler kullanılarak temel farmasötik ürünlerin üretimi (alkaloid tesisler dahildir),
5.2. Patlayıcı üretimi,
5.3. 200.000 ton ya da daha fazla kapasitesi olan petrol, petrol ürünleri, petrokimyasal veya kimyasal ürünlerin dolun ve/veya depolama tesisleri,
6. Kâğıt Endüstrisi
6.1. Keresteden ya da diğer lifli malzemelerden selüloz ve/veya kâğıt hamuru üretim tesisleri,
6.2. Günde 20 tondan fazla üretim kapasitesi olan kâğıt ve karton üretim tesisleri,
7. Atık Yönetimi
7.1. Atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri,
7.2. Ambalaj atığı toplama, ayırma ve geri dönüşüm tesisleri,
7.3. Gemilerin normal faaliyetinden kaynaklanan atıkların toplandığı "Atık Kabul Tesisleri",
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Günlük hayvansal karkas kapasitesi 50 tondan fazla olan mezbahaneler,
8.2. Aşağıdakilerden gıda üretmeye ilişkin her türlü işlem ve proses:
8.2.1. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 75 tondan fazla olan hayvansal hammadde (süt dışında),
8.2.2. Günlük nihai ürün üretim kapasitesi 300 tondan fazla (3 aylık ortalama değer bazında) olan bitkisel hammadde,

8.2.3. Tesise giren günlük süt miktarı 200 ton ve daha fazla (yıllık ortalama değer bazında) olan süt ve süt ürünleri üretimi,
8.3. Günlük işlem kapasitesi 10 tondan fazla olan hayvan kesimi yan ürünleri ve artığı işleme vb. tesisler,
8.4. 30 m ³ /gün ve üstü atıksu oluşturan zeytin işletmeleri.
9. Diğer Tesisler/Faaliyetler
9.1. Kapasitesi günde 10 tondan fazla olan elyaf veya tekstil ön işlem (yıkama, ağartma, terbiye ve mercerizasyon gibi işlemler) veya boyama tesisleri,
9.2. Günde nihai ürün kapasitesi 12 tonun üzerinde olan hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri,
9.3. Solvent tüketim kapasitesi saatte 150 kg'dan veya yılda 200 tondan fazla olan, organik solvent kullanılarak malzeme, nesne ve ürünlerin yüzey işlemlerinin yapıldığı tesisler; örn. apreleme, baskı, kaplama, yağ giderme, su geçirmez hale getirme, boyutlandırma, boyama, temizleme ya da emprenye etme faaliyetleri,
9.4. Yanma ve grafitleştirme yolu ile karbon ya da elektrografit üretme tesisleri,
9.5. Limanlar (Karasularımızda tarifeli seferler yapan gemilerin yolcu almak için yanaştığı limanlar, balıkçı barınakları ve yat yanaşma kapasitesi elli yatın altında olan marinalar-yat limanları hariç),
9.6. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği Ek-1'inde yer alan maddeleri üreten, kullanan, depolayan diğer tesisler.

EK-2

ÇEVREYE KİRLLETİCİ ETKİSİ OLAN FAALİYET VEYA TESİSLER

1. Madencilik, Ham Petrol, Doğal Gaz, Kömür ve Turba Çıkarma Faaliyetleri
1.1. Taş ocakları, açık ocak madenciliği ve 150 ha. dan daha küçük alanlarda turba çıkarımı,
1.2. Metalik ve/veya metalik olmayan açık ocak veya yeraltı madenciliği,
1.3. Akarsudan ve denizden mineral çıkarılması,
1.4. Kömür, ham petrol, doğal gaz, cevherler ve bitümlü şist çıkarmak için yerüstü endüstri tesisleri (Ek 1'de bulunmayan faaliyetler),
1.5. Doğal ve yapay taşlar, alçı, kiselgar, magnezit, mineral boya, midye kabuğu, talk, kil, trasın her çeşidini işleyen tesisler ile kromit, çimento klinkeri, cüruf ve molozların kırılması, öğütülmesi, elenmesi için kurulan tesisler,
1.6. Perlit, şist ve kil patlatma tesisleri,
1.7. Kömür ve/veya cevher hazırlama ve/veya zenginleştirme tesisleri,
1.8. 25-150 ha arasındaki alanlarda açık ocak madenciliği ile kömür çıkarılması
2. Enerji Endüstrisi
2.1. Termik santraller ve diğer yakma tesisleri, 1 MW'tan fazla 50 MW'a eşit ya da daha düşük ısı gücü olan elektrik, ısı, buhar ya da sıcak su üretim tesisleri dahildir,
2.2. 100 m ³ ten fazla tank kapasitesi olan yanıcı, parlayıcı ve patlayıcı gaz depolayan tesisler,
2.3. Fosil yakıtların yerüstü depoları,
2.4. Kömür ve linyitin endüstriyel briketlenmesi,
2.5. Kapasitesi saatte 1 tonun üzerinde olan kömür öğütme ve kurutma tesisleri,
2.6. Katran, katran ürünleri, katran suyu ve gazı işleme ve damıtma tesisleri,
2.7. Bitümlü şist gazlaştırma ve sıvılaştırma tesisleri,

3. Metallerin Üretimi ve İşlenmesi
3.1. 2,5 ton/saat ten düşük kapasiteli sürekli döküm dahil birincil ve ikincil eritme ile pik demir ya da çelik üretim tesisleri ve 5 ton ya da daha fazla vakum eritme kapasitesi olan tesisler,
3.2. Demir ve çelik işleme tesisleri:
3.2.1. Günde 3 tondan daha fazla kapasitesi olan sıcak haddeleme tesisleri, (saatte 20 tondan az kapasiteli ham çeliğin sıcak haddelendiği tesisler hariçtir),
3.2.2. Günde 5 tondan fazla kapasitesi olan demir ve çelik soğuk haddeleme tesisleri,
3.2.3. Günde 2 tondan fazla kapasitesi olan demir dışı metallerin sıcak ya da soğuk haddelendiği tesisler,
3.2.4. Isıl gücü 2-20 MW arasında olan ve birim gücü 50 kJ ya da daha az olan tokmaktama tesisleri,
3.2.5. Her seferinde 10 kg ve üzerinde patlayıcı madde kullanılarak detonasyonla biçimlendirme veya metal kaplama işlemlerinin yapıldığı tesisler,
3.2.6. Anma gücü 100 kW ve üzerinde değirmenlerle hurda parçalayan tesisler,
3.3. Aşağıdaki makinelerin üretildiği, tamirinin yapıldığı tesisler:
<ul style="list-style-type: none">• Kazanlar,• Hacmi 5 m³ ve üzerinde olan metal saçtan yapılmış konteynerler,• Taban alanı 7 m² ve üzerinde olan konteynerler.
3.4. Sıcak biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz boru ve kaynaklı boru üreten tesisler,
3.5. Soğuk biçimlendirme metoduyla üretilen çelik dikişsiz ve kaynaklı boru üreten tesisler,
3.6. Saatte 2 ton ve daha az işleme kapasiteli demir ve çeliğin ergitilmiş metal ile koruyucu yüzey kaplama uygulaması yapan tesisler,
3.7. Günde 20 tondan az üretim kapasitesi olan demirli metal dökümhaneleri,
3.8. Kurşun ve kadmiyum için günde 4 tondan az ya da diğer bütün metaller için günde 500 kg – 20 ton arası ergitme kapasiteli geri kazanılmış ürünleri de içeren (rafine etme, döküm vb.), değerli metaller hariç demir içermeyen metal ergitme ve/veya bileşiklerinin imali tesisleri,
3.9. İşleme tanklarının hacminin 30 m ³ ya da daha az olduğu, elektrolitik veya kimyasal bir proses kullanılarak metal ve plastik maddelerin yüzey işleminin yapıldığı tesisler,
3.10. Püskürtmeli maddelerle demir-çelik yapı konstrüksiyonları, çelik konstrüksiyonlar ve sac parçaları yüzeylerinin muamele edildiği ve taşlama veya zımparalama tesisleri. (Kapalı devre çalışan püskürtme maddesinin devrede kaldığı tesisler hariçtir),
3.11. Kurşunlu akümülatör ile endüstriyel akümülatör hücreleri baterya ve pil vb üreten tesisler,
3.12. Tokmaktama metodu ile metal tozu üreten tesisler ve diğer metal tozu ve pastaları üreten tesisler,
3.13. Motorlu taşıt üretimi ve montajı ve motorlu taşıtların motorlarının üretimi,
3.14. Gemi, yat inşa ve bakım onarım tersaneleri,
3.15. Uçak yapım ve bakım tesisleri,
3.16. Demiryolu ekipmanı üretimi,
3.17. Patlayıcılar ile baskı yapılması,
3.18. Metallerin sırlama, emaye ve/veya mineleme işleminin yapıldığı tesisler,
3.19. Metallerin asit veya baz ile işlem gördüğü tesisler,
3.20. Demir dışı metal oksit (alüminyum oksit ve çinko oksit gibi) üretim tesisleri (kapasite A veya B),

3.21. Seri makine imalatı, elektrik makineleri ve yedek parça üretimi.
4. Mineral, İnşaat Malzemeleri Endüstrisi
4.1. Günlük kapasitesi 500 ton ve daha az olan döner fırınlarda çimento klinkeri üretme tesisleri,
4.2. Çimento öğütme veya paketleme tesisleri,
4.3. Günlük kapasitesi 50 ton ve daha az olan döner fırınlarda ya da diğer fırınlarda kireç üretme tesisleri,
4.4. Kireç öğütme, söndürme veya paketleme tesisleri,
4.5. Eritme kapasitesi günde 20 ton ve daha az olan cam elyafı dahil, cam üretme tesisleri,
4.6. Cam ve cam ürünlerini asitlerle parlatan veya matlaştıran tesisler,
4.7. Boksit, dolomit, alçı, kiselgar, magnezit, kuvarzit ve şamot gibi maddelerin pişirildiği ve/veya ergitildiği tesisler,
4.8. Günlük 20 ton ve daha az ergitme kapasiteli olan mineral elyaf üretim tesisleri,
4.9. Üretim kapasitesi günde 75 ton ve daha az olan çatı kiremiti, tuğla, refrakter tuğla kiremit, fayans ve porselen gibi seramik ürünlerinin ısı ile elde edildiği tesisler,
4.10. Gazlı beton blokları ve buhar basıncı altında kum-kireç briketi veya elyafli çimento levhaların üretildiği tesisler,
4.11. Üretim kapasitesi 10 m ³ /saat ve üzerinde olan, çimento kullanarak beton, harç veya yol malzemesi üreten tesisler; malzemelerin sadece kuru oldukları zaman karıştırıldıkları yerler dahil,
4.12. Üretim kapasitesi 5 ton/saat ve üzerinde olan, çimento veya diğer bağlayıcı maddeler kullanarak, sıkıştırma darbe, sarsma ve titreşim yoluyla şekillendirilmiş malzeme üreten tesisler,
4.13. Yol malzemesi hazırlayan tesislerle, katran eritme ve püskürtme tesisleri dahil mineral malzemeli bitüm veya katran karışımlarını eriten ve üreten tesisler,
5. Kimya Endüstrisi
5.1. Kimyasalların ve ara ürünlerin işlenmesi (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.2. Boya, vernik, cila, elastomer ve peroksit üretim tesisleri (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.3. Kapasitesi 1.000 ton ile 200.000 ton arasında petrol, petrokimyasal ve kimyasal ürünlerin dolun ve/veya depolandığı tesisler (Ek-1'de bulunmayan faaliyetler),
5.4. Petrol ürünlerinin (fuel-oil, motorin, nafta, benzin vb.) veya mineral yağlar, sıvı mineral yağı ürünlerinin depolandığı 1.000 ton'un üzerinde depolama tank kapasitesi olan tesisler,
5.5. Diğer maddelerden kazanılan metanolün depolandığı 5.000 ton'un üzerinde depolama tank kapasitesi olan tesisler,
5.6. Akrilonitrilin depolandığı ve depolama kapasitesinin 350 ton'un üstünde olduğu tesisler,
5.7. Klorun depolandığı ve depolama kapasitesinin 10 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.8. Kükürtdioksitin depolandığı ve depolama kapasitesinin 20 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.9. Sıvı oksijenin depolandığı ve depolama kapasitesinin 200 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.10. Amonyumnitrat'ın depolandığı ve depolama kapasitesinin 500 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.11. Sodyumklorat'ın depolandığı ve depolama kapasitesinin 25 ton'un üzerinde olduğu tesisler,
5.12. 5 ton veya daha fazla Bitki Koruma Ürününün depolandığı tesisler,
5.13. Sabun üretilen tesisler. (Kapasite \geq 1 ton/gün),
5.14. Kauçuk, kükürt veya karbon kullanılarak vulkanize lastik üreten tesisler,

5.15. Kükürt üretimi tesisleri,
5.16. Yağlayıcı maddeler, gres metal yağları benzeri yağlama sıvılarının üretildiği tesisler,
5.17. Kimyasal maddelerin geri kazanımı için tesisler,
5.18. Zifir üretimi tesisleri,
5.19. Saatte 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip organik çözücülerin damıtma ile yeniden işlendiği tesisler,
5.20 Günde 1 ton veya daha fazla kapasiteye sahip doğal reçine eritme tesisleri,
5.21. Patlayıcı maddelerin depolanması, bertarafı ve geri kazanımına dair tesisler (cephanelerin veya diğer patlayıcıların yüklendiği veya patlatıldığı tesisler buna tabidir, kibrit üretimi ise kapsam dışındadır),
5.22. Bitki Koruma Ürünleri ile bunlarda kullanılan etkin maddelerin öğütüldüğü, mekanik olarak, karıştırıldığı, pakletildiği ve boşaltıldığı ve yeniden pakletildiği tesisler.
6. Ağaç ve kağıt endüstrisi
6.1. Günlük 20 ton ve altı üretim kapasitesine sahip kâğıt ve karton üretim tesisleri,
6.2. Tahrik gücü 100 kW'ın üzerinde olan ağaç işleme, ağaç kaplama üretimi ve kereste fabrikaları, mobilya fabrikaları ve ağaç parke üretim fabrikaları,
6.3. Aylık kapasitesi 30 m ³ veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinden sunta üreten tesisler,
6.4. Aylık kapasitesi 1000 m ³ veya daha fazla olan ağaç ve ağaç ürünlerinin doğrandığı tesisler.
7. Atık Yönetimi
7.1. Tehlikeli atık geçici depolama tesisleri,
7.2. Tehlikeli atık taşıma firmaları.
8. Gıda Endüstrisi
8.1. Günlük nihai üretim kapasitesi 300 tondan daha az olan katı bitkisel yağ (üç aylık ortalama değer bazında), ve günlük nihai üretim kapasitesi 75 tondan daha az olan katı hayvansal yağ üreten tesisler,
8.2. Bitkisel ve hayvansal ürünlerin nihai pakletildiği tesisler,
8.3. Günlük süt alımı 10 ile 200 ton arasında olan (yıllık ortalama değer bazında) süt ve süt ürünleri tesisleri,
8.4. Yıllık kapasitesi 1000 m ³ ve üzeri olan suma veya malt üretimi tesisleri ve/veya alkollü içeceklerin üretildiği tesisler,
8.5. Kapasitesi 5 ton/gün ve üzeri şekerleme ve şurup üretim tesisleri,
8.6. Alkolsüz içecekler üretim tesisleri,
8.7. Günlük hayvansal karkas kapasitesi 50 ton ve daha düşük olan mezbahaneler (Ek 1'de yer almayan tesisler),
8.8. Günlük kapasitesi 5000 adedin üzerinde olan kanatlı hayvan kesim tesisleri,
8.9. Haftalık işleme kapasitesi 200 kg'ın üzerinde olan hayvansal yağların ergitildiği tesisler,
8.10. Günlük kapasitesi 10 ton ve daha düşük olan hayvan kesimi yan ürünleri ve artığı işleme vb. tesisler,
8.11. Hayvan artıkları ve hayvansal atıkların depolandığı tesisler,
8.12. Tabaklanmamış hayvan derilerinin kurutulduğu, tuzlandığı ve/veya depolandığı tesisler.
Aşağıdakiler kapsam dışındadır;
• Lokantalar, kantinler, hastaneler vb işletmeler,
• Haftalık 8000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar,
8.13. Aşağıdaki gıda ürünlerinin üretimine yönelik her türlü işlem ve prosesler:
8.13.1. Günlük 75 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (süt hariç)

<p>hayvansal hammaddeler, 8.13.2. Günlük 300 tonu aşmayan nihai üretim kapasitesine sahip (üç aylık ortalama değer bazında) bitkisel hammaddeler, Aşağıdaki tesisler kapsam dışındadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restorant, kantin, hastane ve benzeri tesislerin mutfakları, • Haftalık 8000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar, • Haftalık et ve balık tütsüleme kapasitesi 1000 kg'ın altında olan tütsüleme tesisleri, • 11 Eylül 2000 tarih ve 24167 sayılı Et Üretim Tesislerinin Kurulması, Açılması, Çalıştırılması ve Denetim Usul ve Prensipleri Hakkındaki Yönetmeliği'nde verilen değerlerin altında kapasitesi olan bağırsak ve işkembe temizleme tesisleri, • Günlük kapasitesi 100 tonun altında olan tahıl ve gıda öğütme tesisleri, • Kapasite raporuna göre, günlük 1 tonun altında kahve veya 10 tonun altında kahveyle ikame edilebilen ürünler, tahıl, kakao veya fındık vb kavurma veya öğütme tesisleri,
<p>8.14. İşlenmemiş kemik ve işlenmiş hayvan derisi ve kılı depolama tesisleri. Aşağıdaki tesisler kapsam dışındadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Haftalık 4000 kg'ın altında et işleme kapasitesi olan kasaplar, • 11 Eylül 2000 tarih ve 24167 sayılı Et Üretim Tesislerinin Kurulması, Açılması, Çalıştırılması ve Denetim Usul ve Prensipleri Hakkındaki Yönetmeliği'nde belirtilmeyen tesisler,
8.15. Balık veya kemik unu üretim ve/veya depolama tesisleri,
8.16. Balık yağı fabrikaları,
8.17. 30 m ³ /gün altı atıksu oluşturan zeytin işletmeleri.
8.18. Çay fabrikaları.
9. Tarım ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Tesisleri
9.1. Toplu hayvancılık faaliyetleri:
9.1.1 Kapasitesi 500 ve üzeri büyükbaş ile 1000 ve üzeri küçükbaş hayvancılık tesisleri,
9.1.2. Aşağıdaki kapasiteye sahip kanatlı tesisleri:
<ul style="list-style-type: none"> • 20.000-40.000 kapasiteye sahip piliç tesisleri, • 20.000-40.000 kapasiteye sahip tavuk tesisleri.
9.2. Yer kapasitesi aşağıdaki sayıdan fazla olan toplu domuz yetiştiriciliğinin yapıldığı tesisler,
9.2.1. Kapasitesi 750 üzeri anaç domuz tesisleri,
9.2.2. 30 kg.'ın üstünde canlı ağırlığında domuz üretimi için 2000 üzeri kapasiteye sahip domuz tesisleri,
9.3. En az aşağıda belirtilen ve üzeri kapasitelere sahip toplu kümes hayvancılığının yapıldığı tesisler,
9.3.1. 40.000 ve üzeri kapasiteye sahip piliç üretim tesisleri,
9.3.2. 40.000 ve üzeri kapasiteye sahip tavuk üretim tesisleri,
9.4. Balık ve/veya su ürünleri çiftlikleri,
10. Diğer Tesisler
10.1. Günlük işlem kapasitesi 10 ton ve altında elyaf veya tekstil önileme (yıkama, ağartma, terbiye ve merserizasyon benzeri işlemler) veya boyama tesisleri,
10.2. Günlük nihai ürün kapasitesi 12 ton ve altında olan hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri,
10.3. Solvent tüketim kapasitesi saatte 25 kg ile 150 kg arasında veya yılda 200 tondan az olan, organik solvent kullanılarak malzeme, nesne ve ürünlerin yüzey işlemlerinin yapıldığı tesisler; örn. apreleme, baskı, kaplama, yağ giderme, su

geçirmez hale getirme, boyutlandırma, boyama, temizleme ya da emprenye etme faaliyetleri,
10.4. Üretim kapasitesi 25 ton/saat ve üzerinde olan hava sıvılaştırma tesisleri,
10.5. Motorlu taşıtlar için sürekli yarış ve test parkurları,
10.6. Kentsel ve/veya evsel nitelikli atık su arıtma tesisleri,
10.7. Hurdaların veya kullanılmış taşıtların veya hurda taşıtların depolama alanları ve/veya işlem tesisleri,
10.8. 3.000 KW veya üzerindeki anma güçlü jet motorlar ve gaz türbinleri için test merkezleri veya bu güçlerde motor ve gaz türbinlerinin bulunduğu test standartları,
10.9. Yapay mineral elyafın üretildiği tesisler,
10.10. Sigara fabrikaları,
10.11. Cam elyaf, mineral elyaflar veya profil ve tabaka biçimindeki malzemelerin organik solvent kullanılmadan kimyasal tabaka ile kaplandığı emprenye edildiği, doyurulduğu ve kurutulduğu tesisler,
10.12. Bant biçimindeki malzemeleri plastik maddelerle kaplayan tesisler ile plastik maddeler, yumuşatıcılar, okside ve beziryağı veya diğer maddelerden meydana gelen karışımları kurutan tesisler,
10.13. Tellerin fenol ve kresol reçinelerle ya da diğer organik maddelerle (organik solvent kullanımı haricinde) yalıtıldığı tesisler,
10.14. Üretim kapasitesi 500 kg/saat ve üzerinde olan stiren katkılı veya aminli epoksi reçineli sıvı veya doymamış poliester reçinelerinin işlendiği tesisler,
10.15. Isıl işlem yoluyla furan, üre fenolü resorsin maddeleri veya ksilen reçinesi gibi aminoplast veya fenolformaldehidplastların kullanımı ile madde üretilen tesisler (ana girdi maddeleri 10 kg/saat ve üzerinde olan tesisler),
10.16. Poliüretan biçimlendirme maddeleri veya poliüretan köpüğü ile maddeler içerisinde boşluk oluşturma çalışmaları yapan tesisler (ana girdi maddelerinin 200 kg/saat ve üzerindeki tesisler dahil olup, termoplastik poliüretan kullanan tesisler),
10.17. Kuru durumda olan tozlanabilen yığma maddelerin, damperli araçlar ve devirmeli depolar, kepçeler ve teknik araç ve gereçlerle doldurulup boşaltıldığı açık veya tam kapalı olmayan depolama tesisleri (200 ton/gün ve üzerinde madde aktarılan tesisler dahil olup, hafriyat çalışmaları hariçtir),
10.18. Asbest kullanılmaması koşulu ile fenol veya diğer plastik reçineli bağlayıcı maddelerin kullanılması suretiyle balata üreten tesisler,
10.19. Organik bağlayıcı maddeler kullanılarak yapay zımpara plakaları, parçaları, zımpara kağıtları veya dokularının üretildiği tesisler,
10.20. Elastomer bazlı ürünlerin üretimi ve muamelesi,
10.21. Hayvan dışkısı kurutma tesisleri,
10.22. Tuz işletmeleri,
10.23. Biyodizel üretim tesisleri,
10.24. Kayak merkezleri, kablolu otomobiller ve entegre tesisler,
10.25. Karasularımızda tarifeli seferler yapan gemilerin yolcu almak için yanaştığı limanlar, balıkçı barınakları, yat yanaşma kapasitesi elli yatın altında olan marinalar-yat limanları,
10.26. Kentlerin dışında yer alan tatil köyleri ve otel kompleksleri ve entegre tesisleri,
10.27. Kalıcı kamp ve karavan alanları,
10.28. Tema parkları,
10.29. Endüstriyel nitelikli diğer atık sular (sulu baca gazı arıtım sistemi kullanan tesisler, tutkal ve zambak üretim tesisleri, benzin istasyonları, içmesuyu filtrelerinin geri yıkama suları, su yumuşatma, demineralizasyon, rejenerasyon, aktif karbon, yıkama tesisleri, soğutma suyu ve benzeri tesisleri),
10.30. Karışık Endüstriler (OSB ve sektör belirlemesi yapılamayan diğer sanayiler),

10.31. Asfalt üretim tesisler,
10.32. Hastane ve sağlık kuruluşları (yatak kapasitesi 20 ve üzeri olanlar),
10.33. Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2'sinde yer alan maddeleri içeren diğer tesisler.

EK-3

**ÇEVRE DENETİM TUTANAĞI
(Tüzel Kişiler İçin)**

		T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI		Denetimin Başlama- Bitiş Tarihi		Tutanak Seri No:.....
			/...../20...-/...../20... Saati:		
DENETLENEN TÜZEL KİŞİNİN						
Adı						
Adresi						
Vergi Sicil No.		Tel. No.		Faks No.		
Yetkili Temsilcisinin Adı Soyadı					T.C. Kimlik No:	
DENETİM BULGULARI:						
<p>(Bu alan yeterli olmadığında boş bir kâğıda bulguların yazımına devam edilir ve denetim bulgularının bitiminde düzenleyenler ve tesis yetkilisi tarafından paraflanır.)</p>						
Denetimi Gerçekleştiren Birim						
Denetim Nedeni		Planlı		Ani		
		Şikâyet				
Tesis Yetkilisinin Adı Soyadı ve İmzası						
Düzenleyenlerin						
Adı Soyadı		Kurumu ve Unvanı		İmzası		Onay/Görev Yazısı Tarihi- Sayısı

3 nüsha olarak hazırlanan işbu tutanak mahallinde madde ve sayfa olarak düzenlendi, taraflarca okunarak doğruluğu kabul ile imzalandı ve bir sureti tesis yetkilisine verildi.			

ÇEVRE DENETİM TUTANAĞI
(Gerçek Kişiler İçin)

		T.C. ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI		Denetimin Başlama- Bitiş Tarihi/...../20...-/...../20... Saati:		Tutanak Seri No:.....	
DENETLENEN GERÇEK KİŞİNİN							
Adı Soyadı				T.C. Kimlik No.			
Baba Adı				Uyruğu			
Doğum Yeri ve Tarihi				Yabancı ise Pasaport No.			
Nüfusa Kayıtlı Olduğu		İl					
		İlçe					
		Mahalle/Köy					
Ev Adresi							
İş Adresi							
Ev Telefonu				Cep Telefonu			

DENETİM BULGULARI:

(Bu alan yeterli olmadığında boş bir kâğıda bulguların yazımına devam edilir ve denetim bulgularının bitiminde düzenleyenler ve tesis yetkilisi tarafından paraflanır.)

Denetimi Gerçekleştiren Birim	
-------------------------------	--

Denetim Nedeni	Planlı Şikâyet	Ani
----------------	-------------------	-----

Gerçek Kişinin Adı Soyadı ve İmzası	
-------------------------------------	--

Düzenleyenlerin

Adı Soyadı	Kurumu ve Unvanı	İmzası
------------	------------------	--------

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

3 nüsha olarak hazırlanan işbu tutanak mahallinde madde ve sayfa olarak düzenlendi, taraflarca okunarak doğruluğu kabul ile imzalandı ve bir sureti tesis yetkilisine verildi.

[R.G. 21 Kasım 2008 – 27061]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Kamu İhale Kurumundan:

**YAPIM İŞLERİ İHALELERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDE
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 11/9/2003 tarihli ve 25226 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin Ek-6’sında yer alan Yapım İşlerine Ait Tıp Sözleşme (Anahtar Teslimi Götürü Bedel İşler İçin)’nin 11.4.1 ve 11.4.2 maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11.4.1. Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesinden ve varsa işe ait eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı

tespit edildikten sonra, alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların yarısının; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanının, yükleniciye iade edilebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksizlik belgesi getirilmesi zorunludur. Yüklenicinin ilişiksizlik belgesini sunmaması halinde, durum Sosyal Güvenlik Kurumundan yazı ile sorularak, yüklenicinin ihale konusu işle ilgili borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda, geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra kesin teminat ve varsa ek kesin teminatın yarısı; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanı, yükleniciye iade edilir.

11.4.2. Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin Ek-7’inde yer alan Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme (Teklif Birim Fiyatlı İşler İçin)’nin 11.4.1 ve 11.4.2 maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“11.4.1. Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesinden ve varsa işe ait eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların yarısının; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanının, yükleniciye iade edilebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksizlik belgesi getirilmesi zorunludur. Yüklenicinin ilişiksizlik belgesini sunmaması halinde, durum Sosyal Güvenlik Kurumundan yazı ile sorularak, yüklenicinin ihale konusu işle ilgili borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda, geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra kesin teminat ve varsa ek kesin teminatın yarısı; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanı, yükleniciye iade edilir.

11.4.2. Yüklenicinin bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin Ek-8’inde yer alan Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 46 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Taahhüdün, sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesinden ve varsa işe ait eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra, alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların yarısının; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanının, yükleniciye iade edilebilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumundan ilişiksizlik belgesi getirilmesi zorunludur. Yüklenicinin ilişiksizlik belgesini sunmaması halinde, durum Sosyal Güvenlik Kurumundan yazı ile sorularak, yüklenicinin ihale konusu işle ilgili borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda, geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra kesin teminat ve varsa ek kesin teminatın yarısı; kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra ise kalanı, yükleniciye iade edilir.

Yüklenicinin sözleşme konusu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanunî vergi kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatlar 4735 sayılı Kanununun 13 üncü maddesi hükmüne göre paraya çevrilerek borçlarına karşılık mahsup edilir, varsa kalanı yükleniciye geri verilir.”

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“23/11/2008 tarihinden önce başlamış olan ihaleler

GEÇİCİ MADDE 1 – 23/11/2008 tarihinden önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilân edilmiş olan işler, yazılı olarak duyurulduğu veya ilân edildiği tarihte yürürlükte olan Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılır.”

MADDE 5 – Bu Yönetmelik 23/11/2008 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurumu Başkanı yürütür.

[R.G. 19 Kasım 2008 – 27059]

 [İçindekilere dön](#)

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan:

**TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU ALACAKLARININ TAKİP VE
TAHSİLİNE İLİŞKİN ESAS VE USULLER HAKKINDA
YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 7/1/2007 tarihli ve 26396 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Alacaklarının Takip ve Tahsiline İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 27 nci maddesi, başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kanuni temsilcinin ve limited şirketlerin ortaklarının sorumluluğu

MADDE 27 – (1) Bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde sayılan 6183 sayılı Kanun kapsamındaki Fon alacakları ile ilgili olarak, tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Bu fıkra hükmü limited şirket ortakları hakkında sermaye hisseleri oranında uygulanır.

(2) 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin uygulanmasında;

a) Ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden payı devreden ve devralan şahıslar,

b) Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar,

amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.

(3) 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesinin uygulanmasında, amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda kanuni temsilci veya teşekkülü idare edenlerin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden müteselsilen sorumlu tutulur. Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanunî temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz.

(4) Temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fona intikal eden ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izin ve yetkileri ilişkili Bakan, Bakanlar Kurulu veya Kurul tarafından kaldırılarak tasfiyeleri Fon eliyle yürütülen veya Fon tarafından tasfiye işlemleri başlatılan bankalar hakkında başlatılan işlemler sonuçlanıncaya ve her türlü Fon alacakları tahsil edilinceye kadar, yönetim ve denetimi Fon tarafından devralınan banka ve şirketlerin eski yöneticileri hakkında 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi ile mükerrer 35 inci maddesinin uygulanmasında, ilgili kanun ve mevzuat veya ana sözleşmeleri uyarınca temsile yetkilendirilmiş veya tüzel kişilerin yetkili organlarınca temsil yetkisi verilmiş kişi veya kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerden,

a) Fon bankalarının; yönetim ve denetimine sahip olduğu iştiraklerinden, hâkim ortağı olan tüzel kişilerden, gerçek ve tüzel kişi hâkim ortaklarının hâkim ortak olduğu şirketlerden, bu kişiler adına hareket eden veya onlar hesabına kendi adına para, mal veya hak edinen şirketlerden olan Fon alacaklarında, banka kaynağının kullanıldığı/kullandırıldığı tarihten itibaren borcun devam ettiği dönem boyunca,

b) Fon bankalarının kurumsal kredilerinden kaynaklanan Fon alacaklarında, kredinin kat edildiği tarihten itibaren borcun devam ettiği dönem boyunca,

c) Fon gelirlerinden kaynaklanan alacaklarda, Fon alacağının ilgili kuruluşa tebliğ edildiği tarihten itibaren borcun devam ettiği dönem boyunca

kanuni temsilci sıfatını haiz kişiler kanuni temsilci olarak addedilir.

(5) Kanuni temsilciler ve limited şirketlerin ortakları aleyhine takip muamelesine, amme alacağının tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılmasını müteakip kanuni temsilcilerin her birine ayrı ayrı 6183 sayılı Kanunun 55 inci maddesine göre tanzim edilecek ödeme emri tebliği suretiyle başlanır.

(6) Temsilciler, teşekkülü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için asıl amme borçlusuna rücu edebilirler.

(7) 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesi; Fon tarafından devralınan şirketlerde Fon aleyhine, 6183 sayılı Kanunun mükerrer 35 inci maddesi; 5411 sayılı Kanun ve mülga Bankalar kanunları kapsamında banka ve şirketlerde Bakan, Kurul veya Fon Kurulu tarafından görevlendirilen kişiler aleyhine uygulanmaz. Fon tarafından atanan yönetici ve denetçilerle ilgili olarak 5411 sayılı Kanunun 127 nci maddesi hükümleri saklıdır.

(8) Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye'deki mümessilleri hakkında da uygulanır.”

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Gayrimenkullerin tahliyesi

EK MADDE 1 – (1) 5411 sayılı Kanun ve mülga Bankalar Kanunları hükümlerine göre, Fonun mülkiyetine geçen veya Fon tarafından satışı yapılarak alıcı adına tescilli yapılan taşınmazlarda borçlu veya üçüncü şahıslar bulunmakta ise, alıcının tapu tescil tarihinden itibaren 30 gün içinde talep etmesi halinde bu kişilere tahliye emri tebliğ edilir.

(2) Tahliye emrinde, gayrimenkulün mülkiyetine ilişkin hukuki durumu, 15 gün içerisinde tahliye edilmesi ihtarı ve gayrimenkulün bu müddet içinde tahliye edilmemesi halinde, gerektiğinde kolluk kuvveti yardımı da alınarak tahliyenin 5411 sayılı Kanunun geçici 27 nci maddesi kapsamında zorla gerçekleştirileceği hususları yer alır.

(3) Verilen süre içinde tahliyenin gerçekleşmemesi halinde borçlu veya üçüncü şahıs gayrimenkulden gerektiğinde kolluk kuvveti yardımı da alınarak gayrimenkulün tahliyesi Fon tarafından gerçekleştirilir.

(4) Tahliye edilen gayrimenkulde bulunan eşya çıkarılarak tutanak ile; hak sahibine teslim, hazır değilse vekiline veya ailesi halkından veyahut müstahdemlerinden reşid bir kimseye tevdi olunur. Bunlardan da kimse bulunmazsa mezkûr eşya muhafaza edilmek üzere tutanak ile yediemine teslim edilir.

(5) Fon tarafından 5411 sayılı Kanun ve mülga Bankalar Kanunları hükümlerine göre yapılan veya yapılmış olan satışlarda, satış şartnamesi veya eklerinde belirtilen süre içinde tahliye taahhütlerinin yerine getirilmemesi halinde de bu maddenin birinci fıkrası hükümleri uygulanır. Fonun, taahhüt ihlali sebebiyle alıcıdan tazminat isteme hakkı saklıdır.

(6) Tahliyeye ilişkin masraflar gayrimenkulün yeni maliki tarafından karşılanır.

(7) Herhangi bir nedenle Fonun mülkiyetine geçen veya Fon mülkiyetinde iken satışı yapılan gayrimenkullerin tahliyesine ilişkin işlemler, Teşkilat Yönetmeliğinin 16 ncı maddesi kapsamında İştirakler ve Gayrimenkuller Daire Başkanlığı, haczedilerek üçüncü kişilere satışı yapılan gayrimenkullerin tahliyesine ilişkin işlemler ise Teşkilat Yönetmeliğinin 19 uncu maddesi kapsamında Tahsilat Daire Başkanlığı tarafından yerine getirilir.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 28 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanı yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmi Gazetenin Tarihi	
Sayısı	
7/1/2007	26396

[R.G. 22 Kasım 2008 – 27062]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/34

Karar Sayısı : 2008/25 (Yürürlüğü Durdurma)

Karar Günü : 31.10.2008

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNDE BULUNANLAR:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Anamuhalefet (Cumhuriyet Halk) Partisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri Hakkı Suha OKAY, K. Kemal ANADOL ve Kemal KILIÇDAROĞLU

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN KONUSU:

6.3.2008 günlü, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un, 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının 11., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. ve 26. bentlerinin, 2. maddesinin birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarının ve Geçici 1. maddesinin birinci fıkrasının, Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 36., 67., 90., 126. ve 127. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren dava dilekçesi ve ekleri, bu konudaki esas inceleme raporu ile ekleri, iptali istenilen kurallar, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

6.3.2008 günlü, 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un:

A - Geçici 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının;

Yasa'ya ekli 44 sayılı listede gösterilen belediyelerden,

1 - Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına yasal süresi içinde iptal davası açanlar,

2 - Yasa'nın yürürlüğe girdiği 22.3.2008 tarihinden önce 5393 sayılı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca yapılan katılma işlemi ile nüfusu 2000'in üzerine çıkanlar,

3 - "Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş turizm bölge, alan ve merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri" kapsamında kalanlar ile "Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca saptanan 2008 yılı turizm öncelikli yöreler" listesinde yer alanlar,

yönünden, 31.10.2008 günlü, E. 2008/34, K. 2008/153 sayılı kararla iptaline karar verildiğinden, uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmî Gazete’de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASINA,

44 sayılı listede kalan bölüme ilişkin iptal istemi 31.10.2008 günlü, E.2008/34, K.2008/153 sayılı kararla reddedildiğinden, YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

B - 1. maddesinin (1) numaralı fıkrasının 11., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25. ve 26. bentlerine,

C - 2. maddesinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı fıkralarına,

ilişkin iptal istemi, 31.10.2008 günlü, E. 2008/34, K. 2008/153 sayılı kararla reddedildiğinden, bu fıkra ve bentlere ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

31.10.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 18 Kasım 2008 – 27058]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/39

Karar Sayısı : 2008/134

Karar Günü : 22.7.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay Altıncı Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un Geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasının imar planları yönünden Anayasa’nın 5., 10. ve 56. maddelerine aykırılığı savıyla iptaline ve yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

I - OLAY

Ankara İli Çankaya İlçesi, Dikmen Mahallesi 3 pafta, 16743 ada, 1 sayılı parsel ile ilişkin olarak 1/1000 ölçekli uygulama imar planı, 1/5000 ölçekli nazım imar planı ile 1/50.000 ölçekli 1990 Ankara Nazım İmar Planı değişikliklerinin onayına ilişkin 4.10.2006 günlü işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle açılan davada, kuralın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Danıştay 6. Dairesi, iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Bakanlığın imar planı yapma yetkisi imar Kanununun 9. maddesinde tadadi olarak ve istisnai bir şekilde belirlenmiş, bunun dışında, plan yapma yetkisi belediye mücavir alan sınırları içinde belediyelere, dışında ise valilik verilmiş, onaylanarak yürürlüğe giren planların kesinleşmesi ve ilgililerin bilgilendirmesi için bir ay süre ile ilan edilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

T.C. Anayasasının Devletın Temel Amaç ve Görevleri başlıklı 5. maddesinde:

“Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” hükmü ile,

Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması başlıklı 56.maddesinde: “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir...” hükmü yer almaktadır.

Anayasa'nın 5. ve 56. maddesiyle Devlete verilen görevlerin imar mevzuatıyla getirilen düzenlemelerle de yaşama geçirileceğinde kuşku bulunmaması gerekir.

4969 sayılı Kanunun Geçici 1.maddesi ile, Hazineye ait Çankaya ilçesi, 5. bölge Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16473 ada, 1 parsel sayılı taşınmaza ilişkin olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plan ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle tabi olmaksızın her ölçekteki imar planı yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve re'sen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığının yetkili olduğu, şeklinde getirilen düzenleme, Anayasa'nın 10 uncu maddesinde açıklanan eşitlik ilkesine aykırıdır.

Anayasa'nın 10 uncu maddesinde: “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmektedir. Bu yasak, insan hakları belgelerinde olduğu gibi, birbirinin aynı durumunda olanlara aynı kuralların uygulanmasını, ayrıca ve açıkça ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil hukuksal eşitlik. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngörüldüğü eşitlik çığnemiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz (Anayasa Mahkemesi'nin 17.3.2004 günlü, E:2001/282, K:2004/34 sayılı Kararı).

İptali istenilen kuralla, şahısların mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan ve hazinenin mülkiyetinde bulunan diğer taşınmazlardan hiç bir farkı bulunmayan taşınmaza ilişkin olarak aynı hukuksal durumdaki diğer kişilere (bu arada hazinenin diğer taşınmazlarına) tanınmayan bir biçimde ayrıcalık getirilmiş, bu taşınmazın maliki hazine ile diğer taşınmaz malikleri arasında imar mevzuatınca uygulanacak işlemler açısından ayırım yapılmıştır.

Ayrıca, Anayasanın 5. ve 56. maddelerinde ifadesini bulan söz konusu ödevler yerine getirilirken idarenin imar mevzuatındaki kısıtlamaların dışında tutulması, ilan, askı ve itirazlara dair sürelerle tabi olmaması ve hazinenin mülkiyetinde bulunan tek bir parseli yönelik olarak plan yapma yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilmesinin Anayasanın 5.,10. ve 56. maddelerine aykırı olduğu açıktır.

Açıklanan nedenlerle ve bir davaya bakmakta olan mahkemenin, o dava sebebiyle uygulanacak bir Yasanın Anayasaya aykırı olduğu kanısına götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini düzenleyen 2949 sayılı Anayasa

Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 28.maddesi gereğince 4969 sayılı Kanununun Geçici 1.maddesinin 2.fıkrasının, imar planları yönünden (davada uygulanacak kural olan kısmının) Anayasa'nın 5., 10. ve 56. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılmaması nedeniyle re'sen Anayasa Mahkemesine başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesince verilecek olan kararın gecikmesi halinde hem yargısal hem de kişisel bazda giderilmesi güç veya olanaksız zararlar doğabileceği göz önünde bulundurularak esas hakkında karar verilinceye kadar itiraz konusu kuralın yürürlüğünün durdurulmasına karar verilmesinin istenilmesine, dosyada bulunan konuyla ilgili belgelerin onaylı birer örneğinin Anayasa Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmesine 17.12.2007 gününde oybirliğiyle karar verildi."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren Geçici 1. maddesi şöyledir:

"Maliye Bakanı, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci bölge, Dikmen Mahallesinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malı, üzerindeki muhdesatı ile birlikte 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanun, 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Kanun, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun ve 21.2.1967 tarihli ve 832 sayılı Kanunun vize ve tescile ilişkin hükümlerine tâbi olmaksızın, mevcut haliyle ya da kat mülkiyeti veya kat irtifakı kurdurmak ya da 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanuna tâbi olmaksızın yeni veya ilave inşaatlar yaptırmak suretiyle, tespit edeceği veya ettireceği rayiç bedel üzerinden peşin veya taksitle, T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün iştiraki olan Emek İnşaat ve İşletme Anonim Şirketi aracılığıyla satmaya, satış işlemleri ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları nezdinde Hazine adına her türlü işlemi yaptırmaya, satış bedelinin % 2'sini geçmemek üzere hizmet karşılığı olarak anılan şirkete yapılacak ödemeye esas oranı belirlemeye, satış işlemleri ile ilgili her türlü gider, masraf ve hizmet bedeli karşılığını Maliye Bakanlığı bütçesinden bu şirkete ödemeye yetkilidir. Satış bedellerinin tahsil edilen kısımlarından ilgili belediyeye % 2, büyükşehir belediyesine ise % 1 oranında pay verilir.

Bu taşınmaz mal ile ilgili olarak imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, her ölçekteki imar plânını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir. Plân hazırlama ve onaylama işlemleri Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plân uygulama işlemleri ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirilir. Kesinleşen plânlar ilgili belediyelere tebliğ edilir. Bu plânların uygulanması zorunludur.

Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, ikinci fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkilidir".

B - Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 5., 10. ve 56. maddelerine dayanılmış, Anayasa'nın 2. ve 125. maddeleri ise ilgili görülmüştür.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 15.5.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin

bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında itiraza konu kuralla bir taşınmaza ilişkin olarak aynı hukuksal durumdaki diğer taşınmazlara ve Hazinesinin diğer taşınmazlarına tanınmayan bir biçimde ayrıcalık getirildiği, bu taşınmazın maliki olan Hazine ile diğer taşınmaz malikleri arasında imar mevzuatına göre uygulanması gereken kurallar açısından ayırım yapıldığı, bu nedenle düzenlemenin Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesine aykırı olduğu belirtilmiş, idarenin imar mevzuatındaki kısıtlamaların dışında tutulmasını, askı, ilan ve itirazlara ilişkin sürelerle tabi olmamasını ve Hazinesinin mülkiyetinde bulunan tek bir parsel için plan yapma yetkisinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığına verilmesini öngören düzenlemenin Anayasa'nın Devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen 5. maddesi ile sağlık hizmetleri ve çevrenin korunmasını düzenleyen 56. maddelerine de aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre Anayasa Mahkemesi, yasaların Anayasa'ya aykırılığı hususunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere bağlı kalmak zorunda olmadığından, iptali istenen kural ilgisiz nedeniyle Anayasa'nın 2. ve 125. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

İtiraza konu kuralla, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci bölge, Dikmen Mahallesi'nde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malla ilgili olarak, imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, her ölçekteki imar plânını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemler değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

Anayasa'nın 5. maddesiyle devlete "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama" ödevi yüklenmekte, 56. maddesiyle de herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu belirtilerek, bu hakkı korumanın yine devletin ve vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmaktadır.

Anayasa'nın 125. maddesinin ilk fıkrasında ise idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtilmiştir.

3194 sayılı İmar Kanunu, yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiş olup, belediye

ve mücavir alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapıları kapsamaktadır.

Yasa'nın 8. maddesinde, imar planlarının belediye meclisince, belediye ve mücavir alan dışında kalan yerlerde yapılacak planların ise valilikçe onaylanacağı, her iki planın 1 ay süre ile ilan edileceği, bir aylık ilan süresi içerisinde yapılacak itirazlarında 15 gün içinde kesin karara bağlanacağı öngörülmüştür. Maddenin gerekçesinde de "İmar planlarının, 5 yıllık kalkınma planı ilkeleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi ve fiziki planların bütününde sosyo-ekonomik esasa dayalı düzenlemenin getirilmesi, bu suretle şehirlerin gelişmesinin Bölge Planları ile yönlendirilmesi ile imar planlamalarında sürenin asgariye indirilmesi ve aynı zamanda mahalli koşulların plana sağlıklı olarak yansımaları için Valilik ve Belediyelere plan yapma yetkisini tanıyan hükmün getirildiği; ayrıca, halkın kendisi için yapılan imar planlarının aleniyetinin sağlanmasının amaçlandığı" vurgulanmıştır.

Bu durumda İmar Yasası'nda düzenlenen plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerin imar planlarının ve değişikliklerinin aleniyetini sağlamak, ilgililere bu işlemlere karşı başvuru olanağı tanımak, bireylerin hak ve menfaatlerini korumak amacıyla getirildiği anlaşılmaktadır.

A - Geçici 1. Maddenin 2. Fıkrasında Yer Alan "İmar Mevzuatındaki Kısıtlamalar İle Plân ve Parselasyon İşlemlerindeki Askı, İlân ve İtirazlara Dair Sürelere İlişkin Hükümlere Tâbi Olmaksızın" Bölümünün İncelenmesi

İtiraza konu düzenleme ile, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci bölge, Dikmen Mahallesi'nde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz malla ilgili olarak, imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, her ölçekteki imar plânını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya, her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkili kılınmaktadır. Böylece, imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile imar planı ve parselasyon planı yapımı ve bunlarla ilgili onama işlemlerinin askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın yapılması konusunda Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'na yetki verilmekte ve dolayısıyla söz konusu taşınmaz malla ilgili olarak Bakanlığa imar mevzuatında öngörülenden farklı, kapsamı ve sınırları kolayca belirlenemeyen, geniş bir düzenleme yetkisi verilmektedir.

"İmar mevzuatındaki kısıtlamalar"ın neler olduğu konusunda ayrıca bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu ibare ile başta 3194 sayılı İmar Kanunu ve 2.11.1985 günlü, 18916 Mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik'te imar planlarının yapılması sırasında uyulması gereken süreler ve uygulanması gereken yöntem ve sınırlamalara ilişkin düzenlemeler olmak üzere ilgili diğer düzenlemeler olduğu anlaşılmaktadır. Bu düzenlemelerin amacı İmar Kanununun 1. maddesinde, "*yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak*" olarak; Yönetmelikte ise "*insan, toplum, çevre münasebetlerinde kişi ve aile mutluluğu ile toplum hayatını yakından etkileyen fiziksel çevreyi sağlıklı bir yapıya kavuşturmak, yatırımların yer seçimlerini ve gelişme eğilimlerini yönlendirmek ve toprağın korunma, kullanma dengesini en rasyonel biçimde belirlemek*" olarak açıklanmıştır. Bunun gerçekleşebilmesi, imar planlarının düzenlemelerde öngörülen yöntem, esas ve sınırlamalara uyulmak suretiyle hazırlanması, onaylanması ve değiştirilmesi halinde mümkün olacaktır.

Onay, hazırlanan imar planlarının mevzuata, yörenin gereksinimlerine, imar planından beklenen kamusal ereğe hizmet edip etmeyeceği bakımlarından bir denetim işlevine sahiptir. Bir iç denetim yoludur. Denetim bu yönüyle hem hukuksal, hem de yerindelik denetimi işlevine sahiptir. İmar Yasasının 1. maddesinde belirtilen fen, sağlık, çevre gibi amaçlara uygunluğu, bölge, çevre imar planı ya da metropoliten imar planlarına uygunluğu ya da imarın yapılmasındaki teknik koşullara uyulup uyulmadığı, onay aşamasında denetlenebilecek hususlardır.

“İmar mevzuatındaki kısıtlamalara tabi olmaksızın” ibaresi onay makamı olarak öngörülmüş olan Bayındırlık ve İskân Bakanlığının, onayı gereği gibi yapmasına olanak sağlayan mevzuata uygunluk denetimini olanaksız kılmaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu’nda planla ilgili işlem ve uygulamalar açısından öngörülen itiraz sürelerinin amacı, imar planı değişikliklerinde, şehircilik ilkelerine, planlama tekniklerine ve kamu yararına aykırılıklar bulunuyor ise bu konudaki yanlışlıkların giderilebilmesi için ilgililere, yapılan planlara itiraz edebilme hak ve imkanının tanınmasıdır. İtiraza konu düzenleme ile Bakanlık askı, ilan ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tabi olmaksızın imar düzenlemelerinde yetkili kılınmaktadır. Böylece düzenleme ile, Bakanlıkça yapılacak plan ve parselasyon işlemleri ile ilgili olarak ilgililerin kanuni yollara başvurma hak ve imkanları da kısıtlanmaktadır.

Hukuk devleti, tüm işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine açık, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı ve sürdürmeyi amaç edinmiş, Anayasa ve hukukun üstün kurallarına bağlılığa özen gösteren devlettir. Hukuk devleti ilkesinin öğeleri arasında yasaların kamu yararına dayanması, kuralların herkes için konulması, kamu düzeninin kurulması ve korunması amacıyla yönelik bu kurallarda adalet ve hakkaniyet ölçütlerinin de gözönünde tutulması gerekliliği bulunmaktadır.

Bu yapıyla, itiraz konusu kuralla Bakanlığa imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın düzenleme yetkisi verilmesi hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz.

Anayasa’nın 5. maddesiyle devlete “kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama ve insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlama” ödevi yüklenmekte, 56. maddesiyle de herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu belirtilerek, bu hakkı korumanın yine devletin ve vatandaşların ödevi olduğu vurgulanmaktadır. Devlete verilen bu görevlerin imar mevzuatıyla getirilen düzenlemelerle de yaşama geçirileceğinde kuşku bulunmamaktadır.

Anayasanın söz konusu maddelerinde ifadesini bulan ödevlerin somut tedbirlerle nasıl yerine getirileceği yasa koyucunun takdirinde ise de, söz konusu ödevler yerine getirilirken idarenin imar mevzuatındaki kısıtlamaların dışında tutulması, Anayasa’nın 5. ve 56. maddeleriyle bağdaşmaz.

İdareye imar mevzuatındaki kısıtlamalara tabi olmamak suretiyle sınırlara uymama yetkisi veren bir düzenlemenin varlığı halinde, idarenin hukuksal sınırlar içinde kalıp kalmadığının denetlenmesi güçleşir. Bu nedenle ibare Anayasa’nın 125. maddesine de aykırıdır.

İtiraz konusu kuralda yer alan “ ... imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, ...” bölümü Anayasa’nın 2., 5. 56. ve 125. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

Başvuru kararında itiraza konu kuralın Anayasa’nın 10. maddesine aykırılığı ileri sürülmüş ise de, kuralın bu madde ile doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.

B - Maddenin 2. Fıkrasının “İmar Mevzuatındaki Kısıtlamalar İle Plân Ve Parselasyon İşlemlerindeki Askı, İlân Ve İtirazlara Dair Sürelerle İlişkin Hükümlere Tâbi Olmaksızın” İbaresinin Dışında Kalan Bölümünün İncelenmesi

Yerel imar planlarının ülke ve bölge düzeyindeki planlarla, çevresi ve varsa metropoliten alan planlamalarıyla uyum içinde olması gerekir. Bu nedenle imar planlamasının mutlaka ve yalnızca yerel bir gereksinim olarak nitelendirilmesi zordur. İmar planlarının bu çok yönlü durumu nedeniyle İmar Kanunu ile imara ilişkin yetkiler merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında paylaştırılmıştır.

Anayasada, yerel ortak ihtiyaçların neler olduğuna ve imar planı yapma yetkisine ilişkin hüküm bulunmamaktadır. Yerel imar planlarının düzenlenmesinde yerel ortak gereksinimlerin göz ardı edilemeyeceği kuşkusuzdur. Ancak bundan hareketle, imar planlarının münhasıran belediyelere ait bir yetki olduğu, merkezi yönetim birimlerine bu yetkilerin verilemeyeceği sonucuna varılamaz.

Anayasa Mahkemesi'nin birçok kararında da vurguladığı gibi, Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

İptali istenilen düzenlemeye konu olan taşınmaz Hazineye ait eski TBMM lojmanlarının bulunduğu arsadır. İtiraza konu kuralın ilk hali olan 2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının 51. maddesi ile ilgili gerekçede; yapılan düzenleme çerçevesinde, Maliye Bakanlığının sözkonusu taşınmaz malın en fazla geliri getirecek şekilde ve en iyi şartlarla değerlendirmek üzere yetkilendirildiği ve bu yetki kapsamında ilgili şirket aracılığıyla TBMM lojmanlarını kamuoyunun da kabul edeceği ölçüler içinde ve şeffaf bir biçimde satarak ekonomiye kazandırılmasının ve gelirinin bütçeye gelir kaydedilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Bu nedenle düzenlemeye konu arsa, özel kişilere ait diğer arazilerle bir tutulamaz. Durum ve konumdaki özellikler farklı düzenlemeyi gerekli ve haklı kılmaktadır.

Kamu yararının gerekli kıldığı hallerde tek bir taşınmaz veya bölge ile ilgili olarak düzenleyici işlemler yapılması söz konusu olabileceği gibi, imar konusunda merkezi idare kuruluşlarına veya Bayındırlık ve İskan Bakanlığına düzenleyici işlemler yapma yetkisi verilmesinde de Anayasal bir sakınca bulunmamaktadır.

İtiraz konusu kuralla, mülkiyeti Hazineye ait Ankara İli, Çankaya İlçesi, 5 inci bölge, Dikmen Mahallesi içinde bulunan 3 pafta, 16743 ada, 1 parsel numaralı taşınmaz mal ile ilgili olarak her ölçekteki imar plânını yapmaya, yaptırmaya, değiştirmeye ve resen onaylamaya ve her türlü ruhsatı vermeye Bayındırlık ve İskan Bakanlığı yetkili kılınmasında; plân hazırlama ve onaylama işlemlerinin Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görülen birimince, ruhsat ve plân uygulama işlemlerinin ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığı il teşkilatınca yerine getirileceğine, kesinleşen plânların ilgili belediyelere tebliğ edileceğine ve bu plânların uygulanmasının zorunlu olduğuna ilişkin düzenlemeler getirilmesinde Anayasa'ya aykırılık bulunmamaktadır.

Belirtilen nedenlerle, itiraza konu kuralın "imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın" ibaresi dışında kalan bölümü ile ilgili düzenleme Anayasa'ya aykırı olmadığından bu bölüme ilişkin iptal isteminin reddi gerekir.

Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

VI - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasının;

1- " ... imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, ..." bölümünün imar planları yönünden yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE,

2- Kalan bölümüne yönelik iptal istemi 22.7.2008 günlü, E. 2008/39, K. 2008/134 sayılı kararla reddedildiğinden, bu bölüme ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

22.7.2008 gününde karar verildi.

VII - SONUÇ

31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un geçici 1. maddesinin ikinci fıkrasının;

1- “ ... imar mevzuatındaki kısıtlamalar ile plân ve parselasyon işlemlerindeki askı, ilân ve itirazlara dair sürelerle ilişkin hükümlere tâbi olmaksızın, ...” bölümünün, imar planları yönünden Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

2- Kalan bölümünün Anayasa’ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Şevket APALAK’ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,
22.7.2008 gününde karar verildi.

AZLIK OYU

Anayasa’nın 127. maddesinin anlam ve amacı karşısında, yerel ortak gereksinimlerle ilgili işlemlerin, yerel yönetimlerin yetki ve görev alanı içinde kalması Anayasal temel ilkedir.

Bu kapsamda, bulunduğu yer ve çevre ile ilgili imara ilişkin görevlerin, temel olarak yerel yönetimlerce üstlenilecek gereksinimlerden olduğu açıktır. İmar hukukunun yerel niteliği aşmayan konulara ilişkin temel yaklaşımı da bu yöndedir.

İtiraz konusu kuralda ise, çevresindeki taşınmazlardan farklı bir nitelik taşımayan parsel ile ilişkin olarak imar düzenlemesi yerel yönetimlerden alınmıştır. Haklı ve inandırıcı bir gerekçeye dayanmadan, yerinden yönetimden merkezi yönetime alınan bu göreve ilişkin kural Anayasa’nın belirtilen hükmüyle uyuşmamaktadır.

Bu nedenlerle kuralın, kalan bölümünün de iptali gerekeceği oyuyla karara karşıyım.

Üye
Şevket
APALA
K

[R.G. 18 Kasım 2008 – 27058]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/26

Karar Sayısı : 2008/147

Karar Günü : 24.9.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Arhavi Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.4.1990 günlü, 3621 sayılı Kıyı Kanunu’nun 5. maddesinin birinci fıkrasının “*Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır,*” bölümünün Anayasa’nın 35. maddesine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Kıyı kenar çizgisi içinde kalması nedeniyle tapu kaydının iptali ve kıyı kenar çizgisi içerisinde kalan arazinin tescil dışında bırakılması istemiyle açılan davada itiraz konusu Kural’ın Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“İptali istenen taşınmazların tapulu olduğu, bu tapuların devletin yetkili organlarınca yetkileri dâhilinde düzenlenerek tapuya davalı özel şahıslar adına kaydedildiği noktasında bir ihtilaf bulunmamaktadır. Davalılar adına devletin yetkili organlarınca oluşturulan bu kayda rağmen yine yürütme organlarınca bu tapuların bu kez kıyı kenar çizgisi içerisinde kaldığından bahisle iptalinin istenmesi Anayasanın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkına açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Aynı şekilde bu şekilde yapılacak bir iptal Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ek protokol 1. maddesinde düzenlenen mülkiyet haklarının da ihlali sonucunu doğuracaktır. Böyle bir halde davalı tarafların Avrupa İnsan Haklarına Mahkemesine başvurusu halinde belirtilen maddenin ihlali nedeni ile ülkemizin tazminatla sorumlu tutulacağı Ek Protokol 1. maddenin açıklığı karşısında izahtan varestedir. Ülkenin bu şekilde bu tip davalarla mahkûm edilmesi Avrupa ülkeleri nezdinde ülkemizin itibarını kaybetmesine neden olmaktadır.

MK'nun 1023 maddesine göre tapuda malik olarak gözüken kişinin gerçekte tapu maliki olmaması halinde dahi 3. kişinin tapuda kayıtlı olan malikin bu durumunu bilmeden iyi niyetli olarak bu tapuyu iktisap etmesi halinde dahi iyi niyeti korunarak tapudaki malikliği geçerli olmaktadır. Bu halde gerçek tapu malikinin MK'nun 1007.maddesi gereğince devlete başvurarak zararlarını isteme hakkı olduğu halde bizzat tapunun iptalini isteyememektedir. Bu düzenlemede Anayasanın 35. maddesinde düzenlenen mülkiyet hakkına dayanmaktadır. Mahkememize açılan dava dosyasında davalı taraflara dava konusu yerin kendilerine ait olduğuna ilişkin tapu kaydı devletin yetkili organlarınca verilmiştir. Bir kısım tapuların bu kayda istinaden ilk malikleri tarafından davalı taraflara da devredildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda örneklenen halde iyi niyetli 3. kişinin iktisabı korunurken mahkememize açılan dava dosyasında böyle bir iyi niyet korunmamaktadır. Oysa ki davalı taraflar devletin kendilerine vermiş olduğu tapuya güvenerek işlem yapmakta mülkiyet hakkının kendilerine verdiği hakları kullanarak bu taşınmazlar üzerinde bina yapmakta, yerleşmekte ve bu kullanımları bir çok dava dosyasında görüleceği üzere uzun yıllar boyu sürmektedir. Vatandaşların yıllar boyu süren bu kullanımlarına rağmen açılan bu tip davalarla tapuları iptal edilmekte, bu durum ise toplum içerisinde bir karışıklığa sebebiyet vermektedir. Kanunlar toplumda düzenin sağlanması için yürürlüğe konulmaktadır. Oysa ki verilen tapulara rağmen bu tapuların yine yürütme organlarınca yıllar süren iyi niyetli kullanmaya rağmen iptalinin istenmesi ülke vatandaşları arasında büyük sıkıntılara sebebiyet vermekte, vatandaşın devlete olan güveninin azalmasına sebebiyet vermektedir.

Anayasanın 43. maddesi gereği pek tabii ki kıyılar devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunmaktadır ve tüm toplumun yararlanmasına açık halde bırakılması gerekmektedir. Ancak bir şekilde devletin yetkili organlarınca gerek ihmal, gerekse yeterli araştırma yapılmaması nedeni ile bu tip yerlerin tapu verilerek özel şahıslar adına tapulanması ve bu işlemin kesinleşmesi halinde yürütme organları ancak tazminatını vererek başka bir deyişle kamulaştırarak bu tapuların iptalini isteyebilir. Aksi hal devlet ciddiyeti ile bağdaşmadığı gibi toplum içerisinde kişilerin devlete olan güvenini de sarsmaktadır.

SONUÇ:

Yukarıda açıklanan tüm bu nedenlerle açıkça anlaşılacağı üzere 3621 Sayılı Kıyı Kanununun 5/2. maddesinin uygulanmasının Anayasanın 35 ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ek protokol 1. maddesine aykırı olduğu belirlendiğinden Kıyı Kanununun 5/2. maddesinin Yüksek Mahkemenizce resen yapılacak araştırma sırasında belirlenebilecek diğer nedenlerle iptaline karar verilmesi talep olunur.”

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 5. maddesi şöyledir:

“Kıyılar ile ilgili genel esaslar aşağıda belirtilmiştir:

Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır,

Kıyı ve sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararı gözetilir.

Kıyıda ve sahil şeridinde planlama ve uygulama yapılabilmesi için kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Kıyı kenar çizgisinin tespit edilmediği bölgelerde talep vukuunda, talep tarihini takip eden üç ay içinde kıyı kenar çizgisinin tespiti zorunludur.

Sahil şeritlerinde yapılacak yapılar kıyı kenar çizgisine en fazla 50 metre yaklaşabilir.

Yaklaşma mesafesi ve kıyı kenar çizgisi arasında kalan alanlar, ancak yaya yolu, gezinti, dinlenme, seyir ve rekreatif amaçla kullanılmak üzere düzenlenebilir.

Sahil şeritlerinin derinliği, 4 üncü maddede belirtilen mesafeden az olmamak üzere, sahil şeridindeki ve sahil şeridi gerisindeki kullanımlar ve doğal eşikler de dikkate alınarak belirlenir.

Taşıt yolları, sahil şeridinin kara yönünde yapı yaklaşma sınırı gerisinde kalan alanda düzenlenebilir.

Sahil şeridinde yapılacak yapıların kullanım amacına bağlı olarak yapım koşulları yönetmelikte belirlenir.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralı

İtiraz başvurusunda Anayasa'nın 35. maddesine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 8.4.2008 günü yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine geçilmiş, ancak başvuru kararında 4.4.1990 günlü, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 5. maddesinin ikinci fıkrasının iptali istenmekte ise de, başvuru gerekçesinden iptal isteminin 5. maddenin birinci fıkrasında yer alan “Kıyılar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyılar, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır,” bölümüne yönelik olarak gerçekleştirildiği anlaşıldığından incelemenin buna göre yapılmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural, dayanılan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, geçerli tapu kaydına dayanarak yıllarca bir taşınmazı iyi niyetle kullanan bireylerin taşınmazlarının hiçbir bedel ödenmeksizin tapu kayıtlarının iptal edilerek sicilden silinmesinin Anayasa'nın 35. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 1. Protokolün 1. maddelerinde güvence altına alınan mülkiyet hakkını ihlal edeceği savıyla 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 43. maddesinde kıyıların Devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu, deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla, deniz ve göllerin kıyılarını çevreleyen sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetileceği belirtilmektedir.

Anayasa'nın 43. maddesine paralel olarak Medeni Kanun'un 715. ve itiraza konu 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 5. maddeleri de kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu hükmünü içermektedir.

Kıyı Kanunu'nun 4. maddesinde kıyı, kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasında kalan ve su hareketlerinin oluşturduğu, kayalık, kumluk, sazlık, bataklık, çakıllık gibi alanlar olarak tanımlanmakta ve 9. maddesinde kıyı kenar çizgilerinin nasıl belirleneceği düzenlenmektedir.

Buna göre deniz, göl ve ırmak kenarlarındaki kıyılara uygulanacak hukuki statü, ancak kıyı kenar çizgilerinin belirlenmesi ile fiilen ortaya çıkacaktır.

Kıyıların bu hukuksal durumu nedeniyle, uygulamada Anayasal ve yasal düzenleme yapılmadan ya da yasaya uygun olarak kıyı kenar çizgisi belirlenmeden önce özel mülkiyete konu olmuş ve tapu siciline tescil edilmiş olan taşınmazlar üzerinde kazanılmış hak doğmayacağı, buraların zamanaşımı yoluyla iktisap edilemeyeceği, tapu sicili hükümlerine bağlı tutulamayacağı ve haczedilmeyeceği kabul edilmektedir.

Anayasa'nın 35. maddesinde "*Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz.*" denilmektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne Ek 1. Protokolün 1. maddesinde de "*Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.*"

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez." denilmektedir.

Temel bir insan hakkı olan mülkiyet hakkı bireyin eşya üzerindeki hâkimiyetini güvence altına almaktadır. Eşya üzerindeki hâkimiyet bir yönüyle bireye devletin müdahale edemeyeceği özel bir alan yaratırken, diğer taraftan emeğinin karşılığını güvence altına almakla bireye kendi hayatını yönlendirme ve geleceğini tasarlama olanağı sunmaktadır. Bu nedenle birey özgürlüğü ile mülkiyet hakkı arasında yakın bir ilişki vardır.

Ancak mülkiyet hakkının mutlak bir hak olmadığı ve kamu yararı amacıyla sınırlandırılabilmesi, kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olması nedeniyle özel mülkiyete konu yapılamaması Anayasa'da öngörülmektedir.

Kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olması, buraların özel mülkiyete konu olamayacağı ve doğasına uygun olarak, genellik, eşitlik ve serbestlik ilkeleri gereği herkesin ortak kullanımına açık bulunmaları gerektiği anlamına gelmektedir. Hukukumuzda kıyıları, sahihsiz doğal nitelikli ve herkese açık bir kamu malı olarak düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 43. maddesi kıyıların devletin hüküm ve tasarrufu altında olduğu hükmünü içermektedir. Buna göre anayasa koyucu kıyıların toplum için önemini dikkate alarak mülkiyet konusu olmasını yasaklamaktadır. İptali istenilen 3621 sayılı Yasa'nın 5. maddesinin birinci fıkrası, Anayasa'nın 43. maddesindeki hükmün bir tekrarı niteliğindedir. Bu nedenle 5. maddenin Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

İtiraz başvurusunda değinilen uygulama sorunu, son yıllarda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları çerçevesinde kıyı kenar çizgisi içinde kalan tapu siciline kayıtlı taşınmazların karşılıklı hak dengesini sağlamak amacıyla mülk sahibine tazminat niteliğinde bir bedelin ödenmesi gerektiği yolundaki yargı kararları ile ortadan kalkmıştır.

Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'ya aykırı değildir, iptal isteminin reddi gerekir.

VI - SONUÇ

4.4.1990 günlü, 3621 sayılı Kıyı Kanunu'nun 5. maddesinin birinci fıkrasının "Kıyıları, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Kıyıları, herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır," bölümünün Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 24.9.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz
PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye

Üye

Üye

Fulya
KANTARCIOĞLU

Mehmet ERTEN

Cafer ŞAT

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Fettah OTO

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

[R.G. 18 Kasım 2008 – 27058]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/101

Karar Sayısı : 2008/126

Karar Günü : 19.6.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Kocaeli İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. ve 101. maddelerinin Anayasa'nın 2., 18., 48. ve 61. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Özürü ve eski hükümlü çalıştırmamaktan dolayı verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davada itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, itiraz konusu kuralların iptali için re'sen başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Anayasa Mahkemesinin 27.9.1967 tarih ve E:1963/336, K:1967/29 sayılı kararında insan hak ve özgürlüklerine saygı gösteren, ferdin huzur ve refahını gerçekleştiren ve teminat altına alan, kişiyle toplum arasında denge kuran, emek sermaye ilişkilerini dengeli olarak düzenleyen, özel teşebbüsün güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayan, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için sosyal, ekonomik ve mali önlemler alarak çalışanları koruyan, işsizliği önleyici ve milli gelirin, adalete uygun biçimde dağılmasını sağlayıcı önlemler alan adaletli bir hukuk düzeni kuran ve bunu devam ettirmeye kendini yükümlü sayan, hukuka bağlı, kararlılık içinde ve gerçekçi bir özgürlük rejimini sağlayan devlet, demokratik sosyal hukuk devleti olarak tanımlanmıştır.

Sosyal devlet ilkesi uyarınca devlet ferdin huzur ve refahını, özürülülerin korunmasını, eski hükümlülerin topluma kazandırılmasını sağlayıcı tedbirleri bizzat almakla yükümlü olduğu gibi, özel teşebbüsünde serbest rekabet ortamı içinde güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayıcı tedbirleri almakla yükümlüdür. Temel amacı serbest rekabet ortamı içinde, herhangi bir devlet garantisi olmaksızın karlı bir şekilde ticari faaliyet yapmak olan özel teşebbüse bizzat devletin yapmakla görevli olduğu özürü ve eski hükümlü çalıştırma yükümlülüğünün yüklenmesinde ve cezai müeyyide uygulanmasında Anayasanın 2. maddesinde ifade edilen sosyal devlet ilkesine uyarlık bulunmamaktadır.

Anayasanın 48. maddesinde özel teşebbüsler kurmanın serbest olduğu ve sözleşme serbestisi bulunduğu 18. maddesinde de, angaryanın yasak olduğu belirtilmesine rağmen, özel teşebbüsün sözleşme serbestisi elinden alınarak, zorunlu olarak, iş yerinde verimli olamayacak, işveren açısından çalışma hayatına ve ticari işletmenin verimliliğine katkısı

bulunamayacak özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunda bırakılması Anayasanın 48. maddesine aykırılık teşkil ettiği gibi, kişinin istemediği kişiyle çalışmak zorunda bırakılarak maaş ödeme yükümlüğü yüklenmesi de dolaylı olarak angarya yasağı kapsamında değerlendirileceğinden Anayasanın 18.maddesine de aykırılık teşkil etmektedir.

Sosyal hukuk devletinin Anayasa tarafından yüklenen sorumluluklarını yerine getirmek için gerekli kaynağı yine Anayasada belirtilen ölçü ve yöntemler kullanılarak vergi yoluyla elde edeceği, sosyal harcamalara ayrılan kaynakların yetersiz olması halinde sorumluluğun devri yerine, halkın bu giderlere katılımının özendirilmesi şeklinde yapılması hukuk devletinin gereklerindedir.

Özürlü, eski hükümlü ve terör mağdurlarının korunması, rehabilitasyonu, topluma kazandırılması, istihdamı ve insan onuruna yakışır bir hayat seviyesine kavuşturulması, Anayasanın 61. maddesi ile bizzat devlete verilmiş bir görev olduğundan, bu ödevin 4857 sayılı yasanın 30. maddesi ile amacı karlılık olan özel teşebbüse orantısız bir şekilde yüklenmesinde Anayasanın 61. maddesine uyarlılık bulunmamaktadır.

Bu durumda, itiraz konusu olan 4857 sayılı yasanın 30.ve 101. maddesi sosyal hukuk devletinin gereklerine, angarya yasağı kuralına, sözleşme serbestisine ilişkin Anayasa hükümlerine aykırılık teşkil ettiği kanaatine ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu 4857 sayılı yasanın 30. ve 101. maddelerinin Anayasanın 2, 18, 48 ve 61.maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından bu konuda karar verilmek üzere dava dosyasındaki belge örneklerinin Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, 27.12.2005 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.”

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralları

4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. ve 101. maddeleri şöyledir:

“**Madde 30-** İşverenler elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yılın Ocak ayı başından itibaren yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürlü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplam oranı yüzde altıdır. Ancak özörlöler için belirlenecek oran, toplam oranın yarısından az olamaz. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirsiz süreli iş sözleşmesine ve belirli süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürölür.

Oranların hesaplanmasında yarıma kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürölür.

İşyerinin işçisi iken sakatlanan, eski hükümlü ya da terör mağduru olanlara öncelik tanınır.

İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar.

Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin nitelikleri, hangi işlerde çalıştırılabilecekleri, bunların işyerlerinde genel hükümler dışında bağlı olacakları özel çalışma ile mesleğe yönltilmeleri, mesleki yönden işverence nasıl işe alınacakları, Adalet Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca birlikte çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yer altı ve su altı işlerinde özörlö işçi çalıştırılmaz ve yukarıdaki hükümler uyarınca işyerlerindeki işçi sayısının tespitinde yer altı ve su altı işlerinde çalışanlar hesaba katılmaz.

Bir işyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerinde tekrar işe alınmalarını istedikleri takdirde, işveren bunları eski işleri veya benzeri işlerde boş yer varsa derhal, yoksa boşalacak ilk işe başka isteklilere tercih ederek, o andaki şartlarla işe almak zorundadır. Aranılan şartlar bulunduğu halde işveren iş

sözleşmesi yapma yükümlülüğünü yerine getirmezse, işe alınma isteğinde bulunan eski işçiye altı aylık ücret tutarında tazminat öder.

Eski hükümlü çalıştırılmasında kanunlardaki kamu güvenliği ile ilgili hizmetlere ilişkin özel hükümler saklıdır.

Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranların üstünde özürlü ve eski hükümlü ve terör mağduru çalıştıran işverenlerin kontenjan fazlası işçiler için özürlü ve eski hükümlü çalıştırmakla yükümlü olmadıkları halde özürlü çalıştıran veya çalışma gücünü yüzde seksenden fazla kaybetmiş özürsüz çalıştıran işverenlerin bu şekilde çalıştırdıkları her bir özürlü için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre ödemeleri gereken işveren sigorta prim hisselerinin yüzde ellisini kendisi, yüzde ellisini Hazine öder.

Bu maddeye aykırılık hallerinde 101 inci madde uyarınca tahsil edilecek para cezaları Türkiye İş Kurumu bütçesinin Maliye Bakanlığınca açılacak özel tertibine gelir kaydedilir. Bu hesapta toplanan paralar özürlü ve eski hükümlülerin mesleki eğitim ve mesleki rehabilitasyonu, kendi işini kurma ve bu gibi projelerde kullanılmak üzere Türkiye İş Kurumuna aktarılır. Toplanan paraların nerelere ve ne kadar verileceği Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün koordinatörlüğünde, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü, İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Özürsüzler İdaresi Başkanlığı, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Sakatlar Konfederasyonu ve en çok işçi ve işvereni temsil eden üst kuruluşların birer temsilcilerinden oluşan komisyon tarafından karara bağlanır. Komisyonun çalışma usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

“**Madde 101-** Bu Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için yediyüzelli milyon lira para cezası verilir. Kamu kuruluşları da bu para cezasından hiçbir şekilde muaf tutulamaz”.

B - Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 18., 48. ve 61. maddelerine dayanılmış, 50. maddesi de ilgili görülmüştür.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Tülay TUĞCU, Haşim KILIÇ, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK ve Osman Alifeyyaz PAKSÜT'ün katılımlarıyla 29.6.2006 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 4857 sayılı Yasa'nın 30. maddesinde özürlü ve eski hükümlü çalıştırma yükümlülüğünün, 101. maddesinde ise bu yükümlülüğe uymamaya yaptırım öngörülmesinin, Anayasa'nın 2. maddesindeki sosyal devlet ilkesine, özel teşebbüsün sözleşme serbestisinin elinden alınarak, iş yerinde verimli olamayacak özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğunun Anayasa'nın 48. maddesine, kişinin istemediği birisiyle çalışmak zorunda bırakılarak maaş ödeme yükümlülüğünün dolaylı olarak angarya kapsamında Anayasa'nın 18. maddesine, Anayasa'nın 61. maddesiyle Devlete verilen özürlü ve eski hükümlülerin korunması, rehabilitasyonu, topluma kazandırılması, istihdamı ve insan onuruna yakışır bir hayat seviyesine kavuşturulması ödevinin, amacı kârlılık olan özel teşebbüse orantısız bir şekilde yüklenmesinin Anayasa'nın 61. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

A - 30. Maddenin İncelenmesi

2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 29. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi yasaların, kanun hükmünde kararname ve TBMM İçtüzüğü'nün Anayasa'ya aykırılığı konusunda ilgililer tarafından ileri sürülen gerekçelere dayanmak zorunda değildir. İstemle bağlı kalmak koşuluyla başka gerekçe ile de Anayasa'ya aykırılık incelemesi yapabileceğinden, iptali istenen kuralla ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 50. maddesi yönünden de inceleme yapılmıştır.

İtiraz konusu kuralda, özel ve Devlete ait belli koşulları taşıyan işyerlerinde belirtilen oranlarda özürlü ve eski hükümlü çalıştırma yükümlülüğü öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde nitelikleri belirtilen sosyal hukuk devleti, insan haklarına dayanan, kişilerin huzur, refah ve mutluluk içinde yaşamalarını güvence altına alan, kişi hak ve özgürlükleriyle kamu yararı arasında adil bir denge kurabilen, çalışma hayatını geliştirmek ve ekonomik önlemler olarak çalışanlarını koruyan, onların insan onuruna uygun hayat sürdürmelerini sağlayan, milli gelirin adalete uygun biçimde dağıtılması için gereken önlemleri alan, sosyal güvenlik hakkını yaşama geçirebilen, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak sosyal adaleti ve toplumsal dengeleri gözetken devlettir. Çağdaş devlet anlayışı sosyal hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla Anayasa'nın özüne ve ruhuna uygun biçimde kurularak işletilmesini, bu yolla bireylerin refah, huzur ve mutluluğunun sağlanmasını gerekli kılar.

Anayasa'nın 48. maddesinde "*Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır.*"; 50. maddesinde "*Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.*"; 61. maddesinde ise "*Devlet, sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alır.*" denilmektedir.

Özürlü ve eski hükümlü çalıştırma yükümlülüğü, ruhsal veya fiziksel açıdan yetersizliği nedeniyle yahut işlemiş olduğu bir suç dolayısıyla aldığı cezadan dolayı iş bulma imkanını önemli ölçüde yitirenleri koruma düşüncesine dayanmaktadır. Anayasa'nın 50. maddesinin ikinci fıkrasındaki "*Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.*" hükmü özürhükümlülerin özel olarak himaye edilmesini güvence altına aldığından kural, özürhükümlüler bakımından Anayasa'nın 50. maddesinin bir gereğidir.

Kuralla getirilen yükümlülük, özürlü ve eski hükümlü olmalarından dolayı çalışma hayatında dezavantajlı konumda olan kişilerin çalışma hayatına kazandırılarak insan onuruna yaraşır hayat sürmelerini amaçladığından Anayasa'nın 2. maddesindeki sosyal devlet ilkesinin bir sonucudur.

Anayasa'nın 61. maddesinin gerekçesinde, "*Devlet, sakatların çalıştırılmasını sağlamak, bazı vergi muafiyetleri getirmek, sakatların rehabilitasyonu için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür*" denilerek Devlete özürhükümlülerin "*çalıştırılmasını sağlamak*"; 48. maddesinin ikinci fıkrasındaki "*Devlet, özel teşebbüslerin ... ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, ... sağlayacak tedbirleri alır.*" hükmüyle de Devlete özel teşebbüslerin "*sosyal amaçlara uygun yürümesini*" temin etmek için tedbir alma yükümlülüğü verilmiştir.

Anayasa'nın 61. ve 48. maddelerindeki Devlete verilen söz konusu yükümlülükler birlikte değerlendirildiğinde, özel ve kamu ayırımı yapılmaksızın özürlü ve eski hükümlü çalıştırılma zorunluluğu öngörülen kuralın, sosyal amaçları gözettiği ve sosyal devlet ilkesinin bir sonucu olduğu, ayrıca kuralda özel kesim açısından bir ölçüsüzlükten de söz edilemeyeceği anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2., 48., 50. ve 61. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 18. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

B - 101. Maddenin İncelenmesi

Kuralla, özel ve kamu ayırımı yapılmaksızın 30. maddedeki hükümlere aykırı olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya işveren vekiline çalıştırmadığı her özürlü ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için idari para cezası verilmesi öngörülmüştür.

Yasakoyucu idari para cezalarına ilişkin yasa kurallarını düzenlerken ceza politikası gereği tercihler ortaya koyarak yasal düzenlemeler yapabilir. Hangi eylemlerin idari para cezasını, hangilerinin adli para cezası ya da hapis cezasını gerektirdiği ve bu cezaların miktarı konusunda yasakoyucunun Anayasa'nın genel ve özel kuralları çerçevesinde takdir hakkı bulunmaktadır. Anayasa'ya uygun olarak özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğunu öngören 30. maddenin işlerliğini sağlamak için buna aykırı davranışa idari para cezası öngörülmesi yasakoyucunun takdir hakkı kapsamında değerlendirilmelidir.

Kural, 30. maddeye ilişkin gerekçeler de gözetildiğinde Anayasa'nın 2., 48. ve 61. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 18. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI - SONUÇ

22.5.2003 günlü, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30. ve 101. maddelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 19.6.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 19 Kasım 2008 – 27059]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/64

Karar Sayısı : 2008/129

Karar Günü : 22.7.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Tokat 1. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları ile 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 66. maddesinin birinci fıkrasının, Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

1965 yılında sigortalı olarak çalışmaya başlayan davacı, 1968 yılında mahkeme kararı ile 1956 olan doğum tarihini 1949 olarak düzeltirmiş ve SSK Tokat Sigorta Müdürlüğüne başvurarak 1.11.2006 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı bağlanmasını istemiş; davalı İdarenin, “sigortalılık süresi içerisinde yaş tashihi yapılmış olması nedeniyle” başvurunun reddine karar vermesi üzerine, düzeltilmiş yaş kaydının nazara alınması gerektiğinin tespiti ve davalı kurum işleminin iptali talebiyle açtığı davada, itiraz konusu kuralların Anayasa’ya aykırılığının ciddi olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“Mahkememizin 2007/83 esas sayılı dosyası ile davacı vekili, müvekkili Cemalettin ÇAKMAZ’ın ilk 04.06.1965 tarihinde 506 sayılı Yasa’ya göre SSK sigortalısı olduğunu, müvekkilinin doğum tarihinin nüfusa gerçeğe aykırı bir şekilde tescil edilmiş olduğunu, akranlarının askere çağrılmasına rağmen kendinin çağrılmaması nedeniyle öğrendiğini, Çekerek Asliye Hukuk Mahkemesi’nin 11.09.1968 tarih, 1968/104 esas ve 1968/167 karar sayılı ilamı ile müvekkilinin 01.01.1956 olan doğum tarihinin, 01.01.1949 olarak düzeltilmiş olduğunu, bu nedenle müvekkilinin askerliğini 28.07.1969-28.03.1971 tarihleri arasında yapmış olduğunu, müvekkilinin yaşlılık aylığı bağlanması hususundaki talebinin davalı kurum tarafından davacının ilk sigortalı olarak işe başladığı tarihte 01.01.1956 doğumlu olduğu ve sonradan yapılan yaş tashihlerinin aylık bağlanma işlemlerinde nazara alınmadığı gerekçesi ile reddedildiğini, müvekkilinin gerçekte 01.01.1949 doğumlu olduğunu, aksi halde sigortalılığının başladığı tarihte 9 yaşında ve askerliğe alındığı tarihte 13 yaşında olmasının söz konusu olduğunu, 9 yaşında birinin sigortalı olarak çalışmasının ve 13 yaşında birinin askerliğe alınmasının mümkün olmadığını, tıbben insanların gerçek yaşlarının tespit edilmesinin mümkün olduğunu ve yapılan yaş tashihiinde erken emeklilik gibi bir kasıt ve düşüncenin bulunmadığını belirterek, kurum işleminin iptaline ve müvekkiline yaşlılık aylığı bağlanmasında düzeltilmiş doğum tarihinin esas alınması gerektiğinin tespitine karar verilmesi talep ve dava edilmiştir.

Davacı vekili 04.04.2008 tarihinde 506 sayılı Yasa’nın 120. maddesinin Anayasa’nın eşitlik, sosyal devlet ve hukuk devleti ilkelerine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

506 sayılı Yasa’nın 120. ve buna paralel olarak düzenlenmiş bulunan 1479 sayılı Yasa’nın 66. maddesine göre sigortalılara sosyal sigortalardan kaynaklanan haklar verilirken sigortalının ilk çalışmaya başladığı tarihteki doğum tarihi esas alınmaktadır. Buna göre sigortalılık başladıktan sonra sigortalının doğum tarihinde değişiklik yapan mahkeme kararları sosyal güvenlikle ilgili haklar verilirken uygulanmamaktadır. Kesinleşmiş bir mahkeme kararının bazı olay ve işlemlere (okula alma, askere alma, memuriyet alma ve siyasi hakları kullanma gibi) uygulanması ve bazı olay ve işlemlerde uygulanmaması Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan demokratik hukuk devleti ilkesine aykırıdır. Bir hukuk devletinde yargı kararlarının bazı olay ve işlemlerde geçerli sayılacağına, bazı olay ve işlemlerde geçerli sayılmayacağına ilişkin hükmün bulunması düşünülemez. Bu durum mahkemeleri zan altında bıraktığı gibi yargıya olan güveni de sarsacaktır. Mahkeme kararlarını peşin olarak geçersiz sayma yetkisinin yasamaya verilmesi kuvvetlere ayrılığı ilkesine aykırıdır.

Bir kişinin doğum tarihini zamanında yanlış yazılmış olması nedeniyle akranlarından sonra sosyal haklara kavuşabilmesi aynı zaman Anayasa’nın 2. maddesinde yer alan adalet ve sosyal devlet ilkelerine ve Anayasa’nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine aykırı olduğu gibi, devletin sosyal güvenliği sağlayacak tedbirleri alması gerektiği şeklindeki Anayasa’nın 60. maddesine aykırıdır.

Bu maddelerin amacı suistimalleri önlemek ve sigortalıların mahkemelerden gerçeğe aykırı yaş tashihi kararları alarak hak ettikleri tarihlerden önce sosyal güvenlik haklarından faydalanmalarını önlemek ise yapılacak iş mahkeme kararlarını bazı olaylarda uygulanmamasını sağlamak değil, yaş tashihi kararlarının daha sağlıklı verilmesini sağlayacak tedbirleri almaktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle mahkememiz tarafından 506 sayılı Yasa'nın 120. ve 1479 sayılı Yasa'nın 66. maddelerinin Anayasamızın 2., 10 ve 60. maddelerine aykırı olduğu ve davacı vekilinin Anayasa'ya aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanaatine varılarak aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM : 1- Anayasamızın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı olması nedeniyle 506 sayılı Yasa'nın 120/1 ve 2. maddelerinin ve aynı mahiyetteki 506 sayılı Yasa'nın 66/1. maddesinin iptali için Anayasa'ya Mahkemesine başvurulmasına..."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralları

- 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun itiraz konusu fıkraları da içeren yaş başlıklı 120. maddesi şöyledir:

"İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

(Ek fıkra: 24/6/2004-5198/16 md.)İş kazalarıyla meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasından gelir ve aylık tahsisleri ile sermaye değerinin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporuyla ilk defa tespit edildiği veya sigortalıların yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya 506 sayılı Kanun ile diğer sosyal güvenlik kurumlarına tâbi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonraki yaş tashihleri dikkate alınmaz.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmıyanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır."

- 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren "Yaş" başlıklı 66. maddesi şöyledir:

"Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının sigortalının bu Kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının bu Kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfusu kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmayanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmayanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır."

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2., 10. ve 60. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCTOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılmalarıyla 22.7.2008 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları

davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasaya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

Başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu dava, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak çalışan davacıya yaşlılık aylığı bağlanmasında düzeltilmiş yaş kaydının nazara alınması gerektiğinin tespiti ve davalı kurum işleminin iptali istemine ilişkindir. 506 sayılı Yasa kapsamındaki sigorta kollarına ilişkin olarak sosyal sigorta yardımlarının sağlanmasında sigortalının yaşına ilişkin hususlar Yasa'nın 120. maddesinde açıklanmıştır. Buna göre iş kazası ve meslek hastalıkları sigorta kollarında yaşın nasıl belirleneceği söz konusu maddenin birinci fıkrasında, uyuşmazlık konusu olan yaşlılık aylığının bağlanması, malûllük ve ölüm sigorta kollarında nasıl belirleneceği ise ikinci fıkrasında ifade edilmiştir. Dolayısıyla iş kazası ve meslek hastalıklarına ilişkin düzenlemeler içeren 506 sayılı Yasa'nın 120. maddesinin birinci fıkrası ile Bağkur sigortalılarına ilişkin düzenlemeler içeren 1479 sayılı Yasa'nın 66. maddesinin birinci fıkrası davada uygulanacak kurallar değildir.

Bu nedenle;

A- 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin birinci fıkrası ile 2.9.1971 günlü, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 66. maddesinin birinci fıkrasının itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkralara ilişkin başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddine,

B- Dosyada eksiklik bulunmadığından 17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin ikinci fıkrasının esasının incelenmesine,
OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kural ile sigortalılık başladıktan sonra sigortalının doğum tarihinde değişiklik yapan kesinleşmiş bir mahkeme kararının sosyal güvenlikle ilgili haklar verilirken uygulanmayacağına öngörüldüğü, bunun Anayasa'nın 2. maddesindeki demokratik hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, ayrıca bir kişinin doğum tarihinin zamanında yanlış yazılmasından dolayı kendi akranlarından daha sonra sosyal haklara kavuşabilmesinin Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan adalet ve sosyal devlet ilkelerine, Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine ve devletin sosyal güvenliği sağlayacak tedbirleri alması gerektiği şeklindeki Anayasa'nın 60. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin iptali istenilen ikinci fıkrasında, "*Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalılarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı Kanunlara veya bu Kanuna tâbi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur*" hükmü yer almaktadır.

İtiraz konusu kural, özü itibarıyla, emeklilik hakkının kazanılmasında ve malûllük ile ölüm sigortalılarına ilişkin diğer bazı haklardan yararlanılmasında sigortalı olarak çalışmaya başlanılan tarihten sonraki yaş tashihlerinin dikkate alınmayacağına ilişkindir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinde yer alan bu düzenlemenin benzerlerine 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 105. maddesinde ve 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 66. maddesinde de yer verilmiş olduğu görülmektedir.

506 sayılı Yasa'nın 120. maddesi dört fıkradan oluşmaktadır. Maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasına ilişkin düzenlemeler bulunmasına rağmen, bu düzenlemelerin anlamı konusunda uygulamada ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi amacıyla 24.6.2004 günlü, 5198 sayılı Yasayla madde metnine üçüncü fıkra eklenmiş ve sigortalı olarak çalışmaya başlanılan tarihten sonraki yaş tashihlerinin dikkate alınmayacağı açıkça ifade edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında vurgulandığı gibi, hukuk devleti, bütün işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygunluğunu başlıca geçerlik koşulu sayan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurmayı amaçlayan ve bunu geliştirerek sürdüren, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, insan haklarına saygı duyarak bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, Anayasa ve hukuk kurallarına bağlılığa özen gösteren, yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da uymak zorunda olduğu temel hukuk ilkeleri ile Anayasa'nın bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Devletin, personel politikasını belirlemede büyük önemi olan emeklilik düzenini aktüeryal dengeleri gözetenek bilimsel verilere göre belirlemesi ve buna göre gerekli yasal düzenlemeleri yapması doğaldır. Bu düzenin korunması Anayasa'nın 60. maddesinde yer alan sosyal güvenlik hakkının güvenceye alınması için de zorunlu bir gerekliliktir. Nesnel ve sürekli kurallarla sağlam ve sağlıklı temellere oturtulmayan bir sosyal güvenlik kuruluşunun mahkeme kararları ile alınan yaş düzeltmeleri sonucu ortaya çıkan erken emeklilik gibi nedenlerle aktüeryal dengesinin bozulması, sosyal güvenlik sisteminin sürdürülemez bir duruma gelmesine sebep olabilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu'na tabi olarak çalışılmaya başlanıldığı tarihteki nüfus kütüğünde kayıtlı olduğu doğum tarihinin esas alınmasını öngören itiraz konusu kuralın sosyal güvenlik sisteminin bir takım aksaklıklara yol açmadan sürdürülmesi amacına yönelik olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Burada yargı kararı hukuksal olarak değerini ve geçerliliğini korumakta, sadece emeklilik yönünden sonuç doğurmamaktadır.

Öte yandan, yasa önünde eşitlik ilkesi, hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi önlenmiştir. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

İtiraz konusu kural, Sosyal Sigortalar Kurumu'na bağlı olarak çalışanların tümü için ilk defa çalışmaya başladıkları tarihteki nüfus kütüğünde kayıtlı oldukları doğum tarihinin esas alınmasını öngördüğünden ve bu yönüyle çalışanlar arasında herhangi bir farklılık yaratmadığından eşitlik ilkesine aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle itiraz konusu kural, Anayasanın 2., 10. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

Serruh KALELİ bu görüşe katılmamıştır.

VI - SONUÇ

17.7.1964 günlü, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 120. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, Serruh KALELİ'nin karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, 22.7.2008 gününde karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

KARŞIOY

İtiraz konusu kural, S.S.K'na tabii olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihinin esas tutulacağı, sigortalı olarak çalışmaya başlanılan tarihten sonraki yaş tashihlerinin gelir, aylık bağlama ve sermaye hesabında dikkate alınmamasını temin amaçlıdır.

Yaş tashihi davaları KAMU DÜZENİ'ne ilişkin olup 4721 sayılı M.K'nun 39. maddesi uyarınca ancak mahkeme kararı ile kişisel durum sicilinde düzeltme yapılabilir.

Yasa koyucu DAVALARIN KÖTÜYE KULLANILMASI ihtimaline karşı yaş düzeltme davasının etkisini, ortadan kaldırmak istemiştir.

Anayasa'nın 138. maddesinin dördüncü fıkrası açık bir şekilde kesinleşen yargı kararları hakkında yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğunu, bunların değiştirilemeyeceğini ve organlar ve idarenin kararın yerine getirilmesini geciktiremeyeceği ifade etmektedir.

Temel hak ve ödevler başlığı altında hak arama hürriyetini düzenleyen Anayasa'nın 36. maddesi ile, doğru yaşının tespitini arayan bireyin, bu temel hakkın varlığının tespitine karar veren bağımsız yargının kesinleşmiş kararının dayanağı hakkının, ilgili madde de getirilmiş bir sınırlama olmadığı sürece herkesçe tanınması zorunlu olduğuna göre, kimi mahkeme kararlarının kötü uygulamaları çağrıştırıp yarattığı gerekçesi ile idareyi mahkeme kararını tanıyıp uygulamaktan alıkoyan bu düzenleme Anayasa'nın 138. maddesinin karşısında koruma göremez.

Düzenlemenin sosyal güvenlik sisteminin kimi aksaklıklara yol açmadan sürdürülmesine olanak tanımak, bilimsel veriye göre kurulan Devlet düzeninin korunmasında öncelikli kamu yararı ve bozulacak aktüerya dengesini önlemek amacı ile yapıldığı ve kimi mahkememiz önceki kararlarında da bu mülahazaya dayanıldığı görülmekte ise de bir mahkeme kararının hukuksal değeri ve geçerliliğinin korunduğu ancak bazı sosyal haklar yönünden sonuç doğurmadığını söylemek hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesi ile de bağdaşmayacaktır.

Yargı kararını etkisiz kılan bu düzenleme yasamanın yargı kararına açık müdahalesidir.

Doğru kişinin günü gününe nüfusunun kaydı Sosyal Devletin görevidir. Bu konudaki ihmali, ya da kötü niyetli birinin sosyal güvenlik hakkından haksız yararlanmasının önüne geçmek, mahkemeyi aldatma ihtimali ve muhtemel hilesinin önüne geçmek amacı ile Anayasa'nın 138. maddesinin dördüncü fıkrasındaki üst norm karşısında Anayasa'yı by-pass eden düzenleme hukuk devleti ilkesi ile de bağdaşmamaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumu, üyesi yönünden sosyal sigortacılık yapmaktadır. Prim alıp hak ettiğinde ödemeler yapmaktadır. Tüm aktüeryal hesaplar hata dahil tüm olasılıkları da içinde barındırır, istatistiksel matematik mutlak doğru değildir. Risk analizleri hesap yöntemi içerisinde olmaz ise sosyal görev laiki ile yerine getirilmiş sayılamaz. Bu düşünceler ile sosyal güvenlik sisteminde muhtemel aksaklığın bertarafı için hukukun ve yargı kararının

üstünlüğü ve tanınma zorunluluğunu kaldıran düzenleme anılan nedenler ile Anayasa'nın 138. maddesine aykırı olduğu düşünüldüğünden çoğunluk görüşüne katılmamıştır.

Üye
Serru
h
KAL
ELİ

[R.G. 19 Kasım 2008 – 27059]

 İçindekilere dön

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/68
Karar Sayısı : 2008/102
Karar Günü : 2.5.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Danıştay Onüçüncü Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 4.4.2001 günlü, 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun geçici 8. maddesinin, Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I - OLAY

Şeker Kurumu ve hizmet birimlerinin görev süresinin 31.12.2004 tarihi itibariyle sona erdirilmesi, Şeker Kurulunun görev, yetki ve görev süresinin ise 31.12.2006 tarihine kadar uzatılması yolunda alınan Bakanlar Kurulu Kararının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II - İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararı şöyledir:

“Şeker İş Sendikası, Yusuf Dinler ve Bahattin Gümüş vekili Av. Gökhan Candoğan tarafından, 31.12.2004 tarih ve 3. mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 4634 sayılı Şeker Kanununun Geçici Madde 8’e dayanılarak düzenlenen 2004/8330 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı’nın Eki Kararın 1. maddesinde yer alan, “Şeker Kurumu ve hizmet birimlerinin görev süresinin 31.12.2004 tarihi itibariyle sona erdirilmesi, Şeker Kurumunun görev, yetki ve görev süresinin ise 31.12.2006 tarihine kadar uzatılması kararlaştırılmıştır.” kuralı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın 22.12.2004 tarih ve 1824 sayılı işleminin iptali ve yürütmenin durdurulması istemiyle Başbakanlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na karşı açılan davada, 4634 sayılı Kanunun Geçici 8. maddesinin Anayasa’ya aykırı olduğu ileri sürülmektedir.

Yurt içi talebin yurt içi üretimle karşılanmasına ve gerektiğinde ihracata yönelik olarak Türkiye’de şeker rejimini, şeker üretimindeki usul ve esaslar ile fiyatlandırma, pazarlama şart ve yöntemlerini düzenlemek amacıyla çıkarılan Şeker Kanunu’nun 7. maddesi uyarınca, bu Kanunun ve ilgili mevzuatın uygulanmasını sağlamak, uygulamayı denetlemek ve sonuçlandırmak, Kanun’da verilen yetkiler çerçevesinde düzenlemeler yapmak ve Kanun’la diğer görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere, kamu tüzel kişiliğine sahip Şeker Kurumu kurulmuştur. Anılan maddeye göre, Kurum, Şeker Kurulu ve hizmet birimlerinden oluşmakta ve Kurum, Şeker Kurulu tarafından yönetilmektedir.

Dava konusu Bakanlar Kurulu kararının dayanağı olan, Şeker Kanunu'nun Geçici Madde 8'inde, "Uluslararası kuruluşlar ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde, Bakanlar Kurulu, Kurum ve organlarının görev, yetki ve görev süresini 31.12.2004 tarihinde yeniden belirler." kuralı yer almıştır.

Anayasa'nın 7. maddesine göre, yasama yetkisi, Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir, bu yetki devredilemez. Bilindiği gibi, kamu hukukunda hiçbir devlet organı, Anayasadan veya kanunlardan aldığı yetkiyi, bu metinlerde açık bir izin olmadıkça, başka bir devlet organına devredemez. Yasama yetkisinin devredilmezliği, kanun niteliğinde veya kanun gücünde işlemler yapma yetkisinin devredilmezliği anlamına gelmektedir. Eğer bir düzenleyici işlem, mevcut kanun hükümlerini değiştirebiliyor veya yürürlükten kaldırılabiliyorsa, bu işlem kanun niteliğinde veya gücündedir. Çünkü bir hukuki işlem, ancak kendisine eşdeğer olan bir işlemle değiştirilebilir, kaldırılabilir. Bu nedenle yasama organı, başka bir devlet organına mevcut kanun hükümlerini değiştirme ve kaldırma yetkisi veremez.

Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında "yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini yorumlamış ve bu ilkenin ölçütlerini ortaya koymuştur. Anayasa Mahkemesi'ne göre, "Yasayla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların yasa metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise, düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Anayasa'da yasayla düzenlenmesi öngörülen konularda, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Bu nedenle Anayasa'da öngörülen ayrık durumlar dışında, yasalarla düzenlenmemiş bir alanda, yasa ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir" (AYMK, E:2002/32, K:2003/100, kt, 20.11.2003).

Görüldüğü gibi, yürütme organının yasayla yetkili kılınmış olması da, yasayla düzenleme anlamına gelmemekte ve Anayasa'nın 8. maddesindeki, yürütme yetkisi ve görevinin Anayasa ve kanunlara uygun olarak kullanılacağı şeklinde ifade edilen "idarenin kanuniliği" ilkesi de bu anlamı taşımaktadır.

Bu bağlamda, 4634 sayılı Kanun'un Geçici Madde 8'inde yer alan ve Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresini belirleme yetkisini yürütmeye devreden düzenleme ile, yetki devrinin çerçevesi ve sınırları çizilmemiş ve Bakanlar Kurulu'na kural koyucu, geniş bir takdir alanı tanınmıştır.

Öte yandan Anayasa'nın 123. maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği, üçüncü fıkrasında da, kamu tüzel kişiliğinin, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı kurala bağlanmıştır. Bu durumda, 4634 sayılı Şeker Kanunu'yla kurulan Şeker Kurumu'nun ve organlarının görev, yetki ve görev süresinin, usulde paralellik ilkesi uyarınca yine kanunla belirlenmesi gerekmektedir.

Bu değerlendirmeler sonucunda, davacıların 4634 sayılı Kanunun Geçici Madde 8'ine ilişkin Anayasaya aykırılık iddiaları Dairemizce ciddi bulunarak, anılan kuralın Anayasanın 7. ve 123. maddelerine aykırı olduğu kanısına varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152., 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun Geçici Madde 8'in iptali ve yürürlüğünün durdurulması için, Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına 10.06.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verildi."

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

4634 sayılı Şeker Kanunu'nun geçici 8. maddesi şöyledir:

“Uluslararası kuruluşlar ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde, Bakanlar Kurulu, Kurum ve organlarının görev, yetki ve görev süresini 31.12.2004 tarihinde yeniden belirler.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Mustafa YILDIRIM, Cafer ŞAT, A. Necmi ÖZLER, Ali GÜZEL ve Serdar ÖZGÜLDÜR'ün katılımlarıyla 11.7.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının temel ilkeleri koyması ve çerçeveyi çizmesi gerektiği, sınırsız ve belirsiz bir düzenleme yetkisinin yürütme organına bırakılmayacağı, Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresini belirleme yetkisinin Bakanlar Kuruluna devredilirken çerçevenin ve sınırların belirlenmediği, kamu tüzelkişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulacağı, Şeker Kanunu ile kurulan Şeker Kurumunun ve organlarının görev, yetki ve görev süresinin de usulde paralellik ilkesi uyarınca yasa ile belirlenmesi gerektiği, belirtilen nedenlerle itiraz konusu kuralın Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 7. maddesinde “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez” denilmektedir.

Buna göre, yasa ile yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilebilmesi olanaklı değildir. Yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağımlı bir yetkidir. Yasa ile yetkilendirme Anayasa'nın öngördüğü biçimde yasa ile düzenleme anlamını taşımamaktadır. Temel ilkeleri belirlenmeksizin ve çerçevesi çizilmeksizin, yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralı ile sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın yönetimin düzenlenmesine bırakılması, Anayasa'nın belirtilen maddesine aykırılık oluşturur.

Anayasa'nın 123. maddesinde, “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur” denilmektedir.

İdarenin kanuniliği ilkesi, idarenin ve organlarının görev ve yetkilerinin hiçbir duraksamaya yer vermeyecek şekilde, açık bir biçimde yasayla düzenlenmesini gerekli kılar. Kamu tüzelkişiliğinin yasayla veya yasanın açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulması zorunluluğu, usulde paralellik ilkesi gereği aynı zamanda kamu tüzelkişiliğinin ortadan kaldırılması bakımından da geçerli bulunmaktadır.

İtiraz konusu kuralla Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresinin, uluslararası kuruluşlar ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde Bakanlar Kurulu tarafından 31.12.2004 tarihinde yeniden belirlenmesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 90. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti adına yabancı devletlerle ve milletlerarası kuruluşlarla yapılacak anlaşmaların onaylanmasının, Türkiye Büyük

Millet Meclisi'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağı olduğu belirtildikten sonra, Devlet Maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmaların yayımlanmaları ile yürürlüğe konabilecekleri, milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce uygun bulunması zorunluluğunun bulunmadığı, ancak bu andlaşmalardan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendirenlerin yayımlanmadan yürürlüğe konulamayacağı hükme bağlanmıştır. Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmanın yapılmasında, andlaşmaların onaylanması Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağı bulunmaktadır.

İtiraz konusu kuralın yer aldığı 4634 sayılı Şeker Kanunu Türkiye'de şeker rejimini düzenlemek amacıyla çıkarılmış ve bu Kanunun uygulanmasını sağlamak üzere Şeker Kurumu kurulmuştur. Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte, Şeker Kurumu ve organlarının görev ve yetkilerinin kapsamı ile görev sürelerinin belirlenmesine ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyeti adına uluslararası kuruluşlarla yapılmış ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş bir andlaşma bulunmamaktadır.

Uluslararası kuruluşlar ile yapılacak andlaşmalar yönünden itiraz konusu kural, belirsiz bir nitelik taşımaktadır. Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresinin belirlenmesi konusunda Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin kullanılmasında esas alınacak uluslararası bir andlaşmanın yürürlüğe girmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağı bulunmakta iken, yürürlüğe girmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına bağı olmayan diğer uluslararası andlaşmaları da kapsar şekilde itiraz konusu kural ile getirilen düzenleme belirgin değildir.

Öte yandan; Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin, bir uluslararası andlaşmanın gereğinin yerine getirilmesi bakımından kullanılması zorunlu bir yetkiyi mi, Bakanlar Kurulu'na ait bir takdir yetkisini mi ifade ettiği de anlaşılamamaktadır.

Bu belirsizlik, Bakanlar Kurulu'na tanınan yetkinin kullanılması bakımından da geçerlidir. Bakanlar Kurulu'na tanınan bu yetki, Şeker Kurumu ve bu Kurumun organlarının görev, yetki ve görev süreleri yönünden farklı şekillerde kullanılmasına yol açabilecek niteliktedir. Söz konusu yasal düzenleme, Şeker Kurumunun görev süresini sona erdirirken, aynı Kurumun organlarının görev süresini uzatabilecek bir yetkiyi de içermektedir.

Görev süresinin belirlenmesi yetkisi, görev süresinin uzatılmaması, bir başka deyişle görev süresinin sona erdirilmesi yetkisini de içerdiğinden, verilen bu yetki kamu kurumunun ve kamu tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılmasına da yetki verilmesi anlamını taşıdığı gibi, görev ve yetkinin belirlenmesi yetkisi de idarenin görevlerinin kanunla düzenleneceğini öngören Anayasa'nın 123. maddesine aykırı bulunmaktadır.

Buna göre, uluslararası kuruluşlar ile yapılacak anlaşmalar çerçevesinde Bakanlar Kurulu'na tanınan, Şeker Kurumu ve organlarının görev, yetki ve görev süresini yeniden belirleme yetkisi, idareye sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesi anlamını taşıdığından, yasama yetkisinin yürütme organına devri sonucunu doğuracak niteliktedir ve idarenin kanuniliği ilkesine de aykırıdır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 7. ve 123. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

VI - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

4.4.2001 günlü, 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun geçici 8. maddesinin yürürlüğünün durdurulması isteminin, koşulları oluşmadığından REDDİNE, 2.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VII - SONUÇ

4.4.2001 günlü, 4634 sayılı Şeker Kanunu'nun geçici 8. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 2.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN	Üye Mustafa YILDIRIM
Üye Cafer ŞAT	Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR
Üye Şevket APALAK		Üye Serruh KALELİ

[R.G. 20 Kasım 2008 – 27060]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/7025

Karar No : 2008/9201

Davacı Derya Koç ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Büyükçekmece 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 11/4/2006 günlü ve 2005/952-2006/272 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 6/5/2008 gün ve Hukuk-2008/62248 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Nüfus kütüğünde 4/1/1992 olan doğum tarihinin dava dilekçesinde 4/10/1981, yargılama sırasında ay ve gün saklı kalmak kaydıyla 1984 olarak düzeltilmesi isteminde bulunan davacı Derya Koç'un dava tarihi itibarıyla kayden ergin olmadığı, anne ve babasının da sağ olduğu gözetilerek davada çocuğu temsilen anne ve babanın davaya katılmalarının sağlanmasından sonra işin esası hakkında hüküm kurulması gerektiği düşünülmeyen davaya bakılıp karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 16/9/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/7133

Karar No : 2008/9855

Davacı Murat Sevil ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Siirt Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 15/1/2008 günlü ve 2007/456-2008/25 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 13/6/2008 gün ve Hukuk-2008/121001 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı Murat Sevil'in 10/5/1988 olan doğum tarihi 10/5/1990 olarak düzeltilmiş ise de, adı geçen kişi nüfusa 11/12/1989 tarihinde tescil edilmiştir. Bir şahsın doğmadan nüfusa tescili söz konusu olamayacağından bu şekilde düzeltme nüfus kayıtlarında çelişki meydana getirmektedir.

Hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasına karar verirken bu kayıtlar arasında çelişki yaratmamak ya da hayatın olağan akışına ters düşecek durumlara yol açmamaya özen göstermek durumunda olup, bu hususa uyulmaması usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6/10/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 19 Kasım 2008 – 27059]

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığından:

KURUMLAR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO: 3)

Bu Tebliğde, 4/6/2008 tarihli ve 5766 sayılı Kanunla1 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan düzenlemelerin uygulanmasına ilişkin açıklamalar yapılmış olup 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinde2 ilgili bölümler itibarıyla aşağıdaki değişiklikler yapılmıştır.

1 – “5.6.2.3.2. Satış kazancının fon hesabında tutulması” başlıklı bölümün ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu değerlerin satışından elde edilecek kazancın istisnadan yararlanan kısmının, pasifte özel bir fon hesabına alınması ve satışın yapıldığı yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar söz konusu fon hesabında tutulması gerekmektedir. Bu çerçevede, fon hesabına alınma işleminin, satışın yapıldığı yılı izleyen hesap döneminin başından itibaren kazancın beyan edildiği döneme ait kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihe kadar yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla, istisnadan yararlanacak olan kazanç tutarı, satışın yapıldığı dönemin genel sonuç hesaplarına yansiyacak olup kurumlar vergisi beyannamesinin ilgili satırında gösterilmek suretiyle istisnadan yararlanılabilecektir. Anılan istisnadan geçici vergi dönemleri itibarıyla da yararlanılması mümkün olup belirtilen süre zarfında söz konusu kazancın fon hesabına alınmaması durumunda, kurumlar vergisi beyannamesinde istisnadan yararlanılabilmesi mümkün olmadığı gibi geçici vergi dönemleri itibarıyla yararlanılan istisna nedeniyle

zamanında tahakkuk etmeyen vergilerden kaynaklanan vergi ziyayı cezası ve gecikme faizinin ayrıca aranacağı tabiidir.

Fon hesabına alınan kazanç tutarının mükelleflerce sermayeye ilavesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, fon hesabına alınan kazanç tutarının sermayeye ilave dışında, beş yıl içinde başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılması ya da kurumun tasfiyesi halinde, istisna uygulanması nedeniyle zamanında tahakkuk etmeyen vergiler, vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi ile birlikte tahsil edilecektir.”

2 – “8.6.4. Deprem hasar karşılıkları” başlıklı bölüm başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, “8.6.5. Ayrılan sigorta teknik karşılıklarının ertesi bilanço döneminde aynen kâra nakledilmesi” başlıklı bölümün ikinci ve üçüncü cümleleri Tebliğ metninden çıkarılmıştır.

“8.6.4. Dengeleme karşılığı

3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununun³ yürürlüğe girmesinden sonra sigorta şirketlerince deprem hasar karşılıkları adı altında karşılık ayrılmamakta olup anılan Kanunla sigorta ve reasürans şirketlerince “Dengeleme karşılığı” adı altında yeni bir karşılık ayrılabilmesine imkan sağlanmaktadır.

5766 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle Kurumlar Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin (4) numaralı alt bendinde yapılan değişiklikle, deprem hasar karşılığı kaldırılarak sigorta ve reasürans şirketlerince dengeleme karşılığı adı altında ayrılan karşılıkların kurum kazancının tespitinde dikkate alınabilmesine imkan sağlanmış bulunmaktadır.

Buna göre, 1/1/2008 tarihinden itibaren uygulanmak üzere takip eden hesap dönemlerinde meydana gelebilecek tazminat oranlarındaki dalgalanmaları dengelemek ve katastrofik riskleri karşılamak üzere sadece deprem ve mühendislik sigorta branşlarında verilen deprem teminatı için hesaplanan dengeleme karşılıklarının sigorta ve reasürans şirketlerince gider olarak dikkate alınabilmesi mümkün bulunmaktadır.

Öte yandan, 5684 sayılı Kanun uyarınca ayrılan devam eden riskler karşılığı ve ikramiyeler ve indirimler karşılığının sigorta şirketlerince kurum kazancının tespitinde gider olarak indirimi mümkün bulunmamaktadır.”

3 – “10.2.9.2.1. Ar-Ge projesi ile ilgili olarak istenecek belgeler” başlıklı bölümünün birinci ve dördüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ar-Ge indiriminin uygulanmaya başlanacağı döneme ait geçici vergi beyannamesinin verileceği tarihe kadar Ar-Ge faaliyetiyle ilgili olarak Ek-1’de yer alan formata uygun olarak hazırlanacak rapor, bir yazı ekinde iki nüsha olarak Gelir İdaresi Başkanlığına elden veya posta yoluyla gönderilecektir. Ancak, bu süre içinde başvurusu yapılmayan projeler ile ilgili olarak, çalışmalara başlanıp harcama yapılmakla birlikte projenin herhangi bir aşamasında başvuruda bulunulması ve uygun bulunması halinde, başvuru tarihinin içinde bulunduğu geçici vergilendirme döneminin başlangıcından itibaren yapılan Ar-Ge harcamaları Ar-Ge indiriminden yararlanabilecek, Ar-Ge projesi bittikten sonra yapılan başvurular değerlendirmeye alınmayacaktır.”

“Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kararlarına istinaden uygulanan Ar-Ge yardımına ilişkin mevzuat çerçevesinde TÜBİTAK tarafından daha önce incelemesi yapılmış olan projelerle ilgili olarak yeniden inceleme yapılmasına ihtiyaç bulunmamaktadır. Bu kapsamda TÜBİTAK tarafından incelenerek desteklenmesi uygun bulunmuş Ar-Ge projesi bulunan mükelleflerin bu projeler hakkında ayrıca bir inceleme yapılması için Gelir İdaresi Başkanlığına müracaat etmelerine gerek olmayıp, desteklenmesi uygun bulunmuş projelere ilişkin Ar-Ge değerlendirme raporları veya TÜBİTAK’dan alınan destek karar yazısının bir örneğinin YMM tasdik raporuna eklenmesi yeterli olacaktır.”

4 – “11. Kabul Edilmeyen İndirimler” başlıklı bölümün sonuna aşağıdaki alt bölüm eklenmiştir.

“11.12. Kanunen yasaklanmış fiiller nedeniyle katlanılan giderler

Kanunen yasaklanmış fiiller nedeniyle katlanılan giderler ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili giderler niteliğinde olmadığından, bu giderlerin gelir ve kurum kazancından indirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, rüşvet verme fiili Türk Ceza Kanununun 252 nci maddesinde suç olarak tanımlandığından, rüşvet ve rüşvet ile ilgili her türlü gider, vergiye tabi ticari kazancın tespitinde gider olarak dikkate alınmayacaktır.”

5 – “13. Transfer Fiyatlandırması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı” başlıklı bölümün sonuna aşağıdaki alt bölüm eklenmiştir.

“13.4. Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımında hazine zararı

5766 sayılı Kanunla Kurumlar Vergisi Kanununun “Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı” konusunu düzenleyen 13 üncü maddesine aşağıdaki yedinci fıkra eklenmiş ve mevcut yedinci fıkra sekizinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

(7) Tam mükellef kurumlar ile yabancı kurumların Türkiye'deki işyeri veya daimi temsilcilerinin aralarında ilişkili kişi kapsamında gerçekleştirdikleri yurt içindeki işlemler nedeniyle kazancın örtülü olarak dağıtıldığı kabulü Hazine zararının doğması şartına bağlıdır. Hazine zararından kasıt, emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak tespit edilen fiyat ve bedeller nedeniyle kurum ve ilişkili kişiler adına tahakkuk ettirilmesi gereken her türlü vergi toplamının eksik veya geç tahakkuk ettirilmesidir.”

6 – “30.6. Bu madde kapsamında yapılacak vergi kesintisine ilişkin beyannameye dahil edilmesi zorunlu kazançlar ile beyannameye dahil edilmesi ihtiyari olan kazançlar” başlıklı bölümün ikinci ve üçüncü paragrafları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kanunun 30 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca, ticari ve zirai kazançlar hariç olmak üzere bu maddeye göre vergisi kesinti yoluyla alınan kazanç ve iratlar için Kanunun 24 veya 26 ncı maddelerine göre beyanname verilmesi veya bu madde kapsamına girmeyen kazanç ve iratlar için verilecek beyannamelere söz konusu kazanç ve iratların dahil edilmesi ihtiyaridir.

Ancak, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasının (5), (7) ve (14) numaralı bentlerinde yer alan menkul sermaye iratları ile fonların katılma belgelerinden ve yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr paylarının verilecek beyannamelere dahil edilmesi zorunludur. Aynı şekilde dar mükellefiyete tabi kurumlar, hak ediş ödemeleri üzerinden vergi kesintisi yapılan birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işlerinden elde ettikleri kazançlarını kurumlar vergisi beyannameleri ile beyan etmeleri gerekmektedir.”

7 – “36. Geçici Hükümler” başlıklı bölümün sonuna aşağıdaki alt bölümler eklenmiştir.

“36.4. Kurumlar Vergisi Kanununa 5766 sayılı Kanunla eklenen geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendiyle, 1/1/2008 - 31/12/2015 tarihleri arasında uygulanmak üzere, dernek veya vakıflarca elde edilen Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (5) numaralı bendi ve geçici 67 nci maddesi kapsamında kesinti suretiyle vergilendirilmiş kazanç ve iratlar dolayısıyla iktisadi işletme oluşmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu düzenleme ile dernek veya vakıflar ile vergi uygulamalarında dernek veya vakıf olarak değerlendirilen kurum ve kuruluşların elde ettikleri gelirlerin münhasıran Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (5) numaralı bendi ve geçici 67 nci maddesi kapsamında kesinti suretiyle vergilendirilmiş;

- Taşınmaz kira gelirlerinden,
- Menkul kıymet alım satım gelirlerinden,
- Menkul kıymetlerin elde tutulması ile itfasından elde edilen gelirlerden

ibaret olması halinde, elde edilen bu gelirler dolayısıyla, 1/1/2008 - 31/12/2015 tarihleri arasında dernek veya vakfa bağlı iktisadi işletme oluşmayacağından, bu süre zarfında anılan gelirler nedeniyle dernek veya vakıf adına kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyecektir. Söz konusu vergi kesintileri dernek veya vakıflar açısından nihai vergileme niteliğinde olacaktır.

Diğer taraftan, dernek veya vakıf bünyesinde yukarıda belirtilen gelirler dışında iktisadi işletme oluşması halinde, bu iktisadi işletmenin aktifinde kayıtlı bulunan taşınmazların kiralanması sonucu elde edilen taşınmaz kira gelirlerinin ya da bu iktisadi işletmenin aktifinde kayıtlı bulunan menkul kıymetlerin alım satımından, elde tutulmasından veya itfasından elde edilen gelirlerin (kesinti suretiyle vergilenmiş olup olmadığına bakılmaksızın), bahse konu iktisadi işletmeye ait kazançta dahil edilerek kurumlar vergisine tabi tutulacağı tabiidir.

36.5. Kurumlar Vergisi Kanununa 5766 sayılı Kanunla eklenen geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendiyle, 1/1/2008 - 31/12/2015 tarihleri arasında uygulanmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı örgün ve yaygın eğitim yapan mesleki ve teknik eğitim okullarındaki atölye ve uygulama birimleri ile anaokulu, kreş, çıraklık ve halk eğitim merkezlerindeki uygulama birimlerine bağlı döner sermaye işletmelerinin elde ettikleri gelirler dolayısıyla iktisadi işletme oluşmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olup örgün ve yaygın eğitim yapan mesleki ve teknik eğitim okullarındaki atölyeler, otelcilik ve turizm meslek liselerindeki uygulama otelleri gibi birimler, kız teknik okullarındaki atölyeler, anaokulu ve kreş gibi uygulama birimleri, çıraklık ve halk eğitim merkezlerindeki uygulama birimleri ve bu birimlere bağlı döner sermaye işletmelerinin elde ettikleri gelirleri nedeniyle 1/1/2008 tarihinden itibaren 31/12/2015 tarihine kadar iktisadi işletme oluşmayacak, bunlar adına kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmeyecektir.

Bu Tebliğin (4.1.1) ve (4.1.2) bölümlerinde yapılan açıklamalar çerçevesinde tesis edilmiş olan mükellefiyetlerin, 1/1/2008 tarihinden itibaren muafiyet kapsamına alınması nedeniyle terkin edilmesi gerekecektir.

36.6. Kurumlar Vergisi Kanununa 5766 sayılı Kanunla eklenen geçici 2 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendiyle, 5706 sayılı İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanunla⁴ İstanbul'u 2010 yılına Avrupa kültür başkenti olarak hazırlamak, 2010 yılında yapılacak etkinlikleri planlamak ve yönetmek, kamu ve sivil kurum ve kuruluşların bu amaçla yapacakları çalışmalarda koordinasyonu sağlamak amacıyla kurulan İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansının görevleriyle ilgili yaptığı faaliyetlerinden, 5706 sayılı Kanunun 12 nci maddesi kapsamında elde ettiği gelirleri nedeniyle iktisadi işletme oluşmayacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm uyarınca, Ajansın anılan gelirleri nedeniyle kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirilmeyecektir.

36.7. Gelir Vergisi Kanununa 5766 sayılı Kanunla eklenen geçici 74 üncü madde ile 5706 sayılı İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun uyarınca kurulan İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansına, kurumlar vergisi mükelleflerince makbuz karşılığında yapılan her türlü ayni ve nakdi bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı, kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek üzere kurum kazancından indirilebilecektir.

Tebliğ olunur.

1 6/6/2008 tarihli ve 26898 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 3/4/2007 tarihli ve 26482 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

3 14/6/2007 tarihli ve 26552 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

4 14/11/2007 tarihli ve 26700 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

[R.G. 20 Kasım 2008 – 27060]

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığından:

VERGİ USUL KANUNU GENEL TEBLİĞİ

(SIRA NO: 387)

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrasında “Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Türkiye İstatistik Kurumunun Üretici Fiyatları Genel Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca yeniden değerlendirme oranı 2008 yılı için % 12 (oniki) olarak tespit edilmiştir.

Bu oran, aynı zamanda 2008 yılına ait son geçici vergi dönemi için de uygulanacaktır.

Öte yandan, bu konuda daha önce yayımlanmış olan tebliğler de yürürlükte bulunmaktadır.

Tebliğ olunur.

[R.G. 20 Kasım 2008 – 27060]

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığından:

ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
SERİ NO: 17

4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun uygulamasına ilişkin olarak aşağıda belirtilen hususlara göre işlem yapılması uygun görülmüştür.

16 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği², bu tebliğin yayımı tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre 11 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliğinin³ “Tanımlar” başlıklı 1 inci bölümünde yer alan “**Standart Yakıt Deposu**” tanımı, 16 Seri No.lu Özel Tüketim Vergisi Genel Tebliği ile yapılan değişiklikten önceki haliyle “**Standart Yakıt Deposu: 4458** sayılı Gümrük Kanununun 167 nci maddesinin (9) numaralı fıkrasının (c) bendi hükmü kapsamında gümrük vergisi istisnası uygulanan standart depoları,” olarak uygulanır.

Tebliğ olunur.

1 12/6/2002 tarihli ve 24783 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

2 4/11/2008 tarihli ve 27044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

3 7/9/2006 tarihli ve 26282 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[R.G. 22 Kasım 2008 – 27062]

 [İçindekilere dön](#)

Sosyal Güvenlik Kurumundan:

AYLIK PRİM VE HİZMET BELGESİNİN SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA
VERİLMESİNE VE PRİMLERİN ÖDENME SÜRELERİNE DAİR USUL
VE ESASLAR HAKKINDA TEBLİĞDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR TEBLİĞ

MADDE 1 – 28/9/2008 tarihli ve 27011 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme

Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in "2.1- Aylık prim ve hizmet belgelerinin düzenlenmesi" başlıklı bölümünde "Çalıştırdıkları sigortalıların;" kısmında yer alan "- Ay içinde yıllık ücretli izinli olması halinde, yıllık ücretli izin sürelerini ve bu sürelerle ilişkin prime esas kazanç tutarlarını," ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 2 – Aynı Tebliğin "2.1.2- Sigortalılara ilişkin bilgiler" bölümünün "b- Sigortalıların, prim ödeme gün sayılarının, prime esas kazançlarının, yıllık ücretli izin gün sayılarının, izin ücretlerinin, işe başlama ve işten çıkış tarihleri ile işten çıkış nedenlerinin girişi" başlığı, "b- Sigortalıların, prim ödeme gün sayılarının, prime esas kazançlarının, işe başlama ve işten çıkış tarihleri ile işten çıkış nedenlerinin girişi" olarak değiştirilmiş, yine aynı bölümün "c- Yıllık ücretli izinli olan sigortalıların, ücretli izin gün sayıları ile izin ücretlerinin girişi" başlıklı kısmı, başlığı ile birlikte yürürlükten kaldırılmış, "e- İşverenlerce, Kurumumuzdan geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalılara, istirahatlı oldukları süreler için ücret ödenmesi halinde prim ödeme gün sayısının hesaplanması" bölümünde geçen "506 sayılı Kanunun 77 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi" ibaresi "5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendi" olarak, "506 sayılı Kanunun 78 inci maddesi" ibaresi "5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesi" olarak, "f- Hafta tatili ücretine hak kazanıp kazanılmamasına göre prim ödeme gün sayısının hesaplanması" kısmında geçen "506 sayılı Kanunun 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına" ibaresi "5510 sayılı Kanunun 86'ncı maddesinin dördüncü fıkrasına" ibaresi olarak değiştirilmiş, Tebliğdeki bu bölüm altındaki numaralandırmalar buna göre teselsül ettirilmiştir.

MADDE 3 – Aynı Tebliğin "2.1.3- Belgeye ilişkin bilgiler" bölümünün Örnek 1'den sonra yer alan "-Türkiye İş Kurumu; işsizlik ödeneği alanlar, vermiş oldukları eğitimlere katılan/katılmayanlar, iş kaybı tazminatı alanlar ve kısa çalışma ödeneği alanlar için 25-26-27-28 ve 40 nolu belge türlerini," ibaresi "-Türkiye İş Kurumu; düzenlemiş olduğu eğitimlere katılanlar için 25 nolu, iş kaybı tazminatı alanlar için 28 nolu belge türünü," şeklinde değiştirilmiş; ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; ikinci paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraflardan ikinci sıradaki, Örnek 2'-den önce gelmek üzere de üçüncü sıradaki paragraf eklenmiştir.

"Belge türleri, aylık prim ve hizmet belgesinin arka sayfasında,

Belge

Türü Sigortalılar

- 01 Hizmet Akdi ile Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışanlar (Yabancı Uyruklu Sigortalılar Dahil)
- 02 Sosyal Güvenlik Destek Primine Tabi Çalışanlar
- 07 3308 sayılı Kanunda Belirtilen Aday Çırac, Çırac ve Mesleki İşletmelerde Eğitim Gören Öğrenciler
- 12 Geçici 20 nci Maddeye Tabi Olanlar
- 13 Tüm Sigorta Kollarına Tabi Olup İşsizlik Sigortası Primi Kesilmeyenler
- 14 Libya'da Çalışanlar
- 19 Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Bünyesinde Oluşturulan Tesis Atölye ve Benzeri Ünitelerde Çalıştırılan Hükümlü ve Tutuklular
- 20 İstisna Akdine İstinaden Almanya'ya Götürülen Türk İşçileri
- 21 Türk İşverenler Tarafından Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelere Götürülerek Çalıştırılan Türk İşçileri
- 22 Meslek Liselerinde Okumakta İken veya Yüksek Öğrenimleri Sırasında Zorunlu Staja Tabi Tutulan Öğrenciler
- 23 Harp Malülleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara Göre Vazife Malüllüğü Aylığı Alanlardan Kısa Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olanlar
- 24 Harp Malülleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara Göre Vazife Malüllüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olanlar
- 25 Türkiye İş Kurumu Tarafından Düzenlenen Eğitimlere Katılan Kursiyerler
- 28 4046 sayılı Kanunun 21 inci Maddesi Kapsamında İş Kaybı Tazminatı Alanlar

- 29 Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 30 İşsizlik Sigortası Hariç 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 31 Harp Malülleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara Göre Vazife Malüllüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 32 Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 33 İşsizlik Sigortası Hariç 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 34 Harp Malülleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara Göre Vazife Malüllüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 35 Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 36 İşsizlik Sigortası Hariç 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 37 Harp Malülleri ile 3713 ve 2330 sayılı Kanunlara Göre Vazife Malüllüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
- 39 Birleşik Krallıkta İkamet Edenler ve İsviçre Vatandaşı Olanlardan Uzun Vadeli Sigorta Kolunun Uygulanmasını Talep Etmeyenler
- 41 Kamu İdarelerinde İş Akdi Askıda Olanlar

olarak açıklanmıştır. Dolayısıyla aynı işyerinde çalışmakla birlikte, farklı nitelikteki sigortalılar, farklı belge türü seçilmek suretiyle Kuruma bildirilecektir.”

“5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenler ile (f) bendinde sayılan usta öğreticiler ve kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler için 01 nolu belge türü, (f) bendinde sayılıp 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında olanlar için ise 13 nolu belge türü seçilecektir.”

“5510 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (e) bendinde ve yine aynı Kanunun geçici 13 üncü maddesinde belirtilen iş kaybı tazminatı alan sigortalıların bildirimlerine ilişkin düzenlemeler Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nin 131 inci maddesi gereğince Sosyal Güvenlik Kurumu ile Türkiye İş Kurumu arasında yapılacak protokolle belirlenecektir.”

MADDE 4 – Aynı Tebliğin “2.2.1- Aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma verilme şekli ve süresi” bölümüne ikinci paragraftan sonra aşağıdaki paragraf eklenmiş, Örnek 1- aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, Örnek 2-’den sonra gelen paragrafın d) ve f) numaralı ibareler aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı paragrafta aşağıdaki g) numaralı ibare eklenmiştir.

“Şu kadarki, ücretlerini ayın 1’i ila 30’u arasındaki çalışmaları karşılığı alan sigortalılar için düzenlenecek olan 2008/Ekim ayına ilişkin asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgeleri en geç 1 Aralık 2008 tarihine kadar Kuruma gönderildiği takdirde yasal süresinde gönderilmiş sayılır.”

“Örnek 1 – Özel sektör işverenlerince 2008/Kasım ayına ilişkin aylık prim ve hizmet belgesinin en geç 23/12/2008 Salı gününe, 2008/Aralık ayına ilişkin aylık prim ve hizmet belgesinin ise en geç 23/1/2009 Cuma gününe kadar Kuruma gönderilmesi gerekmektedir.”

“d) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararların tebliğinden sonra, on iş günü içinde sigortalı, işe başlamak üzere işverene başvurduğu takdirde, iş mahkemeleri veya özel hakemlerce verilen karar uyarınca ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin kesinleşen mahkeme kararının sigortalıya tebliğ edildiği tarihi izleyen onuncu iş gününün içinde bulunduğu ay/dönemi,”

“f) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendi kapsamında bulunanlardan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülenlere enflasyon farkı veya başka ad altında geriye

yönelik olarak yapılan ödemelere ilişkin ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerinin, ödemenin yapıldığı tarihi,”

“ğ) Yabancı ülkelere sefer yapan ulaştırma araçları, aylık prim ve hizmet belgesinin Kuruma verilme süresi içinde Türkiye’ye dönmemişse, bu araçlarda çalıştırılan sigortalıya ait aylık prim ve hizmet belgesi, bu Tebliğde belirtilen verilme süresinin sona erdiği tarihten itibaren bir ayı geçmemek şartıyla araçların Türkiye’ye dönüş tarihini,”

MADDE 5 – Aynı Tebliğin “2.2.2- Yasal süresi dışında Kuruma verilecek/gönderilecek olan aylık prim ve hizmet belgeleri” başlıklı bölümünün ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı bölümdeki Örnek 2- metinden çıkartılmıştır.

“Yasal süresi geçirildikten sonra Kuruma verilen asıl ve ek nitelikteki aylık prim ve hizmet belgeleri;

– Defter tutmakla yükümlü olanlarca düzenlenmiş ise;

Ocak, Şubat, Mart, Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarına ilişkin olarak düzenlenmiş olanların, ilişkin olduğu yıl içinde,

Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık aylarına ilişkin olarak düzenlenmiş olanların, yasal olarak verilmesi gereken ayın sonundan başlayarak üç ay içinde,

Kuruma verilmiş ve belgede kayıtlı sigortalıların işe giriş bildirgelerinin yasal süresi içinde verilmiş olması halinde, aksine yapılmış bir tespitin de bulunmaması kaydıyla işleme alınır.

– Defter tutmakla yükümlü olmayanlarca düzenlenmiş ise;

Yasal olarak verilmesi gereken ayın sonundan başlayarak üç ay içinde verilmiş olması halinde Kurumun denetim ve kontrolle görevli memurları tarafından yapılacak incelemeye göre işleme konulup konulmayacağı karara bağlanır.”

MADDE 6 – Aynı Tebliğin “2.4.2- Primlerin ödenme süresi” başlıklı bölümüne Örnek 2-’ den sonra aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Öte yandan,

a) 2822 sayılı Kanuna göre toplu iş sözleşmesi akdedilen işyerlerinden dolayı toplu iş sözleşmesine istinaden geriye yönelik olarak ödenen ücretlere ilişkin sigorta priminin, toplu iş sözleşmesinin imzalandığı tarihi,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan ve toplu iş sözleşmesi dışında kalan sigortalı personel ile toplu iş sözleşmesine tabi olmakla beraber sendikalara üye olmamaları sebebiyle özel sektöre ait işyerlerinde sözleşme kapsamında bulunmayan personele yapılan geriye dönük ücret artışlarına ilişkin sigorta primlerinin, kararların alındığı tarihleri,

c) Ücretleri Maliye Bakanlığının vizesine tabi olması sebebiyle ödenmesine sonradan karar verilen kamu sektöründe görevli sigortalı için vizenin gecikmesine bağlı olarak yasal süresi dışında verilmek zorunda kalınan ek prim belgelerine ilişkin sigorta primlerinin, vize işleminin gerçekleştiğine ilişkin yazının ilgili kuruluşa intikal tarihini,

ç) Bir aydan fazla istirahat alan sigortalılara Kurumca ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin yanı sıra işverenlerince toplu iş sözleşmesine dayanılarak istirahatlı bulunulan süre için ücret ödenmesi hâlinde, bu ücretlere ilişkin sigorta primlerinin, istirahat süresinin sona erdiği tarihi,

d) 4857 sayılı İş Kanununun 21 inci maddesine istinaden iş mahkemelerince veya özel hakem tarafından verilen kararlar uyarınca, göreve iadesine karar verilen sigortalı için kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının, sigortalıya tebliğinden sonra on iş günü içinde sigortalı işverene işe başlamak üzere başvurduğu takdirde, iş mahkemeleri veya özel hakemlerce verilen karar uyarınca ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin sigorta primlerinin, kesinleşen mahkeme veya özel hakem kararının işçiye tebliğ edildiği tarihten itibaren (tebliğ edilen gün hariç) onuncu iş gününün içinde bulunduğu ay/dönemi,

e) İdare mahkemesi kararlarına göre görevlerine iade edilen sigortalı ile ilgili olarak, ödenmesine karar verilen ücretlere ilişkin sigorta primlerinin, mahkeme kararının idareye tebliğ edildiği tarihi takip eden günü,

f) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) bendi kapsamında bulunanlardan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına girenler gibi sigortalı olması öngörülenlere enflasyon farkı veya başka ad altında geriye yönelik olarak yapılan ödemelere ilişkin sigorta primlerinin, ödemenin yapıldığı tarihi,

g) Toplu iş sözleşmelerine tabi işyeri işverenlerince veya kamu idarelerince ya da yargı mercilerince verilen kararlara istinaden, hizmet akdinin mevcut olmadığı veya askıda olduğu bir tarihte ödenen ücret dışındaki ödemelere ilişkin sigorta primlerinin (ücret dışındaki bu ödemeler hizmet akdinin devam ettiği en son ayın kazancına dahil edilecektir) yukarıda belirtilen mercilerin kararlarının kesinleşme tarihlerini,

izleyen ay/dönemin sonuna kadar Kuruma ödenirse yasal süresi içinde ödenmiş kabul edilir.”

MADDE 7 – Aynı Tebliğe, 2 numaralı bölümden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3 numaralı bölüm eklenmiş, Tebliğdeki bölüm numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3- 5510 sayılı Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (b) Bendi Kapsamındaki Sigortalıların Beyanda Bulunma Esasları ve Primlerin Ödenme Süreleri ile Geçiş Hükümleri

3.1 – Beyanda Bulunma Esasları

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar, aylık prim ve hizmet belgesi düzenlemeyeceklerdir. Bu kapsamdaki sigortalılar aylık prime esas kazançlarını, beyanda bulunmak suretiyle bildireceklerdir.

Bu sigortalıların aylık prime esas kazançları, 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında kalmak şartı ile kendileri tarafından beyan edilecek günlük kazancın otuz katıdır.

Sigortalının prime esas kazancı ile ilgili beyanı, Kurumun ilgili ünitesine yazılı olarak yapılabileceği gibi, ünitelere başvurmak suretiyle beyanlarının bilgisayarlara işlenmesi ve bu bildirimün bilgisayardan çıktısının alınması şeklinde de yapılabilecektir.

Sigortalıların prime esas kazançları ile ilgili olarak yapacakları beyanlarının dikkate alınma tarihi; yazılı olarak yapılan beyanda beyanın Kuruma intikal ettiği tarih, bilgisayar çıktısı ile kayıtlı hale getirilen beyanda ise çıktının tarihidir. Belirtilen şekilde yapılan ve başlangıcı gösterilen bu beyan, değiştirilmediği sürece sonraki aylar için de yapılmış sayılır. Yapılan beyana istinaden üst üste oniki aydan fazla prim ödemesinde bulunulmaması halinde, bu oniki aylık sürenin sonundan itibaren beyanın geçerliliği ortadan kalkar.

Beyanda bulunmayan, beyanının geçerliliği ortadan kalkan veya beyanları 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesine göre belirlenen prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katının altında kalan sigortalının aylık prime esas kazancı, prime esas günlük kazanç alt sınırının otuz katı olarak dikkate alınır.

3.2 – Primlerin Ödenme Süresi

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı olanlar, her aya ait primlerini takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilenler ile aynı Kanunun 5 inci maddesinin (c) bendinde belirtilip 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalışanlar da, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayıldıklarından, bu sigortalıların ödeyecekleri primler de aynı süre içinde Kuruma ödenecektir.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendine tabi olarak tarımsal faaliyette bulunanlar, genel sağlık sigortası primi ile kısa ve uzun vadeli sigorta kolları primlerini ait oldukları ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma öderler.

3.3 – Geçiş Hükümleri

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılardan tarımsal faaliyetlerde bulunanlar hariç, kendi adına ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılardan, 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce sigortalı olarak kaydı ve tescili yapılmış olanların, 1/10/2008 (dâhil) ilâ 31/12/2008 (dâhil) dönemine ilişkin olmak

üzere, aynı Kanunun 80 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazançlarını beyan etmemeleri hâlinde, ödeyecekleri aylık primler, beyanda bulununcaya kadar daha önce buldukları en son gelir basamaklarına karşılık gelen tutarlar üzerinden alınır. Bu süre içinde beyanda bulunulması hâlinde, beyan ettiği prime esas kazanç üzerinden ilgili ayın prim tahakkuku yapılır. Prim tahakkukuna esas bu tutarlar, 5510 sayılı Kanunun 82 nci maddesinde belirtilen asgari günlük kazanç alt sınırına göre hesaplanan aylık prime esas kazanç tutarından az olamaz ve aynı Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendi hükmü saklıdır.

5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan köy muhtarları ile (4) numaralı alt bendinde belirtilenler için, 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi ile bu Tebliğin 3.1- Beyanda Bulunma Esasları başlıklı bölümünde belirtilen “otuz” ibareleri, bu Tebliğin yürürlüğe girdiği yıl için “onbeş” olarak uygulanır ve prime esas günlük kazancın otuz katını geçmemek üzere takip eden her takvim yılı için bir puan artırılır.

5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 86 ncı maddesine göre malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından topluluk sigortasına devam edenlerden, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar; 1/12/2008 (dahil) tarihine kadar 2008 yılı Ekim ayına ilişkin olarak da prime esas kazanç beyanında bulunabileceklerdir.”

MADDE 8 – Aynı Tebliğe, 4 numaralı bölümden sonra gelmek üzere aşağıdaki 5 numaralı bölüm eklenmiş, Tebliğdeki bölüm numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“5 – Sosyal Güvenlik Destek Priminin Ödenme Şekli ve Süresi

Yaşlılık/emeklilik aylığı almakta olanlardan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında (tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışma hariç) çalışmaya başlayanlar, aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunmaları halinde yaşlılık/emeklilik aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan almakta oldukları aylıklarının % 15’i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir. Yaşlılık/emeklilik aylığından kesilecek olan bu tutar, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine tabi sigortalılara, ilgili yılın Ocak ayında ödenen en yüksek yaşlılık aylığından alınabilecek sosyal güvenlik destek priminden fazla olamaz. Aylıklarından sosyal güvenlik destek primi kesilen sigortalılardan ayrıca kısa vadeli sigorta kolları primi alınmaz.

8/5/1985 tarihli ve 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanuna göre borçlanılan yurt dışı hizmetlerine istinaden yaşlılık aylığı bağlananlar hakkında sosyal güvenlik destek primine ilişkin hükümler uygulanmaz.

5510 sayılı Kanundan önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve 1/10/2008 tarihinden sonra da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenlerden, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışanların prime esas kazançları üzerinden, kısa vadeli sigorta kolları prim oranına % 30 oranı eklenmek suretiyle sosyal güvenlik destek primi kesilir. % 30 oranının dörtte biri sigortalı, dörtte üçü işveren hissesidir. Bu kapsamda sayılan kişilerden sosyal güvenlik destek primine tabi olanların prim ödeme yükümlüsü bunların işverenleridir. Sosyal güvenlik destek primi, ait olduğu ay/dönemi takip eden ay/dönemin sonuna kadar Kuruma ödenir. Bu sigortalılara ilişkin aylık prim ve hizmet belgesi, tebliğin 2.1- Aylık prim ve hizmet belgelerinin düzenlenmesi bölümünde belirtildiği şekilde düzenlenir ve 2.2- Aylık prim ve hizmet belgelerinin Kuruma verilmesi bölümünde açıklanan süre ve şekilde verilir.

5510 sayılı Kanundan önce iştirakçi veya sigortalı olanlar, yaşlılık veya emekli aylığı bağlananlar ve 1/10/2008 tarihinden sonra da sosyal güvenlik destek primi ödeyerek çalışmaya devam edenlerden, 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında (tarımsal faaliyetlerde kendi adına ve hesabına bağımsız çalışma hariç) çalışmaya başlayanlar, ikinci paragrafta yazılan hükümler uygulanır. Bu durumda yukarıda belirtilen % 15’lik oran, 2008 yılı Ekim ayı başından itibaren % 12, takip eden her yılın ocak ayında bir puan artırılarak % 15’i geçmeyecek şekilde uygulanır.

Harp malûlleri ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylıkları hesaplanarak ödenen veya asayiş ve güvenliğin sağlanması ile ilgili kanunlara göre vazife malûllüğü aylığı almakta iken; 1/10/2008 tarihi itibarıyla çalışmaya devam edenler ile sonradan 5510 sayılı Kanuna tabi çalışmaya başlayacaklar için sosyal güvenlik destek primi uygulanmaz.

MADDE 9 – Aynı Tebliğin Ek-1, Ek-1 Açıklamalar numaralı ekleri bu Tebliğin ekinde yer alan şekilde değiştirilmiştir.

Yürürlük

MADDE 10 – Bu Tebliğ hükümleri;

a) Ücretlerini her ayın 1'i ile 30'u arasındaki çalışmaları karşılığı hakedenler bakımından 1/10/2008 tarihinden,

b) Ücretlerini her ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki çalışmaları karşılığı hakedenler bakımından 15/10/2008 tarihinden,

c) (a) ve (b)'de sayılmayanlar bakımından 1/10/2008 tarihinden, geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11 – Bu Tebliğ hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

T.C. Sosyal Güvenlik Kurumu Aylık Prim ve Hizmet Belgesi (4/a sigortalıları için)	İŞYERİ SİCİL NUMARASI									
	M	İŞKOLU KODU	ÜNİTE KODU YENİ ESKİ		İŞYERİ SIRA NUMARASI	İL KODU	İLÇE KOD	KONT NO	ALT İ	

İŞVERENİN ☐		ALT İŞVERENİN ☐		SİGORTALİYİ DEVİR ALANIN	
Adı Soy adı/Ünvanı					
Adresi		Semt:	İlçe:	Semt:	İlçe:
		Dış Kapı No:	İl:	Dış Kapı No:	İl:
		İç Kapı No:	Posta Kodu:	İç Kapı No:	Posta Kodu:
Telefon/ e-posta		@		@	
T.C. Kimlik- Vergi Kimlik No					

I- TÜM SAYFALARA AIT TOPLAM BİLGİLER					
TOPLAM SİGORTALI BİLGİLERİ			TOPLAM TAHA		
Sigortalı Sayısı		SİGORTA KOLLARI		PRİME ESAS K	
Prim Odeme Gün Sayısı		Kısa Vadeli Sigorta Kolları Primi			
Ay İçinde		İşe Girenler		Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası Primi	
		İşten		Genel Sağlık Sigortası Primi	
				Sosyal Güvenlik Destek Primi	
				İşsizlik Sigortası Primi	
				GENEL TOPLAM	

II- AY İÇİNDE ÇALIŞTIRILAN SİGORTALILAR						
Sıra No	Sosyal Güvenlik Sicil Numarası	Adı	Soyadı	İlk Soyadı	Prim Öd. Günü	Prime Esas Kazanç
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
BU SAYFANIN TOPLAMLARI				Sigortalı Sayısı		

.... say fadan ibaret bu belgede yazılı bilgilerin işyeri defter ve kayıtlarına uygun olduğunu beyan ve kabul ederim

İŞVERENİN-ALT İŞVERENİN SİGORTALİYİ DEVİR ALANIN ADI-SOYADI MÜHÜR veya KAŞESİ	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	
	Adı Soyadı:	
	Oda Kayıt No:	
	Kaşe-İmza:	

EK-1 AÇIKLAMALAR

- 1- Bu belge, 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı çalıştıran özel nitelikteki işyeri işverenleri/aracı/sigortalıyı geçici olarak devir alanlarca en geç belgenin ilişkin olduğu ayı izleyen ayın 23'ünde, resmi nitelikteki işyeri işverenlerince ise, en geç belgenin ilişkin olduğu dönemi izleyen takvim ayının 7'sinde Kuruma verilir.
- 2- Bu belgenin Kuruma, e-Sigorta kanalıyla gönderilmesi halinde Kurumca üretilen referans numarasının yer aldığı Sigortalı Hizmet Listesi, kağıt ortamında verilmesi halinde ilgili Ünitece tasdikli bir nüshası, Kuruma verilmesi gereken son günü takip eden günden başlanarak müteakip belgenin verilmesi gereken sürenin sonuna kadar işyerinde sigortalıların görebileceği bir yere asılır
- 3- Aylık prim ve hizmet belgesinin,
- Mahiyeti bölümü, belgenin asıl, ek veya iptal nitelikte olduğuna,
- Ait olduğu yıl/ay bölümü, belgenin ilişkin olduğu yıl/aya,
-Düzenlenmesine esas kanun türü bölümü, tabi olunan Kanun türüne, bakılarak düzenlenir.
- 4- Belge türü bölümüne, sigortalıların çalışmalarının niteliğine uygun olan aşağıda belirtilen iki haneli kodlardan birisi yazılır.

Belge Türü	Sigortalılar
01	Hizmet Akdi İle Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışanlar
02	Sosyal Güvenlik Destek Primine Tabi Çalışanlar
07	3308 Sayılı Kanunda Belirtilen Aday Çırak, Çırak ve Mesleki İşletmelerde Eğitim Gören Öğrenciler
12	Geçici 20 nci Maddeye Tabi Olanlar
13	Tüm Sigorta Kollarına Tabi Olup İşsizlik Sigortası Primi Kesilmeyenler
14	Libya'da Çalışanlar
19	Ceza İnfaz Kurumları İle Tutukluların Bünyesinde Oluşturulan Tesis Atölye ve Benzeri Ünitelerde Çalıştırılan Hükümlü ve Tutuklular
20	İstisna Akdine İstinaden Almanya'ya Götürülen Türk İşçiler
21	Türk İşverenler Tarafından Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmamış Ülkelere Götürülerek Çalıştırılan Türk İşçileri
22	Meslek Liselerinde Okumakta İken veya Yüksek Öğrenimleri Sırasında Zorunlu Staja Tabi Tutulan Öğrenciler
23	Harp Malulleri İle 3713 ve 2330 Sayılı Kanunlara Göre Vazife Malullüğü Aylığı Alanlardan Kısa Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olanlar
24	Harp Malulleri İle 3713 ve 2330 Sayılı Kanunlara Göre Vazife Malullüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olanlar
25	Türkiye İş Kurumu Tarafından Düzenlenen Eğitimlere Katılan Kursiyerler
28	4046 Sayılı Kanununun 21 İnci Maddesi Kapsamında İş Kaybı Tazminatı Alanlar
29	Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
30	İşsizlik Sigortası Hariç 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
31	Harp Malulleri İle 3713 Ve 2330 Sayılı Kanunlara Göre Vazife Malullüğü Aylığı Alanlardan Kısa Ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 60 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
32	Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
33	İşsizlik Sigortası Hariç 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
34	Harp Malulleri İle 3713 ve 2330 Sayılı Kanunlara Göre Vazife Malullüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 90 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
35	Tüm Sigorta Kollarına Tabi Çalışıp 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
36	İşsizlik Sigortası Hariç 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
37	Harp Malulleri İle 3713 ve 2330 Sayılı Kanunlara Göre Vazife Malullüğü Aylığı Alanlardan Kısa ve Uzun Vadeli Sigorta Kollarına Tabi Olup 180 Gün Fiili Hizmet Süresi Zammına Tabi Çalışanlar
38	Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmış Ülke Vatandaşı Olup Türkiye'de Çalışanlar, Birleşik Krallıkta İkamet Edenler ve İsviçre Vatandaşı Olanlardan Uzun Vadeli Sigorta Kolunu Tercih Edenler
39	Birleşik Krallıkta İkamet Edenler ve İsviçre Vatandaşı Olanlardan Uzun Vadeli Sigorta Kolunun Uygulanmasını Talep Etmeyenler
41	Kamu İdarelerinde İş Akdi Askıda Olanlar

- 5- Sosyal Güvenlik Sicil Numarası bölümüne, TC uyruklu sigortalılar için TC kimlik numaraları, yabancı uyruklu sigortalılar için Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünce verilen 9 ile başlayan 11 haneli numara yazılır.
- 6- Prim ödeme günü bölümüne, sigortalıların ay içinde ücret almaya hak kazandıkları gün sayıları yazılır. Sigortalının ay içinde tam çalışması halinde, ayın 28,29 veya 31 gününe bakılmaksızın gün sayısı 30 gün olarak dikkate alınır.
- 7- Prime esas kazanç bölümüne, sigortalıların ay içindeki çalışmaları nedeniyle ettikleri ücretleri ile prim, ikramiye gibi istihkaklardan ilgili ay içinde yapılmayan ödemelerin brüt toplamı esas alınır.
- 8- İşe giriş tarihi bölümüne, ay içinde işe giren sigortalıların işe giriş tarihleri; işten çıkış tarihi bölümüne ay içinde işten ayrılan sigortalıların işten ayrıldığı tarih yazılır.
- 9- Eksik gün nedeni bölümüne, ay içinde bazı iş günlerinde çalıştırılmayan çalıştırılmadığı günler için ücret ödenmeyen sigortalıların eksik çalışma nedenleri açıklanan aşağıda belirtilen iki haneli kodlardan birisi yazılır.
- 01-İstirahat
02-Ücretsiz/aylıksız izin
03-Disiplin cezası
04-Gözetim alınma
05-Tutukluluk
06-Kısmi istihdam
07-Puantaj kayıtları
08-Grev
09-Lokavt
10-Genel hayati etkileyen olaylar
11-Doğal afet
12-Birden fazla
13-Görevden uzaklaştırılma
14-Diğer
- 10- Eksik gün nedenlerini açıklayan belgeler, resmi nitelikteki işyerleri ile toplu sözleşmesi hükümlerinin uygulandığı işyerleri hariç, diğer işyeri işverenlerince ay prim ve hizmet belgesinin verilmesi gereken süre içinde Sosyal Sigorta İşleri Yönetmeliğinin 10 nolu ekinde yer alan Eksik Gün Bildirim Formu ekinde Kuruma verilir.
- 11- İşten çıkış nedeni bölümüne, ay içinde işten ayrılan sigortalıların işten ayrılma nedenlerini açıklayan aşağıda belirtilen iki haneli kodlardan birisi yazılır.

Kodu	İşten Çıkış Nedeni
01	Deneme süreli iş sözleşmesinin işverence feshi
02	Deneme süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi
03	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işçi tarafından feshi
04	Belirsiz süreli iş sözleşmesinin işveren tarafından feshi
05	Belirli iş süresinin sona ermesi.
06	İş sözleşmesinin haklı nedenlerle işçi tarafından feshi
07	İş sözleşmesinin haklı nedenlerle işveren tarafından feshi
08	Emeklilik (yaşlılık) veya toptan ödeme nedeniyle
09	Malulen emeklilik nedeniyle
10	Ölüm
11	İş Kazası sonucu ölüm
12	Askerlik
13	Kadın işçinin evlenmesi
14	Emeklilik için yaş dışında diğer şartların tamamlanması
15	Toplu işçi çıkarma
16	Nakil
17	Çalıştığı işyerinin kapanması
18	İşin sona ermesi
19	Mevsim bitimi
20	Kampanya bitimi
21	Statü değişikliği
22	Diğer nedenler

[R.G. 23 Kasım 2008 – 27063]

 İçindekilere dön

Duyuru

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.0.00.20.00/6051/102715
Konu :Yardım Kampanyası

18/11/2008

BAKANLIĞA

Nevşehir Cumhuriyet Başsavcılığının 06/11/2008 tarih ve 2008/2661-3 sayılı yazısında, Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnfaz ve Koruma Memuru olarak görev yapmakta iken 11/10/2008 tarihinde hayatını kaybeden Köksal SELMAN'ın ailesine Nevşehir Valiliğinin 27/10/2008 tarih ve 1548 sayılı onayı ile maddi destek amacıyla sekiz (8) ay süreyle alınan yardım toplama izninin Yargı Mevzuat Bülteninde yayımlanması talebinde bulunulmuş olup, söz konusu talep yerinde görüldüğünden Teşkilât mensuplarımızın yapacakları nakdi yardım ve destek kampanyası ile ilgili olarak gerekli duyurunun yapılmasına izin verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Bu itibarla;

Nevşehir E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnfaz ve Koruma Memuru olarak görev yapmakta iken 11/10/2008 tarihinde hayatını kaybeden Köksal SELMAN'ın ailesine maddi destek amacıyla Türkiye genelinde Sekiz (8) ay süreyle yardım toplanması 2860 sayılı Yardım Toplama Kanunu'nun 7 nci maddesi doğrultusunda Nevşehir Valiliğinin 30/10/2008 tarih ve 1548 sayılı yazıları ekindeki Olur'la yardım toplanmasına izin verildiği anlaşıldığından söz konusu yardım kampanyasının başlatılması hususundaki bildirimini Yargı Mevzuatı Bülteni aracılığıyla Tüm Teşkilâta duyurulmasını,

Gerekli işlem ve tebliğatın buna göre yapılmasını tasviplerinize arz ederim.

Hesap Numarası

Vakıfbank Nevşehir Şubesi
00158807293328895

Nizamertin KALAMAN
Hâkim
Genel Müdür

O L U R

.../.../2008

İbrahim OKUR
Hâkim
Bakan a.
Müsteşar Yardımcısı

Duyuru

21 Kasım 2008 tarih ve 27061 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan;

Sosyal Sigortalar Kurumundan:

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, yer darlığı nedeniyle Bülten'e alınamamıştır.